

اتاق علمی مدل شغل آدمی  
گروه کاردرمانی  
**کالج علوم بهداشتی کاربردی**

راهنمای کاربران برای

**ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از**

**یادگیری (OT PAL)**

(نسخه ۲) چاپ ۱۹۹۹

سالی تاون سند، پاولا دی. کری،  
نانسی ال. هالینز، کریستین هلفریش،  
ملیندا بلاندریس، آماندا هافمن، لارا کالینز  
جولی کنادسون، آنجلا بلاکول

**UIC**

دانشگاه ایلی نویز  
در شیکاگو

۱۹۹۹ اتاق علمی مدل شغل آدمی. گروه کاردرمانی، کالج علوم بهداشتی کاربردی، دانشگاه ایلی-نویز. همه حقوق محفوظ است(هیچ اقتباس، ترجمه یا تعدیل این اثر بدون اجازه اتاق علمی مدل شغل آدمی ممنوع است).

جداول نمره، جداول خلاصه و سایر فرم‌های بالینی می‌تواند برای کارهای بالینی مورد استفاده قرار گیرد. برای راحتی کاربران فرم‌هایی که می‌تواند کپی شود در انتهای این راهنما قرار داده شده است.

## فهرست مطالب

---

### بخش یکم: مقدمه

I. مقدمه‌ای بر ارزیابی روانی اجتماعی از کاردرمانی

II. پیشگفتار

III. زمینه نظری

الف. حمایت از پیشینه

ب. چارچوب نظری

### بخش دوم: محتوا

I. روشهای اجرای OT PAL

۱. آمادگی برای اجرای OT PAL

۲. مشاهده در کلاس

۳. کاربرد مقیاس درجه بندی و تکمیل فرم های درجه بندی

۴. مصاحبه با معلم، دانش آموز و والدین

۵. خلاصه سازی و تفسیر نتایج

II. مقیاس درجه بندی اختصاصی برای هر ماده

III. حوزه های موضوع و گرسشهای پیشنهادی برای مصاحبه

### بخش سوم: پیوست ها

پیوست الف: منابع

پیوست ب: فرم پیش مشاهده و توصیف محیط

پیوست پ: فرم OT PAL

پیوست ت: گزارشهای داستانی

پیوست ث: جدول خلاصه

پیوست ج: مصاحبه معلم

پیوست چ: مصاحبه دانش آموز

پیوست خ: مصاحبه والدین

پیوست د: مصاحبه والدین برای خانه

پیوست ذ: مطالعه موردی: جرالد

پیوست ر: مطالعه موردی: لاری

## SECTION ONE

## بخش یکم

---

Introduction to

مقدمه‌ای بر

The Occupational Therapy      **ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری**

Psychosocial Assessment of Learning

## مقدمه

مهارت‌های روانی اجتماعی، توانمندی اجتماعی و محیط مدرسه تأثیر نیرومندی بر توانایی یادگیری کودکان دارد. به منظور ارزشیابی عملکرد و پیشرفت کاری دانش‌آموزان در مدرسه، درک تحول روانی اجتماعی آنان در رابطه با محیط یادگیری بسیار ضروری است. توانمندی اجتماعی شامل مهارت‌های مختلف و نیز رفتارهایی است که فرصت یادگیری و افزایش ظرفیت و قابلیت توسعه روابط انسانی را در محیط فراهم می‌آورد (کرونین<sup>۱</sup>، ۱۹۹۸). انگیزش، عزت نفس، علیت شخصی و تعیین نقشها و انتظارات مربوط به آنها، مؤلفه‌هایی است که موجب رشد و تحول توانمندی اجتماعی می‌شود. توانمندی اجتماعی زمانی اهمیت پیدا می‌کند که کودک وارد مدرسه شود و این مهارت‌ها به عملکرد وی به عنوان یک دانش‌آموز در مدرسه کمک نماید. از این رو، همه این مؤلفه‌ها که در موفقیت دانش‌آموز مشارکت دارد، باید زمانی که وی دربرآوردن انتظارات و درگیر شدن در نقشهای مورد انتظار دچار مشکل می‌شود، مورد ملاحظه قرار گیرد.

محیط مدرسه می‌تواند از طریق متغیرهای مختلفی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان نفوذ داشته باشد. برای یک کاردرمان بررسی آن دسته از مؤلفه‌های محیطی که به گونه منفی یا مثبت بر عملکرد و پیشرفت تحصیلی تأثیر می‌گذارد، از اهمیت زیادی برخوردار است. محیط مدرسه از طریق متغیرهای متعددی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان اثر می‌گذارد؛ بنابراین وظیفه کاردرمان ارزشیابی برآزش و تناسب بین دانش‌آموز و محیطی است که برخی اوقات چالش برانگیز جلوه می‌کند. چنانکه هاو و بریگز<sup>۲</sup> (۱۹۸۲، ص ۳۲۲) معتقدند، "... هدف کاردرمان افزایش توانایی فرد برای چیرگی بر محیط، انطباق، تغییر آن و نیز تسلط بر دامنه‌ای از وظایف زندگی و فعالیت‌هاست که مراجع را قادر می‌سازد هدفهای شخصی خویش را در رابطه با خود و نظام‌های پیرامون مانند خانواده، محل کار و اجتماع برآورده سازد.

محیط یادگیری پیچیده و متغیر است. کودکان سنین اولیه دبستان در محیط‌هایی قرار می‌گیرند که به گونه مستقیم یا غیرمستقیم بر توانایی آنها در یادگیری تأثیر می‌گذارد. برخی جنبه‌های محیط ممکن است موجب رشد و ارتقای عملکرد و یادگیری کلی گردد؛ در حالی که سایر جنبه‌ها عملکرد تحصیلی دانش‌آموز را با مانع روبه‌رو ساخته یا انگیزه یادگیری وی را کاهش می‌دهد. کاردرمانان هنگام کار در محیط‌ها و نظام‌های آموزشی با چالش‌های بسیاری روبه‌رو هستند. زیرا باید تعیین کنند کدام جنبه‌های محیطی نقش میانجی را در موفقیت تحصیلی دانش‌آموز بازی می‌کند.

در گذشته حرفه کاردرمانی فاقد ارزیابی‌های اختصاصی - رشته‌ای، یعنی ارزیابی‌هایی بود که جنبه‌های روانی اجتماعی دانش‌آموزی را مورد نظر قرار دهد. از این رو، کاردرمانان مجبور بودند از ارزیابی‌های سایر رشته‌ها استفاده و نتایج را برپایه هدفهای آنها اتخاذ کنند. *ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری OT PAL* به منظور برآورده ساختن نیاز به اندازه‌گیری جنبه‌های روانی اجتماعی عملکرد دانش‌آموزان در کلاس، به عنوان بخشی از ارزشیابی کاردرمانی تهیه و توسعه یافته است.

1. Cronin
2. Howe & Briggs

**OT PAL** یک ابزار ارزیابی توصیفی و مشاهده‌ای و مبتنی بر مدل شغل آدمی است (کایلپهوفنر، ۱۹۹۵). این ابزار، اراده ( توانایی برای انتخاب کردن)، خوگیری (نقش‌ها و کارهای روزمره) و تناسب محیطی را در کلاس درس اندازه‌گیری می‌کند. بخش مشاهده‌ای شامل ۲۱ ماده است که به بررسی حوزه‌های انتخاب کردن و برگزیدن، عادت‌ها/ کارهای روزمره و نقش‌ها می‌پردازد. به گونه کلی، این مواد به منظور ساده ساختن گردآوری اطلاعات اساسی درباره کلاس دانش‌آموز و انتظارات موجود در آن طراحی شده است. علاوه براین، در بخش مربوط به مشاهده، فرم‌های مشاهده و راهنمای مصاحبه نیز وجود دارد. فرم پیش‌مشاهده به منظور گردآوری اطلاعات محیطی و نیز کمک به تعیین زمان مناسب برای تکمیل کردن مشاهده اصلی طراحی و توسعه یافته است. مصاحبه‌های نیمه ساخت یافته معلم، دانش‌آموز و والدین نیز برای گردآوری توصیف معلم، دانش‌آموز و والدین از جنبه‌های روانی-اجتماعی مختلف یادگیری در مدرسه تهیه شده است. دیدگاه‌های مختلف در باره عملکرد دانش‌آموز، رفتارها، باورها و علائق مربوط به مدرسه، در به‌دست آوردن یک نظر کل‌نگر بسیار مفید است. **OT PAL** به کاردرمانان فرصت می‌دهد تا کارآمدی تناسب و برازش بین دانش‌آموز و محیط کلاس را تعیین و مشخص کنند که چگونه این تناسب بر عملکرد دانش‌آموز در کلاس تأثیر می‌گذارد.

**OT PAL** حاصل تلاش افراد بسیاری است. این مقیاس در ابتدا توسط سالی سی. تاون سند، پاولو دی. کری، نانسی ال. هولینز<sup>۱</sup> توسعه یافت. علاوه براین، لین رابرتز<sup>۲</sup> و گروه حمایتی **OT/PT** اونیدا کانتی<sup>۳</sup> مشارکت زیادی در توسعه و تهیه مواد و سؤالات اولیه **OT PAL** داشته‌اند. از سوی دیگر، گری کایلپهوفنر، جین کیس. اسمیت، باربارا اولیور، پاولین گینزبورگ و جولن وسپو<sup>۴</sup> متخصصانی بودند که روایی محتوای **OT PAL** را بررسی و تأیید کردند. راهنمای **OT PAL** توسط ملیندا بلوندیز، لارا کالینز<sup>۵</sup>، کریستین هلفریش<sup>۶</sup> و جولیه کاندسون<sup>۷</sup> مورد تجدیدنظر قرار گرفته است. آماندا هافمن<sup>۸</sup>، ملیندا بلوندیز و آنجلا بلاکول<sup>۹</sup> در تهیه گزارشهای مطالعات موردی در این رهنما سهم زیادی داشته‌اند. ماریا بتلر بازخورد جامعی از این راهنما به عنوان یک کل فراهم آورده است.

خواندن دقیق این راهنما پیش از اجرای **OT PAL** بسیار ضروری است. این راهنما یک چارچوب نظری، راهبردهای اجرا و روشهای نیرومندی برای تکمیل **OT PAL** فراهم آورده است.

- 
1. Sally C. Townsend, Paula D. Carey, & Nancy hg. Hollins
  2. Lynn Roberts
  3. Onieda County PT /OT Support Group
  4. Gary Keilhofner, Jane Case Smith, Barbara Oliver, Pauline Cinsborg & JoEllen Vespo
  5. Lara Collins
  6. Christine Helfrich
  7. Julie Knudson
  8. Amanda Hoffman
  9. Angela Blackwell

## پیشگفتار

ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری OT PAL ابزار منحصر به فردی است که به منظور بررسی عوامل محیطی طراحی شده است تا بهترین برآزش و تناسب را بین یک کودک خاص و محیط وی تعیین کند. این ابزار برای کودکان ۶-۱۲ سال در مدارس ابتدایی و نیز کسانی تهیه شده است که مشکلات مربوط به برآورده ساختن انتظارات و نقشهای کلاس درس را تجربه می کنند و این تجارب بر یادگیری آنها تأثیر می گذارد. به منظور به حداقل رساندن اثرات یک محیط جدید و فراهم آوردن فرصت برای کودکان برای برآورده ساختن آنچه نقشهای مختلف از آنها انتظار دارند، این مقیاس را نباید تا دست کم یک ماه پس از ورود کودک به کلاس اجرا کرد. مشاهدات باید در کلاس درس و طی دست کم یک دوره زمانی ۴۰ دقیقه ای اجرا و مقیاس درجه بندی تکمیل شود. پس از انجام مشاهدات، باید سه مصاحبه به گونه خصوصی اجرا گردد. هر مصاحبه باید ۱۵ دقیقه طول بکشد. مصاحبه با والدین می تواند به گونه کتبی و با پرسشنامه و یا به شکل تلفنی اجرا شود. نتایج با به کارگیری سازه های مدل شغل آدمی تفسیر می شود تا میزان توان دانش آموزان و نیازهای مربوط به برآورده ساختن انتظارات کلاس درس و تناسب دانش آموز - محیط را تعیین کند.

این مقیاس خرده نظام عملکرد را در مدل شغل آدمی اندازه گیری نمی کند. بنابراین، چنانچه در باره مؤلفه های حرکتی نگرانی وجود داشته باشد، باید این ارزیابی را در ارتباط با سایر ارزیابی های کاردرمانی (مانند، ارزیابی حرکت خوب، حرکت دیداری، دستخط و ...) مورد استفاده قرار داد. OT PAL شامل پنج فرم (۱) پیش مشاهده و برگه گزارش توصیف محیط؛ (۲) مقیاس درجه بندی، (۳) گزارش معلم، (۴) گزارش دانش آموز، و (۵) جدول خلاصه است. فرایند اجرا OT PAL را می توان به ۵ مرحله تقسیم کرد:

۱. آمادگی برای اجرای OT PAL، تکیل فرم پیش مشاهده و توصیف محیط
۲. اجرای مشاهده در کلاس
۳. استفاده از مقیاس درجه بندی و تکمیل فرم های درجه بندی
۴. مصاحبه با معلم، والدین و دانش آموز
۵. خلاصه و تفسیر نتایج

## زمینه نظری

**OT PAL** یک ارزیابی جامع مبتنی بر مدرسه است که به منظور تمرکز کاردرمان بر روی مهارتهای روانی اجتماعی و هماهنگی بین دانش آموز و محیط وی توسعه یافته است. علاوه بر این، می تواند برای ارزیابی کودکان ۶-۱۲ سال در دوره ابتدایی به کار رود. علت اصلی تهیه و توسعه **OT PAL** پاسخ به نیاز بحرانی و روزافزون برای ارزیابی عوامل روانی اجتماعی و محیطی دانش آموزانی بوده است که در برآورده ساختن انتظارات و نقشهای مربوط به کلاس با مشکل روبه رو هستند. علاوه بر این، به دلیل فقدان ارزیابی های مدرسه محور و جامع (که بر مهارتهای روانی اجتماعی متمرکز باشد) ارزیابی های تجربی برای ارزشیابی دانش آموزان در این حوزه نیز وجود ندارد. **OT PAL** مبتنی بر مدل شغل آدمی (MOHO) قرار دارد که بر پایه آن عملکرد کاری فرد در بافت و زمینه محیطی وی در نظر گرفته می شود. بنا بر (MOHO) وظیفه و ماهیت این تعاملها بر عملکرد کاری نیز تأثیر می گذارد. **OT PAL** فرد را به عنوان یک دانش آموز، محیط را به مجموعه ای از موضوعات فیزیکی، افراد درون کلاس و تعاملهای فرهنگی اجتماعی و انتظارات مربوط به دانش آموز بودن، و تکلیف را به هر نوع فعالیتی تعریف می کند که در کلاس به انجام می رسد.

### حمایت پیشینه

کاردرمانان از چند ابزار برای ارزشیابی مهارتهای حرکتی کودک، مهارتهای حرکتی دیداری، مهارتهای ادراکی دیداری و یکپارچگی حسی وی استفاده می کنند. نتایج این ارزیابیها را می توان به به توانایی کودک برای کارکرد در محیط کلاس ارتباط داد. با آنکه این ارزیابیها در مشخص کردن خدمات مورد نیاز مفید است، اما به کاردرمانان در تعیین این مطلب کمک نمی کند که مهارتهای روانی اجتماعی و محیط کلاس تا چه اندازه بر توانایی کودکان به منظور عمل کردن به عنوان یک دانش آموز تأثیر می گذارد. برای نمونه، یک کاردرمان ممکن است کاربرد موارد زیر را انتخاب کند: (۱) مقیاسهای رشدی حرکتی پی بادی<sup>۱</sup> (فولیو و فول<sup>۲</sup>، ۲۰۰۰) برای تعیین توانایی حرکتی درشت<sup>۳</sup> و خوب، (۲) آزمون مهارتهای ادراکی دیداری<sup>۴</sup> (گاردنر<sup>۵</sup>، ۱۹۹۵) برای تعیین ادراک بینایی، و (۳) آزمون مهارتهای حرکتی دیداری<sup>۶</sup> (گاردنر، ۱۹۹۶) برای تعیین مهارتهای ادراکی بینایی. این مجموعه ارزیابیها بخشی از تصویر دانش آموز را فراهم می آورد، اما به اطلاعات به دست آمده از خارج از محیط کلاس محدود نخواهد شد. کسب اطلاعات تنها از خارج از محیط کلاس موجب گمراهی درمانگر در تفکر نسبت به این موضوع می شود که افزایش مهارتهای دستکاری کودک، کلید اصلی برای این کودک خاص است تا در کلاس عملکرد مستقل داشته باشد، زیرا مشکل کودک در پیروی از قوانین اجتماعی می تواند تأثیر به مراتب بیشتری داشته باشد. درمانگران اغلب برای جبران کمبود ابزارسازی فهرست یا فرمهای بررسی مشاهده ای تهیه می کنند تا راهنمایی برای مشاهدات کلاس و محیط آن باشد. با آنکه این ابزارها مفید است اما به جای آنکه وسیله ای برای تحلیل توانایی دانش آموز برای عملکرد در کلاس باشد، بیشتر ابزاری برای توصیف زیاد تر آن خواهد بود.

1. Peabody Developmental Motor Scales Blackwell
2. Follio & Fewell Angela Blackwell
3. gross
4. Test of Visual Motor Skills
5. Gardner
6. Visual Motor Skills



## چارچوب نظری

تئوری مدل شغل آدمی به عنوان یک مبنای نظری OT PAL انتخاب شده است تا چارچوبی برای درک عناصر روانی و اجتماعی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فراهم آورد. جامعیت و فراگیری MOHO به گونه‌ای است که می‌تواند برای تبیین هر نوع اشتغال انسان (مانند تحصیل، کار، بازی و.... به کار رود). به منظور تأمین هدف این راهنما، در این بخش مرور مختصری از زمینه نظری در رابطه با مدرسه و نقش دانش‌آموز ارائه می‌شود.

MOHO عملکرد کاری انسان را به عنوان یک نظام پویای تعاملی بین شخص، تکلیف و محیط در نظر می‌گیرد. در این مدل افراد بر پایه مؤلفه‌های اراده<sup>۱</sup>، خوگیری<sup>۲</sup> و عملکرد ذهن - مغز - بدن<sup>۳</sup> در نظر گرفته می‌شوند. OT PAL توانایی‌های مربوط به دو مؤلفه اراده و خوگیری را اندازه‌گیری می‌کند و دربردارنده اندازه‌گیری مؤلفه عملکرد نیست. بنابراین، به منظور انجام ارزشیابی کاردرمانی کامل و کل‌نگر در باره عملکرد دانش‌آموز در محیط کلاس، باید OT PAL همراه با سایر اندازه‌گیری‌های کاردرمانی (مانند ارزیابی‌های حرکتی مناسب، حرکتی دیداری، دست نوشتن و ...) مورد استفاده قرار گیرد.

MOHO مدل نیرومندی برای درک رابطه بین عناصر فیزیکی و اجتماعی موجود در محیط دانش‌آموز و نیز تأثیر این عناصر بر عملکرد تحصیلی وی به حساب می‌آید (کایلهوفنر، ۱۹۹۵). بر پایه این مدل، محیط می‌تواند از طریق فراهم آوردن دامنه معینی از فعالیتها و نیز از طریق وادار ساختن فرد به انتخاب برخی از آنها، گزینه‌های کاری وی را شکل دهد. محیطهای مختلف دربردارنده انتظارات و شرایط مختلفی است. از این رو، هر کدام می‌تواند موجب تقویت یا توقف رفتارهای معینی گردد. توجه به این نکته اهمیت دارد که دو عامل فراهم آوردن و متوقف ساختن اغلب در یک محیط به گونه همزمان روی می‌دهد. (کایلهوفنر، ۱۹۹۵). برای نمونه، با آنکه ممکن است دانش‌آموز در چگونگی انتخاب و تکمیل یک گزارش کلاسی تا اندازه‌ای آزاد باشد (فراهم آوردن)، اما هنوز از وی انتظار می‌رود که قوانین کلاس مانند گوش دادن به معلم وقتی که در حال صحبت کردن است، مشارکت با همسالان و نشستن در جای خود را رعایت کند (محدودیت).

## اراده (انتخاب کردن)

مفهوم اراده برای درک چگونگی برانگیختگی شخص و انتخاب رفتار وی به کار می‌رود (کایلهوفنر، ۱۹۹۵). اراده یکی از خرده‌نظام‌های MOHO است که از آن برای تبیین انگیزش فرد و انتخاب اشتغال وی استفاده می‌شود. اراده را می‌توان از طریق بخش مقیاس درجه‌بندی OT PAL تحت عنوان انتخاب کردن اندازه‌گیری کرد. سه مؤلفه خرده‌نظام اراده عبارت است از علیت شخصی<sup>۴</sup>، ارزشها<sup>۵</sup> و علائق<sup>۶</sup>. علیت شخصی باور فرد را نسبت به توانایی خود در باکفایت بودن در کلاس تشریح می‌کند. علاوه بر این، حس وی را در مورد این مطلب توضیح می‌دهد که چگونه می‌تواند از توانایی‌های خود برای برآورده ساختن انتظارات کلاس استفاده کند و به خشنودی در نقش‌هایی که از وی انتظار می‌رود (مانند دانش‌آموز، دوست، همکلاسی، فرزند، رهبر و...) دست یابد. ارزشها در واقع چیزهایی است که به باور دانش‌آموز خوب، درست و مهم هستند و به نوبه خود موجب راهنمایی وی در انتخاب کردن می‌گردد. علائق نیز به فعالیتها و تجربه‌هایی تعریف می‌شود که دانش‌آموز را جذب خود می‌کند.

1. volition
2. habituation
3. mind-brain-body
4. personal causation
5. values
6. intrests

تعامل بین علیت شخصی، ارزشها و علائق، دانش آموز را در باره انتخاب اشتغال خود راهنمایی می‌کند (کایلهوفنر و فورسیت<sup>۱</sup>، ۱۹۹۷). بنابراین، آگاهی درباره انتخاب اشتغال دانش آموزان و نیز اینکه آنان چگونه و تحت چه شرایطی (به شیوه خودفرمان یا تحت راهنمایی بزرگسالان) دست به این انتخابها می‌زنند، بسیار اهمیت دارد. علاوه بر این، شامل شروع درگیر شدن در فعالیتها و دست کشیدن از آنها به گونه‌ای که مطابق با انتظارات قوانین کلاس باشد نیز می‌گردد.

### خوگیری (عادتها، کارهای عادی و نقشها)

خوگیری یکی دیگر از خرده‌نظام‌های MOHO است که شامل عادتها<sup>۲</sup>، کارهای عادی و روزمره<sup>۳</sup> و نقشها<sup>۴</sup> می‌شود. عادتها و کارهای روزمره مرکب از الگوهای تنظیم‌شده رفتارهاست که در به‌دنبال انتظارات فرهنگی اجتماعی می‌آید و به دانش آموز امکان می‌دهد تا به گونه مؤثرتری کار کرده و با محیط سروکار داشته باشد. الگوهای رفتار در طول زمان و از طریق تعامل دانش آموز با دیگران یادگرفته و شبیه‌سازی می‌شود و وی را قادر می‌سازد تا شکل‌بندی منحصر به فرد عادتها، نقشها و کارهای روزمره خود را توسعه دهد. نقشها در واقع جایگاه‌هایی در زندگی دانش آموز به حساب می‌آید که اشتغال وی را سازمان می‌دهد و این کار را از طریق (۱) تحت تأثیر قرار دادن تعامل با دیگران، (۲) تحت تأثیر قراردادن تکالیفی که بخشی از این نقشها می‌شود، و (۳) سازماندهی وقت و زمان. بنابراین، ارزیابی خوگیری به این خاطر اهمیت دارد که چگونگی برآورده ساختن کارآمد انتظارات کلاس و نقشها را تعیین می‌کند (کایلهوفنر و فورسیت، ۱۹۹۷). در OT PAL عادتها، کارهای روزمره و نقشها در ارتباط با تناسب بین دانش آموز و محیط در نظر گرفته شده است.

### محیط

رابطه بین فرد و محیط آنقدر با چگونگی سازمان‌یافتگی انسان و رفتار وی ارتباط نزدیک دارد که بسیاری از نظریه‌پردازان آن را بخشی از ارگانیزم می‌دانند (سامروف<sup>۵</sup>، ۱۹۸۵؛ ص ۲۴۲). بنابراین، به حساب نیاوردن اثری که محیط مدرسه بر توانایی دانش آموز برای عملکرد در کلاس می‌گذارد، نوعی غفلت است. توصیف رفتارهای کودک و توانایی او برای عملکرد در رابطه با محیط کنونی، اطلاعات ارزشمندی را در باره این مطلب در اختیار می‌گذارد که چگونه محیط از توانایی وی برای انتخاب کردن، شکل دادن عادتها، پی‌گیری کارهای روزانه و انجام نقش‌هایی که برای عمل کردن به عنوان یک دانش آموز ضروری است؛ حمایت کرده یا مانع آنها می‌شود.

### تأثیر محیط مدرسه

محیط مدرسه تأثیرات بی‌شماری بر عملکرد تحصیلی دانش آموز دارد. بیش از هر چیز نتایج مطالعات نشان داده است که شاخصهای محیطی معین، تأثیر مثبت و روشنی بر عملکرد تحصیلی دارد. کاردرمانان باید از نفوذ این عاملها آگاهی داشته باشند تا بتوانند ارزیابی و تعدیل بهتری در محیط مدرسه به وجود آورند.

مکان دانش آموز در کلاس: مکان دانش آموز در کلاس یکی از عواملی است که با رفتار تحصیلی بهبود یافته، یعنی مشارکت در کلاس رابطه دارد. دانش آموزانی که در جلو و مرکز کلاس و پشت

1. Fursyth
2. habits
3. routines
4. roles
5. Sameroff

می‌نشینند که به شکل سطری مرتب شده است؛ بیشترین تعامل را با معلم دارند و نسبت به دانش‌آموزانی که در جاهای دیگر کلاس نشستند توجه بیشتری به مطالب می‌کنند. علاوه‌براین، بین میزان تماس چشمی با معلم و میزان مشارکت دانش‌آموز رابطه مثبت وجود دارد (دویل<sup>۱</sup>، ۱۹۸۶). در مقایسه با دانش‌آموزان غیرفعال و غیرمشارکت‌کننده، دانش‌آموزانی که در سطوح بالاتر پیشرفت تحصیلی قرار دارند مشارکت فعالانه و بیشتری دارند (فین و کاکس<sup>۲</sup>، ۱۹۹۲). بنابراین، به نظر می‌رسد نقش محیط در بهبود مشارکت دانش‌آموزان برای موفقیت تحصیلی بسیار اهمیت دارد.

اندازه کلاس: کوچک کردن اندازه کلاس نیز متغیر محیطی دیگری است که تأثیر مثبت بر عملکرد تحصیلی دارد (بوید-زاهارایس<sup>۳</sup>، ۱۹۹۹؛ فین و آچی‌لس<sup>۴</sup>، ۱۹۹۹؛ مول‌نار و همکاران<sup>۵</sup>، ۱۹۹۹؛ نای، هجز و کنستانتو پولوس<sup>۶</sup>، ۱۹۹۹). بنابر مطالعاتی مانند طرح استار تنسی<sup>۷</sup> و برنامه ویسکانسین<sup>۸</sup>، کلاس‌هایی که اندازه کوچکتری دارند؛ فواید تحصیلی آنها بیشتر است. دانش‌آموزانی که در کلاس‌های کوچکتر هستند، نسبت به سایر دانش‌آموزان در کلاس‌های با اندازه متعارف، عملکرد بهتری دارند؛ احتمال کمتری دارد که مردود شوند و حتی وقتی که به کلاس‌هایی با اندازه عادی برده می‌شوند توجه و انگیزه بیشتری نسبت به فرایند یادگیری دارند (بوید-زاهارایس، ۱۹۹۹؛ فین و آچی‌لس، ۱۹۹۹؛ مول‌نار و همکاران، ۱۹۹۹؛ نای، هجز و کنستانتو پولوس، ۱۹۹۹). این اثرات ممکن است به گونه غیرمستقیم ناشی از محیط اجتماعی مدرسه باشد. فین و آچی‌لس (۱۹۹۹، ص ۱۰۳) معتقدند "مدارسی که کلاس‌های کوچک‌تری دارند، مشارکت دانش‌آموزان را در یادگیری افزایش می‌دهند؛ حتی دانش‌آموزانی که وقتی در کلاس‌های بزرگتر قرار می‌گیرند، تمایلی به مشارکت از خود نشان نمی‌دهند".

کاربرد گروه: توان بالقوه محیط مدرسه برای حمایت از عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان وقتی نمایان‌تر می‌گردد که استفاده از گروه‌های همکار در نظر گرفته شود. گروه‌های همکار که دانش‌آموزان از طریق آن برای رسیدن به هدف مشترک با یکدیگر کار می‌کنند با پی‌آمدهای مثبت متعددی مانند رفتار هوشمندانه خطرپذیر همبستگی دارد (دی‌انگ و هاوولی<sup>۹</sup>، ۱۹۹۵).... هرچه سطح استدلال بالاتر باشد؛ تولید اندیشه‌ها و راه‌حل‌های جدید بیشتر می‌شود... و به جای رقابت و فردگرایی در یادگیری زمان بیشتری به تکالیف اختصاص می‌یابد (جانسون و جانسون<sup>۱۰</sup>، ۱۹۹۹، ص ۷۲). برپایه فوایدی که در بالا گفته شد و ممکن است از طریق محیط اجتماعی مناسب نیز به دست آید، باید برای یک کاردرمان مشخص شود که ارزیابی محیط مدرسه دانش‌آموز بدون در نظر گرفتن شرایط و محیط اجتماعی کامل نخواهد بود.

تأثیرات دیگر: وقتی یک کاردرمان به ارزیابی تناسب بین دانش‌آموز و کلاس وی می‌پردازد؛ باید تأثیرات ظریف و نامحسوس محیط اجتماعی را در رابطه با عملکرد تحصیلی در نظر بگیرد. پژوهشگران و مؤلفان متعدد بر اهمیت قدرت جو کلی اجتماعی<sup>۱۱</sup> برای احساس راحتی در محیط یادگیری تأکید کرده‌اند برای دانش‌آموزان مهم است که در کلاس حس مشترکی از اعتماد، حمایت و ارزشها داشته‌باشند

1. Doyel
2. Fin & Cox
3. Boyd-zaharais
4. Achilles
5. Molnar et al
6. Nye, Hedges, Konstantopoulos
7. Tennessee's Project STAR
8. Wisconsin's SAGE Program
9. DeJong & Hawley
10. Johnson & Johnson
11. overall social atmosphere

(برینت<sup>۱</sup>، ۱۹۹۹؛ وانگ، هیرتل و والبرگ<sup>۲</sup>، ۱۹۹۰). یک محیط کلاسی با جو همکاری و محترمانه، پیوند نیرومندی با یادگیری دارد (وانگ، هیرتل و والبرگ، ۱۹۹۰). به همین ترتیب والبرگ (۱۹۸۴، ص ۲۴) معتقد است که "جو اجتماعی می تواند اندازه های یادگیری عاطفی، رفتاری و شناختی را در پایان دوره به گونه نیرومندی پیش بینی کند."

تأثیرات منفی: با آنکه بدیهی است محیط اجتماعی می تواند تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی داشته باشد؛ اما تأثیرات منفی محیط نیز باید مورد بحث و بررسی قرار گیرد. برای نمونه، نتایج مطالعات نشان می دهد که محیط پرازدحام کلاسی علاوه بر ایجاد تحریف های بیشتر در توجه دانش آموز، با افزایش خصومت و ناخشنودی نیز همبستگی دارد (دایل، ۱۹۸۶). بنابراین، وقتی کاردرمانان به ارزیابی تناسب بین دانش آموزان و کلاس درس می پردازند؛ باید تأثیراتی را که آرایش فیزیکی کلاس ممکن است بر عملکرد آنان داشته باشد، در نظر بگیرند.

کمیت و کیفیت تعاملها در کلاس ممکن است بر فرایند یادگیری اثر منفی داشته باشد. در مدارس که کمتر مولد و مبتکر هستند نسبت به مدارس با تجربه تر و کاردان تر، تعامل های کلی کمتر و تعامل بین دانش آموزان و معلمان نیز ضعیف تر است (واکسمن، هوانگ، اندرسن و واینستاین<sup>۳</sup>، ۱۹۹۷). کیفیت تعامل بین دانش آموزان و معلمان در دانش آموزانی که سطح پیشرفت بالا و پایین دارند نیز با یکدیگر متفاوت است. به بیان دیگر، معلمان با دانش آموزانی که سطح پیشرفت پایین تری دارند؛ کمتر اقدام به برقراری ارتباط می کنند و تعامل های دوستانه کمتری نیز دارند (کیوگ<sup>۴</sup>، ۱۹۹۸). انتظارات منفی معلم بر انگیزش یادگیری دانش آموزان و عملکرد آنها تأثیر منفی دارد.

انطباق های محیطی: بدون تردید محیط مدرسه نقش بارزی در عملکرد تحصیلی دانش آموز دارد. با آنکه انطباق های کلی با کلاس درس می تواند برای بسیاری از دانش آموزان سودمند باشد؛ اما کاردرمانان باید وجود تفاوت های فردی را به دقت در نظر بگیرند. هر دانش آموزی به شیوه منحصر به فردی به محیط خود واکنش نشان می دهد. گزارش های مربوط به رجحان های مختلف دانش آموز در یادگیری به روشن شدن این مفهوم کمک می کند. یک دانش آموز ممکن است برخلاف دیگران نوزیاد را به نور کم، کار با دیگران را به کار انفرادی و ... ترجیح دهد (کاربو، ۱۹۸۴). با توجه به اینکه این اختلافها در بین دانش آموزان بدون ناتوانی وجود دارد، تردیدی وجود ندارد که دانش آموزان ناتوان با چالش های بیشتری در محیط اجتماعی روبه رو هستند. این دانش آموزان نارسایی های مانند اختلال جسمانی و یا تحمل کمتر نسبت به رسانه های حسی دارند که بیشتر از دیگران مانع عملکرد اجتماعی آنان می شود. از این رو، بدیهی است که با افزودن تفاوت های موجود در سبک های انفرادی یادگیری، کودکان ناتوان چالش های بیشتری حتی نسبت به همسالان غیر ناتوان خود دارند.

### تناسب دانش آموز - محیط

تناسب دانش آموز - محیط اساس OT PAL به حساب می آید. چون محیط یک مؤلفه بحرانی است که باید هنگام ارزیابی توانمندی تحصیلی و اجتماعی دانش آموز در کلاس مورد بررسی قرار گیرد؛ از این رو، تناسب بین انتظارات کلاس و عملکرد دانش آموز نیز باید در نظر گرفته شود. درمانگر باید تعامل پویا و دوسویه بین محیط و دانش آموز را که شامل جنبه های فرهنگی اجتماعی، فیزیکی و زمانی محیط می شود، درک کند. علاوه بر این، این جنبه ها با آنکه دربردارنده معلمان، دانش آموزان، کارکنان، اشیاء و

1. Bryent
2. Wang, Heartel & Walberg
3. Waxman, Huage, Anderson & Weinstein
4. Keoge

لوازم، ثبات و پرباربودن محیط، تعامل دانش‌آموزان با یکدیگر و با بزرگسالان، انتظارات عملکرد، عملکرد نقش‌ها، قوانین، گروه‌ها و فعالیت‌هایی که دانش‌آموزان در آن مشارکت می‌کنند و تقسیم وقت در سرتاسر روز برای فعالیت‌های مختلف مانند کارهای نشستنی، فعالیت‌های فیزیکی و فعالیت‌های اکتشافی می‌شود. اما تنها محدود به آنها نمی‌گردد.

همه تأثیراتی که در بالا بیان شد با شکل‌گیری انتظارات دانش‌آموز در کلاس ترکیب می‌شود. این انتظارات از سوی معلم، دانش‌آموز، والدین و سایر بزرگسالان مدرسه و جامعه شکل می‌گیرد. درمانگر برای درک تناسب بین محیط و دانش‌آموز، باید قوانین و انتظارات کلاس را مشخص و درک کند، نقش‌های دانش‌آموز را معین نماید و گستره احساس توانمندی وی را تعیین کند.

## SECTION TWO

## بخش دوم

---

Content

محتوا

## روشهای اجرای OT PAL

### مراحل پنجگانه OT PAL

- I. آمادگی برای اجرای OT PAL / تکمیل پیش‌مشاهده و فرم توصیف محیطی
- II. مشاهده در کلاس
- III. کاربرد مقیاس درجه‌بندی و تکمیل فرم‌های درجه‌بندی
- IV. مصاحبه با معلم، دانش‌آموز و والدین
- V. خلاصه‌سازی و تفسیر نتایج

### I. آمادگی برای اجرای OT PAL / تکمیل پیش‌مشاهده و فرم توصیف محیطی

۱. راهنما را بخوانید و با آن آشنا شوید: پیش از آنکه به اجرای مشاهده دانش‌آموز در کلاس بپردازید، ضروری است که با این ابزار آشنا شوید. تکمیل پیش‌مشاهده و فرم توصیف محیطی پیش از اجرا و آشنا شدن با ماده‌های مقیاس درجه‌بندی، اندیشه روشنی در این باره به شما می‌دهد که از هر مشاهده چه چیزهایی به دست می‌آید و به شما امکان می‌دهد که مشاهده‌های واقعی شما مؤثرتر باشد. بخش درجه‌بندی اختصاصی برای هر ماده (ص ..... ) تعریف روشنی از معنای هر ماده و نیز مثال‌های متعددی در باره انواع رفتارهایی که می‌توان از مشاهده دانش‌آموز انتظار داشت، در اختیار شما قرار می‌دهد.

۲. با دانش‌آموزان و محیط کلاس آنها آشنا شوید: پیش از اجرای مشاهده باید سعی کنید با دانش‌آموزان و محیط عمومی کلاس آنها آشنا شوید. اجرای پیش‌مشاهده و تکمیل فرم توصیف محیطی به شما امکان می‌دهد تا تصویر روشنی از ویژگی‌های فیزیکی کلاس و فرصت‌های تعامل بین همکلاسی‌ها و بزرگسالان به دست آورید. ترسیم آرایش کلاس و محل لوازمی مانند تخته سیاه مدادتراش و سایر چیزهایی که دانش‌آموز از لحاظ دیداری و فیزیکی نیاز دارد، در طول روز به آنها دسترسی داشته باشد، اطلاعاتی را در رابطه با درخواستهایی که پیش‌روی دانش‌آموز قرار دارد؛ برای شما فراهم می‌آورد. تکمیل فرم مذکور این فرصت را فراهم می‌آورد تا درباره علائق و موضوعاتی که منجر به ارجاع می‌شود، بحث کنید و زمان مناسب را برای انجام مشاهده تعیین کنید. مانند سایر ارزیابی‌ها، مرور پرونده دانش‌آموزان و بررسی عملکرد کنونی آنها در کلاس بسیار مفید است و به شما کمک می‌کند تا در صورت نیاز ارزیابی‌های همکارانه مناسب را تعیین کنید. آشنایی با دانش‌آموزان به شما کمک می‌کند تا درستی نمره‌گذاری خود را افزایش دهید و شاخص بهتری از چگونگی عملکرد دانش‌آموزان در محیط کلاس به دست آورید.

۳) زمان مشاهده را تنظیم کنید: این مرحله زمان اجرای پیش‌مشاهده و تکمیل فرم توصیف محیطی انجام می‌شود. ضروری است که با معلم صحبت کنید تا هدف از مشاهده (های) کلاس را توضیح دهید تا چنانچه زمانها و فعالیت‌های خاصی وجود دارد که برای دانش‌آموز دشوار و یا موفقیت‌آمیز است تعیین

کنید. به گونه‌ای که بتوان آنها را مشاهده و نمره‌گذاری کرد. اگر معلم نمی‌تواند زمانهای خاصی را تعیین کند و یا اگر زمانهای پیشنهادی امکان‌پذیر نیست؛ ممکن است نیاز به توضیح انواع فعالیت‌ها، تکالیف یا موقعیت‌هایی باشد که بیشترین کمک را در کسب اطلاعات مورد نیاز فراهم می‌آورد. همکاری با معلم برای تعیین زمانهای مشاهده و فعالیت‌ها احتمال، گردآوری همه داده‌های ضروری و نیز درجه‌بندی صحیح دانش‌آموز را افزایش می‌دهد. فضای مناسب برای ثبت زمانهای ممکن در انتهای فرم پیش‌مشاهده و توصیف محیطی در نظر گرفته شده است.

در ادامه راهنمایی‌هایی برای موقعیت‌های مشاهده، تکالیف و فعالیت‌های پیشنهادی برای مشاهده و نیز زمانها، فعالیت‌ها و تکالیف نامناسب ارائه شده است این راهنمایی‌ها به شما کمک می‌کند تا در باره مناسب‌ترین زمان به منظور برنامه‌ریزی برای مشاهده تبادل نظر کنید. کمترین زمان برای گردآوری اطلاعات ۴۰ دقیقه است. اگر فرصت بیشتری برای مشاهده در اختیار دارید باید از آن بیشترین استفاده را ببرید به گونه‌ای که بتوانید درست‌ترین اطلاعات ممکن را به دست آورید.

### الف) شرایط مشاهده

- بیش از یک موقعیت و بیش از یک فعالیت را مشاهده کنید (برای نمونه اگر زمان مشاهده را ۴۰ دقیقه در نظر گرفته‌اید، آن را به دو جلسه ۲۰ دقیقه و ترجیحاً در دو روز تقسیم کنید)
- زمانی که کودک در ابتدا وارد مدرسه می‌شود
- یک تکلیف کلی، جایی که دانش‌آموز به گونه مستقل کار می‌کند
- یک تکلیف کلی، جایی که دانش‌آموز با گروه یا کلاس کار می‌کند
- موقعیت‌هایی که شامل نقش‌های چندگانه دانش‌آموز می‌شود (مانند، ایستادن در صف، سهیم شدن در لوازم، تمیز کردن و...)

### ب) فعالیت‌ها و تکالیف پیشنهادی برای مشاهده

- وقت آزاد (بدون ساختار)
- انتقال یا جابجایی از یک فعالیت به فعالیت دیگر (مانند، رفتن از ورزش به کلاس)
- فعالیت‌های گروهی (گروه‌های هنر، جایی که دانش‌آموزان نیاز به استفاده مشترک از لوازم دارند)
- بازی کردن که شامل پیروی از دستورات و راهنمایی‌ها می‌شود.

### پ) فعالیت‌ها، تکالیف و موقعیت‌های نامناسب برای مشاهده

- هنگام امتحان
- زمان استراحت
- گردش علمی
- رویدادهای خاص ( جشن‌های عمومی و مدرسه)

### II. مشاهده در کلاس

برای به دست آوردن یک دیدگاه و نظر طبیعی در باره دانش‌آموز، بی‌سر و صدا بودن و جلب توجه نکردن، بسیار اهمیت دارد. زیرا به شما کمک می‌کند تا فعالیت‌هایی را تعیین کنید که پیش از انتخاب



مکان رخ می‌دهند و شما می‌خواهید آنها را مشاهده کنید و زمان مورد نیاز را برای مکان‌یابی دوباره محدود کرده و اثر آن را بر کلاس کاهش می‌دهد.

هدف اصلی آن است که تا حد ممکن اطلاعات بیشتری گردآوری گردد، به گونه‌ای که بتوان توانایی دانش‌آموز را برای عمل کردن در محیط کلاس مشخص کرد. از این رو، به شما کمک می‌کند تا در طول مشاهده به جای تلاش برای تکمیل صفحه نمره‌گذاری، بر مشاهده‌ها تمرکز کنید. از سوی دیگر، مشاهده و یادداشت‌برداری در محیط کلاس و در طی مشاهده بسیار اهمیت دارد. در انتهای فرم فضایی در نظر گرفته شده است تا فعالیت‌هایی که دانش‌آموز انجام می‌دهد، فعالیت‌های دیگری که در دسترس بودند اما وی انتخاب نکرده است، تعداد دانش‌آموزان و بزرگسالان حاضر در اتاق و هر تغییری در محیط کلی کلاس که در فرم در نظر گرفته نشده است، مؤلفه‌های محیط شامل معلم، روش تدریس وی، جو کلاس و هر دو زمینه فرهنگی اجتماعی و فیزیکی مانند فضا و لوازم ثبت شود.

### III. کاربرد مقیاس درجه‌بندی و تکمیل فرم درجه‌بندی

مقیاس درجه‌بندی: درجه‌بندی‌ها بر پایه مقیاس ۴ امتیازی نمره‌گذاری می‌شود. این مقیاس مبتنی بر تعاریف زیر است:

- م/ن = مشاهده نمی‌شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می‌کند و منجر به بازده مثبت می‌شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردیدآمیز (۳) = عملکرد تردیدآمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می‌گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می‌کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می‌کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می‌شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می‌کند.

بخش "مقیاس درجه‌بندی اختصاصی برای هر ما ده" به شما کمک می‌کند تا نمره درست را برای هر ماده‌ای که مشاهده می‌شود؛ تعیین کنید. گزینه م/ن (N/O مشاهده نمی‌شود) را زمانی علامت بزنید که موقعیت مورد نیاز را برای بروز رفتار در آن ماده خاص مشاهده نمی‌کنید. (مطمئن شوید زمانی گزینه ۱ را می‌زنید که رفتار مورد نیاز وجود دارد اما نشان داده نمی‌شود. برای به دست آوردن اطلاعات مربوط به ماده‌هایی که برای آن گزینه م/ن را علامت می‌زنید، در زمان مصاحبه سؤالیهای اختصاصی از معلم پرسید و نظر وی را در بخش ملاحظات در صفحه درجه‌بندی یادداشت کنید. با وجود این، از گزینه م/ن صرف نظر کنید، زیرا تنها باید آنچه را می‌بینید نمره‌گذاری کنید.

تکمیل فرم‌های درجه‌بندی: با استفاده از مقیاس درجه‌بندی چهارامتیازی، دور عددی که به واضح‌ترین شکل عملکرد دانش‌آموز را در باره هر ماده توصیف می‌کند؛ دایره بکشید. اگر بین دو نمره تردید داشتید، نمره کمتر را انتخاب کنید. دادن نمره بالاتر از آنچه مشاهده شده، بیانگر درست توانایی

کودک نخواهد بود. آخرین کاری که باید برای تکمیل مقیاس درجه‌بندی انجام شود، محاسبه نمره کل برای هر بخش و سپس نمره کل مقیاس است.

## VI. مصاحبه‌های معلم، دانش‌آموز و والدین

برای آنکه مصاحبه‌ها مؤثر باشد، با حوزه‌های موضوع و سؤالهای پیشنهادی برای هر مصاحبه آشنا شوید. این آشنایی به شما کمک می‌کند تا مصاحبه‌ای انجام دهید که بیشتر شبیه به مکالمه باشد. استفاده از مصاحبه‌های مکالمه‌ای (بر خلاف مصاحبه‌های رسمی) سطح آرامش و راحتی بین مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده را افزایش داده و منجر به افزایش سطح مشارکت در فرایند مصاحبه می‌گردد. علاوه بر این، آشنایی با سؤالها موجب می‌شود انجام مصاحبه مؤثر و راحت و اطلاعات مورد نیاز فراهم گردد.

این مصاحبه‌ها فرصتی فراهم می‌آورد تا درباره عملکرد کلی دانش‌آموز در مدرسه و در ارتباط با جنبه‌های روانی اجتماعی این عملکرد، اطلاعات مورد نیاز از سه دیدگاه متفاوت به دست آید. علاوه بر این، امکان کسب گزارش کاملی از معلم، دانش‌آموز و والدین را نیز فراهم می‌آورد. احترام نسبت به پاسخها و حالت‌های عاطفی مصاحبه‌شونده، برای درک پاسخهای ارائه شده و نیز پرسیدن سؤالهای مناسب پی‌گیری بسیار ضروری است. زیرا مصاحبه‌شونده را تشویق می‌کند تا نسبت به مصاحبه پذیرا باقی بماند و در اطلاعات سهیم شود.

مصاحبه با معلم برای این منظور طراحی شده است تا دستیابی به بینش وی نسبت به دیدگاهی که در باره عملکرد دانش‌آموز در مدرسه دارد و مربوط به جنبه‌های روانی اجتماعی (مانند انتخاب کردن، نگرش، تعامل با دیگران و...) و چگونگی تأثیر محیط بر اوست، آسان شود. علاوه بر این، فرصتی فراهم می‌آورد تا در باره ماده‌هایی که برای آنها گزینه م/ن انتخاب شده است، سؤالهایی پرسیده شود. در مواردی که دانش‌آموز بیشتر از یک معلم دارد، باید تعیین شود که کدام یک برای مصاحبه مناسب‌تر است و چنانچه مفید باشد با چند معلم مصاحبه شود. توصیه می‌شود که معلم ارشد (اصلی) کلاس منبع اصلی اطلاعات و مصاحبه باشد تا معلم کمکی.

مصاحبه با دانش‌آموز برای این منظور طراحی شده است تا دستیابی به بینش او نسبت به دیدگاهی که در باره دانش‌آموز بودن در کلاس دارد و نیز درک باورهای وی نسبت به توانایی‌های خود برای برآورده ساختن انتظارات کلاس و علائق مربوط به مدرسه، آسان گردد. پیش از ملاقات با دانش‌آموز باید اطلاعات موجود در باره وی را مرور کنید. توصیه می‌شود که اطلاعات مربوط به موارد زیر باشد: پیش‌مشاهده و فرم توصیف محیطی، یادداشت‌های مشاهده، نمره دانش‌آموز در مقیاس درجه‌بندی، اطلاعات نموداری و داده‌های دیگری که در باره وی جمع‌آوری شده است. این اطلاعات در طراحی مصاحبه برای هر یک از دانش‌آموزان ضرورت دارد. در مصاحبه دانش‌آموز باید همواره به یاد داشت که گفتگو و مکالمه باید منطبق با سطح سنی آنان باشد. اگر دانش‌آموزان نتوانستند سؤالی را در مصاحبه بفهمند، باید آن را دوباره بیان کرد و یا نمونه پاسخهای ممکن را برای وی فراهم آورد تا به درک بهتر سؤال کمک کند.

پیش از اجرای مصاحبه دانش‌آموز، باید مشخص کرد که آیا دانش‌آموز انتخاب شده، نمونه خوبی برای مصاحبه هست یا نه. دانش‌آموزانی که به علت اختلالات شناختی، پریشانی‌های عاطفی و یا سایر موارد، نمی‌توانند پاسخهای قابل اعتمادی بدهند، برای مصاحبه مناسب نیستند. تنظیمها و اقتباس‌ها ممکن

است به گونه‌ای شکل گیرد که موجب جای گرفتن دانش آموز دارای اختلال گردد (مانند، دانش آموز با نارسایی گفتاری). مثال در باره دانش آموزی که نمی‌تواند به گونه کلامی ارتباط برقرار کند کسی است که برای ارتباط از وسیله (مانند تخته تصاویر، کامپیوتر، قلم و کاغذ و ...) استفاده می‌کند.

مصاحبه با والدین برای این منظور طراحی شده است تا دستیابی به بینش آنان در مورد دیدگاهی که در باره احساسات فرزند خود نسبت به دانش آموز بودن و توانایی برای برآورده ساختن انتظارات کلاس و علائق مربوط به مدرسه دارند، آسان شود. به دلیل دشواری تماس با برخی والدین، مصاحبه با والدین اختیاری است اما انجام آن توصیه می‌شود. خواست و در دسترس بودن والدین برای شرکت در مصاحبه، مشخص می‌کند که آیا مصاحبه شامل آنها می‌شود یا نه. احتمالاً تهیه یک پرسشنامه و ارسال آن به خانه توسط دانش آموز، یا تماس تلفنی به جای مصاحبه حضوری می‌تواند آسان‌تر و مفیدتر باشد. پس از آنکه مصاحبه با والدین انجام شد، می‌توان پاسخهای آنها را با پاسخهای دانش آموز مقایسه و مشخص کرد که آیا والدین باورهای فرزند خود را نسبت به مدرسه مشابه با آنان درک می‌کنند. حوزه‌های موضوع و پرسش‌های پیشنهادی برای مصاحبه معلمان در پیوست ج، برای مصاحبه دانش آموز در پیوست چ، و برای مصاحبه والدین در پیوست ح آمده است. پیوست خ مصاحبه در خانه برای والدین است. یک مجموعه حوزه‌های موضوعی برای مصاحبه وجود دارد که پیش از هر گونه فهرستی درباره سؤالیهای پیشنهادی برای معلمان، دانش آموزان و والدین، باید به دقت مورد بررسی قرار گیرد. حوزه‌های موضوعی اطلاعات ضروری مورد نیاز برای ارزیابی را مشخص می‌کند. سؤالیهای پیشنهادی به منظور کمک به گردآوری اطلاعات فراهم شده است. اما شما می‌توانید آنها را تغییر داده یا تعدیل سازید تا موضوعات دیگر را نیز دربرگیرد و یا متناسب با سبک شخصی شما باشد.

## ۷. خلاصه‌سازی و تفسیر نتایج

۱. خلاصه کردن نتایج: نتایج باید در جدول خلاصه فرم ارزیابی OT PAL به گونه مختصر درج شود. مراحل مورد نیاز برای تکمیل خلاصه به قرار زیر است:
  - الف) پیش‌مشاهده و فرم توصیف محیطی را تکمیل کنید.
  - ب) نمره‌ها را از فرم درجه‌بندی به جدول انتقال دهید.
  - پ) با مرور پیش‌مشاهده و فرم توصیف محیطی، یادداشت‌های مربوط به مشاهده، نمره هر یک از ماده‌ها در مقیاس درجه‌بندی و یادداشت‌های مربوط به مصاحبه، تناسب بین محیط و دانش آموز را تشریح کنید تا توصیف درستی فراهم گردد.
۲. تفسیر نتایج:
  - الف) نقاط قوت دانش آموز و نیازهای مربوط به برآورده ساختن انتظارات و احساسات موفقیت در کلاس را شرح دهید. نقاط قوت را می‌توان با مرور نمره‌های هر ماده در مقیاس درجه‌بندی و یادداشت‌های مصاحبه مشخص کرد.
  - نقاط قوت شامل ماده‌هایی است که به آنها نمره ۴ و احتمالاً نمره ۳ داده‌اید.

- نیازها شامل ماده‌هایی است که به آنها نمره ۱ و احتمالاً نمره ۲ داده‌اید
- (ب) طرح مداخله‌ای را که برای دانش‌آموز مناسب می‌دانید، شرح دهید.
- داده‌های خلاصه شده و تفسیرشده (پاسخهای مصاحبه، نمره‌های مقیاس درجه‌بندی، تناسب محیط دانش‌آموز، نقاط قوت و نیازها) را مرور کنید
- داوری بالینی یک مؤلفه مهم در تعیین نیاز به مداخله به حساب می‌آید. در ادامه تفسیرهای پیشنهادی مقیاس درجه‌بندی ارائه شده است و به شما کمک می‌کند تا معین کنید آیا خدمات کاردرمانی مورد نیاز است یا نه، و اگر پاسخ مثبت است چه حوزه‌هایی را باید در نظر گرفت. مقیاس درجه‌بندی برای این منظور تهیه نشده است تا به عنوان یک مدل قطعی برای ارائه توصیه‌ها به کار رود. از این مقیاس تنها باید به عنوان یک راهنما استفاده کرد.
- \* تعداد ماده‌هایی که با گزینه م/ن نمره‌گذاری شده نشان دهنده آن است که مشاهده و ارزیابی دوباره‌ای باید صورت گیرد تا مشخص شود آیا فرصتی کافی برای نشان دادن آن ماده در دسترس دانش‌آموز بوده است یا نه. با وجود این، نباید به وی نمره ۱ داده شود.
- \* تعداد ماده‌هایی که نمره ۱ به آنها داده شده، نشان دهنده نیاز به مداخله کاردرمانی مشاوره‌ای یا مستقیم است
- \* تعداد ماده‌هایی که نمره ۲ به آنها داده شده، نشان دهنده نیاز به مداخله کاردرمانی مشاوره‌ای یا مستقیم است
- \* تعداد ماده‌هایی که نمره ۳ به آنها داده شده، نشان دهنده نیاز به مشاوره کاردرمانی است
- \* تعداد ماده‌هایی که نمره ۴ به آنها داده شده، نشان دهنده نیاز به مداخله کاردرمانی است
- چنانچه خدمات کاردرمانی به گونه مستقیم با مشاوره‌ای پیشنهاد می‌شود، باید نقاط قوت و نیازهای دانش‌آموز در توسعه طرح پرورشی و تنظیم هدفها لحاظ شود
- چنانچه خدمات کاردرمانی پیشنهاد نمی‌شود باز هم باید نیازهای دانش‌آموز به عنوان بخش کلی طرح پرورشی لحاظ شود.

## مقیاس درجه‌بندی اختصاصی برای هر ماده

به منظور ساده‌سازی فرایند درجه‌بندی، برای هر یک از ماده‌ها توصیفی ارائه شده است. هر توصیف مبتنی بر مقیاس درجه‌بندی زیر است:

م/ن	=	مشاهده نمی‌شود
باکفایت (۴)	=	عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می‌کند و منجر به بازده مثبت می‌شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
تردیدآمیز (۳)	=	عملکرد تردیدآمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می‌گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
نامؤثر (۲)	=	عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می‌کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می‌کند
نارسا (۱)	=	عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل‌پذیرش می‌شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می‌کند.

در مورد به‌کاربردن گزینه م/ن دقت کنید. زیرا بیانگر آن است که دانش‌آموز این ماده را نشان نمی‌دهد. به این دلیل که تکلیف مورد نظر به آن نیاز ندارد. اگر دانش‌آموز یکی از ماده‌های مقیاس را نشان نداد، تنها به این دلیل که تکلیف مورد نظر مستلزم آن ماده خاص نیست، به آن نمره ۱ بدهید. اگر برای نمره‌گذاری یک ماده تردید دارید، همیشه نمره کمتر را در نظر بگیرید. علاوه بر این، اگر در دو بار مشاهده، دو رفتار کاملاً متفاوتی را ملاحظه کردید؛ باز باید نمره کمتر را به آن اختصاص دهید.

**I انتخاب کردن Making Choice:** توانایی انتخاب‌های مناسب در مدرسه، برپایه اراده دانش‌آموز، که شامل سه مؤلفه علیت شخصی، ارزشها و علائق است (به بخش چارچوب نظری نگاه کنید).

A. زمانی یک فعالیت را شروع می‌کند که از طرف یک بزرگسال هدایت و راهنمایی شود. توانایی دانش‌آموز برای پیروی از راهنمایی‌هایی که یک بزرگسال برای شروع مناسب یک فعالیت ارائه می‌دهد. \*\* این ماده نباید بر پایه توانایی‌های حرکتی نمره‌گذاری شود.

- |   |   |  |
|---|---|--|
| ۱ | = | دانش‌آموز تنها وقتی فعالیتی را شروع می‌کند که چندبار یک تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی از یک بزرگسال دریافت کند |
| ۲ | = | دانش‌آموز وقتی فعالیتی را شروع می‌کند که چند تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی مختلف از یک بزرگسال دریافت کند      |
| ۳ | = | دانش‌آموز بعد از دریافت بیش‌ازیک تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی از یک بزرگسال فعالیت را شروع می‌کند             |
| ۴ | = | دانش‌آموز همواره پس از دریافت یک تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی از یک بزرگسال فعالیت را شروع می‌کند             |

## B. شروع یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان

توانایی دانش‌آموز برای شروع یک فعالیت در زمان مناسب بدون آموزش یک بزرگسال (مانند تمام کردن یک فعالیت پیش از شروع فعالیت بعدی یا شروع نکردن یک فعالیت در اواسط زمان داستان). \* این ماده نباید بر پایه توانایی‌های حرکتی نمره‌گذاری شود.

- ۱ = دانش‌آموز بندرت و یا هرگز فعالیت‌های عادی خود را در زمان مناسب و بدون چند تذکر و راهنمایی کلامی آغاز نمی‌کند (دانش‌آموزی که قادر است فعالیت‌های خود را شروع کند اما در زمان نامناسب این کار را انجام می‌دهد، در این طبقه قرار دارد)
- ۲ = دانش‌آموز در موقعیت‌های متعدد به بیشتر از یک تذکر و راهنمایی کلامی یا کلمات ترغیب‌کننده نیاز دارد. گهگاه فعالیت‌های عادی خود را در زمان‌های مناسب انجام می‌دهد.
- ۳ = دانش‌آموز اغلب فعالیت‌های عادی خود را در زمان مناسب شروع می‌کند. اما در آخرین لحظه قبل از شروع یک فعالیت جدید که مطمئن نیست چگونه باید آن را انجام دهد نیاز به ترغیب و تشویق دارد
- ۴ = دانش‌آموز همواره فعالیت‌های جدید و عادی خود را در زمان‌های قابل قبول شروع می‌کند. حتی اگر نداند چگونه باید فعالیت را شروع کند سعی خود را خواهد کرد

## C. درگیر ماندن در یک فعالیت، ادامه تلاش برای تمام کردن آن

توانایی یک دانش‌آموز برای ادامه دادن به فعالیت تا اتمام آن در حالی که به رغم جهت‌دهی‌ها و سایر گزینه‌های فعالیت در محیط، علاقه و پایداری به اتمام آن را نشان می‌دهد. \*\* این ماده نباید بر پایه توانایی‌های حرکتی نمره‌گذاری شود.

- ۱ = دانش‌آموز برای اینکه در کار خود باقی بماند و آن را ادامه دهد نیاز به چندبار تکرار یک تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی دارد تا به دلایل مختلف (بی‌توجهی، از دست دادن علاقه قبل از به انجام رساندن آن، دلسرد شدن قبل از اتمام) آن را تمام کند
- ۲ = دانش‌آموز برای اینکه در کار خود باقی بماند و آن را ادامه دهد نیاز به چند تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی مختلف دارد تا به دلایل مختلف آن را تکمیل کند (بی‌توجهی، از دست دادن علاقه قبل از به انجام رساندن آن، دلسرد شدن قبل از اتمام) ممکن است فعالیت خود را متوقف کند و به کاری بپردازد که برایش جالبتر و جدید است
- ۳ = دانش‌آموز اغلب به کار خود ادامه می‌دهد تا آن را تمام کند. اما ممکن است برای اینکه در کار خود باقی بماند و آن را ادامه دهد، بویژه در محیط‌های خیلی آشفته، نیاز به یک یا دو تذکر و راهنمایی کلامی داشته باشد.
- ۴ = دانش‌آموز به رغم اشفتگی‌های محیطی یا دشواریها همواره به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد تا آن را تمام کند

**D . استمرار فعالیت یا پرداختن به یک فعالیت جدید پس از راهنمایی و هدایت توسط یک بزرگسال.** توانایی دانش‌آموز برای ماندن (ادامه) یک فعالیت یا پرداختن به یک فعالیت جدید وقتی که توسط بزرگسال آموزش داده می‌شود. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود.

- ۱ = دانش‌آموز تنها پس از دریافت چند بار تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی از طرف یک بزرگسال به کار خود ادامه داده و یا کار جدیدی را شروع می‌کند.
- ۲ = دانش‌آموز تنها پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی مختلف از طرف یک بزرگسال به کار خود ادامه داده و یا کار جدیدی را شروع می‌کند
- ۳ = دانش‌آموز پس از دریافت یک یا دو تذکر و راهنمایی کلامی از طرف یک بزرگسال به کار خود ادامه داده و یا کار جدیدی را شروع می‌کند
- ۴ = دانش‌آموز پس از آنکه یکبار توسط یک بزرگسال آموزش دید به کار خود ادامه داده و یا کار جدیدی را شروع می‌کند. اغلب قادر است به گونه مستقل سراغ یک فعالیت دیگر برود.

**E. خاتمه دادن به یک فعالیت پس از راهنمای و هدایت توسط یک بزرگسال.** توانایی دانش‌آموز برای توقف کار بر روی یک فعالیت، وقتی که از سوی یک بزرگسال آموزش داده می‌شود. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود.

- ۱ = دانش‌آموز تنها پس از دریافت چند بار تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی از طرف یک بزرگسال به کار خود پایان می‌دهد
- ۲ = دانش‌آموز تنها پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی مختلف از طرف یک بزرگسال به کار خود پایان می‌دهد
- ۳ = دانش‌آموز پس از دریافت بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی از طرف یک بزرگسال به کار خود پایان می‌دهد
- ۴ = دانش‌آموز پس از یکبار تذکر یک بزرگسال به کار خود پایان می‌دهد.

**F. خاتمه دادن به یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان.** دانش‌آموز توانایی توقف یک فعالیت را در زمانهای مناسب و بدون هرگونه تذکر و راهنمایی از یک بزرگسال در شرایط مناسب دارد (وقتی زنگ می‌خورد بازی را متوقف می‌کند، به کلاس بازمی‌گردد. تشخیص می‌دهد که صدای زنگ علامت آن است که زنگ تفریح تمام شده است.)\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود.

- ۱ = دانش‌آموز بندرت و یا هرگز فعالیتهای عادی خود را در زمان مناسب و بدون چند بار تذکر و راهنمایی کلامی متوقف نمی‌کند (دانش‌آموزی که قادر است فعالیتهای خود را خاتمه دهد، اما در زمان نامناسب این کار را انجام می‌دهد، در این طبقه قرار دارد) مانند ترک فعالیتهای گروهی در حین انجام آن
- ۲ = دانش‌آموز گهگاه فعالیت خود را در زمان مناسب قطع می‌کند اما برای انجام این کار اکثراً به بیشتر از یک تذکر و راهنمایی کلامی نیاز دارد
- ۳ = دانش‌آموز اغلب قادر است در زمان مناسب به کار خود پایان دهد. اما ممکن است این کار را پس از آخرین تذکر و راهنمایی کلامی و زمانی که هنوز کار خود را تمام نکرده است؛ انجام دهد.
- ۴ = دانش‌آموز همواره یک فعالیت را در زمان مناسب قطع می‌کند.

**G. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان با هدایت و راهنمایی توسط یک بزرگسال** دانش‌آموز توانایی ورود به یک فعالیت یا مکالمه را با استفاده از تعامل اجتماعی مناسب، به منظور به دست آوردن توجه گروه همسالان و نیز پیوستن به یک فعالیت را با آموزش یک بزرگسال دارد (مانند منتظر زمان مناسب بودن برای قطع کردن فعالیت یا تقاضای پیوستن به آن).)\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش‌آموز فقط پس از دریافت چند بار تذکر و راهنمایی کلامی و یا با نیاز به تشویق فیزیکی یک بزرگسال، درگیر یک فعالیت و یا مکالمه مناسب در گروه همسالان می‌شود
- ۲ = دانش‌آموز فقط پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی مختلف یا نیاز به تشویق لفظی از یک بزرگسال، درگیر یک فعالیت و یا مکالمه مناسب در گروه همسالان می‌شود
- ۳ = دانش‌آموز پس از دریافت بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی از یک بزرگسال، درگیر یک فعالیت و یا مکالمه مناسب در گروه همسالان می‌شود
- ۴ = دانش‌آموز با یک بار آموزش از یک بزرگسال، درگیر یک فعالیت و یا مکالمه مناسب در گروه همسالان می‌شود



## H. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان به گونه خود-فرمان و در زمان

مناسب: دانش آموز توانایی ورود به یک فعالیت و یا گفتگو با استفاده از تعامل اجتماعی مناسب، به منظور به دست آوردن توجه گروه همسالان و پیوستن به یک فعالیت را دارد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره گذاری شود

- ۱ = دانش آموز بدون دریافت چند بار تذکر و راهنمایی کلامی یا تشویق لفظی بندرت و یا هرگز درگیر یک فعالیت و یا مکالمه با همسالان خود نمی شود. دانش آموز بیشتر اوقات با روش و شرایط نامناسب درگیر یک فعالیت با همسالان خود می شود (فریاد می زند، برای جلب توجه همسالان آنها را هول می دهد یا کتک می زند)
- ۲ = دانش آموز گهگاه درگیر یک فعالیت یا مکالمه مناسب با همسالان خود می شود، اما اکثر اوقات به بیشتر از یک تذکر و راهنمایی های کلامی یا تشویق برای شروع کردن نیاز دارد.
- ۳ = دانش آموز غالباً به شیوه مناسبی درگیر یک فعالیت و یا مکالمه مناسب در گروه همسالان می شود. اما گاهی برای پیوستن به گروه نیاز به تشویق دارد.
- ۴ = دانش آموز همواره درگیر یک فعالیت و یا مکالمه مناسب در گروه همسالان می شود

## I. پیروی از قوانین اجتماعی (مانند شریک شدن در وسائل و رعایت نوبت): دانش آموز

توانایی پیروی از قوانین اجتماعی در کلاس را دارد. قوانین اجتماعی ممکن است به گونه خفیفی از یک کلاس به کلاس دیگر متفاوت باشد، بنابراین این ایده خوبی است که با معلمان مختلف بررسی شود. به گونه کلی قوانین اجتماعی شامل مواردی مانند شریک شدن در وسائل و لوازم، رعایت نوبت، ایستادن در صف، اجازه برای صحبت کردن، بازی کردن مطابق مقررات، یک بازنده عصبی نبودن، ... می شود. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره گذاری شود

- ۱ = دانش آموز تنها پس از چندین بار یادآوری لفظی و کلامی، قوانین اجتماعی کلاس را رعایت می کند. وی معمولاً کنترل زمانی دشواری بر روی خود دارد و بخش زیادی از وقت وی صرف سرزنش شدن و منظم بودن می شود
- ۲ = دانش آموز پس از چند یادآوری لفظی مختلف و نیاز به یادآوری فیزیکی، قوانین اجتماعی کلاس را رعایت می کند.
- ۳ = دانش آموز با بیش از یکبار یادآوری لفظی قوانین اجتماعی کلاس را رعایت می کند.
- ۴ = دانش آموز همواره قوانین اجتماعی کلاس را رعایت می کند. وی از قوانین کلاس پیروی می کند و بندرت نیاز به یادآوری آنها دارد.

**ج. نشان دادن ترجیح (تمایل / بی میلی) نسبت به فعالیتها:** دانش آموز به گونه کلامی یا غیر کلامی توانایی خود را برای ترجیح یک فعالیت نسبت به فعالیت دیگر نشان می دهد. وی دارای تمایلات و نیز بی میلی در برابر بی تفاوتی است. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره گذاری شود

- ۱ = دانش آموز هرگز یا بندرت ترجیح (تمایل) خود را به یک فعالیت نشان می دهد. وی برای انتخاب یک فعالیت نسبت به فعالیت دیگر زمان دشواری را می گذراند. زیرا هیچ ترجیحی ( تمایلی) ندارد.
- ۲ = دانش آموز گهگاه ترجیح و تمایل به یک فعالیت یا تصمیم گیری برای پیوستن به آن را نشان می دهد. ممکن است در مورد فعالیتهایی که ترجیح می دهد انجام دهد، دچار تضاد باشد.
- ۳ = دانش آموز اغلب ترجیح خود را به یک فعالیت نشان می دهد اما ممکن است در یک وضعیت معین بی طرف (بی تفاوت) باشد
- ۴ = دانش آموز همواره ترجیحهای نیرومند خود را برای فعالیتها نشان می دهد. با مشاهده وی تردیدی باقی نمی ماند که او چه فعالیتی را ترجیح داده است.

## II عادتها و کارهای عادی *Habits and Routines*

تصویراتی که روشهای معین یک شخص را برای انجام فعالیتهای خود هدایت می کند. عادتها و کارهای عادی اشاره به سازمان رفتار در طول سالها و نیز روش عملکرد دارد

**A. انجام کارهای عادی مدرسه در حد قابل مقایسه با همسالان:** دانش آموز توانایی رشد الگوهای منظم رفتار را که بخشی از کارهای عادی و روزمره مدرسه است در حد قابل مقایسه با همسالان دارد (مانند آویزان کردن لباس ، نشستن روی نیمکت پس از به صدرا درآمدن زنگ و...). \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره گذاری شود

- ۱ = دانش آموز برای همراه شدن با کارهای عادی کلاس به میزانی که قابل مقایسه با همکلاسیهایش باشد، نیاز به چندبار تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی دارد. وی هرگز یا بندرت توانایی لازم برای اجرای کارهای عادی مدرسه را در مقایسه با همسالان خود نشان می دهد. ( باید به وی بگویند که چه کتابی با چه موضوعی در حال تدریس است، ممکن است برای به یاد آوردن اینکه صندلی وی کجاست، زمان سختی را بگذراند
- ۲ = دانش آموز پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی مختلف ، توانایی همراه شدن با کارهای عادی مدرسه را به میزان قابل مقایسه با همکلاسیها نشان می دهد
- ۳ = دانش آموز با بیش از یکبار دریافت تذکر و راهنمایی کلامی ، توانایی همراه شدن با کارهای عادی مدرسه را با میزان قابل مقایسه با همکلاسیها نشان می دهد. ممکن است بدون تذکر و راهنمایی های کلامی اندکی مشکل داشته باشد. ( مثلا راموش کند که دست خود را برای صحبت کردن بالا ببرد).
- ۴ = دانش آموز همواره توانایی خود را برای توسعه و اجرای کارهای عادی کلاس در حد قابل مقایسه با همسالان نشان می دهد

**B** **علاقه‌مندی و وفاداری به انجام کارهای عادی مدرسه:** دانش‌آموز توانایی وفاداری و پیروی از کارهای روزمره در مدرسه را دارد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش‌آموز هرگز یا بندرت به اجرای کارهای عادی مدرسه می‌پردازد. ممکن است برای پرداختن از یک فعالیت به فعالیت دیگر خیلی با مشکل مواجه باشد و برای انجام این امور نیاز به کمک نفر به نفر داشته باشد
- ۲ = دانش‌آموز گهگاه کارهای عادی مدرسه را دنبال می‌کند. ممکن است به بخشهای اصلی این کارها بپردازد (مانند آویزان کردن لباس، گذاشتن کتابها در میز، ایستادن در صف و...). اما اکثر اوقات نیاز به چند تذکر و راهنمایی فیزیکی و کلامی مختلف دارد تا کارها را انجام دهد.
- ۳ = دانش‌آموز اغلب کارهای عادی مدرسه را دنبال می‌کند برای انجام کارهایی که نیاز به رفتارهای کمتر عادت شده دارد، نیازمند بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی است (مانند برگرداندن تکالیف روز بعد، بردن برگه‌هایی برای امضا کردن پدر و مادر و برگرداندن آن که هر روز انجام نمی‌شود).
- ۴ = دانش‌آموز انواع کارهای مدرسه را از ساده به مشکل و از مشترک تا غیرمشارکت در روز مدرسه انجام می‌دهد

**C** . **اتمام فعالیتها در زمانهای تعیین شده ( به پایان رساندن تکالیف و کارها با رعایت زمان):** دانش‌آموز توانایی اتمام تکالیف را در چارچوب زمانی تعیین شده توسط معلم دارد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش‌آموز هرگز یا بندرت فعالیتها را در زمان مقرر تمام می‌کند و برای به اتمام رساندن آنها در یک زمان معقول نیاز به همکاری پیوسته فیزیکی و کلامی دارد.
- ۲ = دانش‌آموز گهگاه فعالیتها را در زمان مقرر به انجام می‌رساند. اما در اکثر اوقات برای انجام دادن و به انتها رساندن فعالیت در زمان مقرر نیاز به چند تذکر و راهنمایی فیزیکی و کلامی دارد. ممکن است قادر به انجام دادن فعالیتهای ساده‌ای باشد که نیاز به زمان طولانی نداشته و لذت‌بخش به نظر می‌رسد.
- ۳ = دانش‌آموز اغلب فعالیتها را در زمان مقرر و تنها با یکی دو بار دریافت تذکر و راهنمایی به اتمام می‌رساند.
- ۴ = دانش‌آموز همواره همه فعالیتها را در زمان مقرر و به گونه مستقل به اتمام می‌رساند.

**D. مرتب نگهداشتن میز هماهنگ با کارهای عادی کلاس:** دانش‌آموز توانایی مرتب و تمیز نگهداشتن میز خود را دارد تا لوازم ضروری به آسانی در دسترس و آماده برای استفاده باشد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

۱ دانش‌آموز هرگز یا بندرت میز مرتب و تمیزی دارد. علاوه بر این، از لوازم ضروری خود (مانند مداد، دفتر، کتاب، ...) نگهداری نمی‌کند. این بی‌نظمی با عملکرد وی در کلاس و توانایی برای انجام کارهای عادی آن تداخل می‌کند. برای پیدا کردن لوازم خود نیاز به چندین تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی دارد.

۲ دانش‌آموز گهگاه میز خود را مرتب و تمیز نگاه می‌دارد تا لوازم ضروری به آسانی در دسترس باشد. برای مرتب کردن میز خود به منظور انجام کارهای عادی کلاس به چند تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی نیاز است.

۳ دانش‌آموز غالباً میز خود را مرتب و تمیز نگاه می‌دارد تا لوازم ضروری به آسانی در دسترس باشد. اما ممکن است در برخی اوقات وقتی میزش بهم ریخته می‌شود برای پیدا کردن لوازم دچار مشکل شود. در این گونه مواقع نیاز به تذکر و راهنمایی‌های کلامی دارد

۴ دانش‌آموز همواره میز خود را مرتب و تمیز نگاه می‌دارد تا لوازم ضروری به آسانی در دسترس باشد و قادر است این نظم را به گونه‌ای ادامه دهد که موجب تسهیل کارهای عادی کلاس شود.

**E. نگهداری از لوازم شخصی هماهنگ با کارهای عادی کلاس:** دانش‌آموز توانایی نگهداری از متعلقات شخصی (مانند کت، کیف و...) به شیوه‌ای منظم و سازمان یافته در محل مخصوص دارد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

۱ = دانش‌آموز فقط پس از دریافت چندین تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی لوازم شخصی خود را به شیوه سازمان یافته و مرتب در محل مخصوص قرار می‌دهد

۲ = دانش‌آموز پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی لوازم شخصی خود را به شیوه سازمان یافته و مرتب در محل مخصوص قرار می‌دهد

۳ = دانش‌آموز اغلب لوازم شخصی خود را به شیوه سازمان یافته و مرتب در محل مخصوص قرار می‌دهد تا همراه کارهای عادی کلاس باشد. ممکن است برای انجام این کار در شرایط خاص نیاز به بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی داشته باشد

۴ = دانش‌آموز لوازم شخصی خود را به شیوه سازمان یافته و مرتب در محل مخصوص قرار می‌دهد

**F. سازمان‌دهی تکالیف و پروژه‌ها مطابق با کارهای عادی و روزمره کلاس:** دانش‌آموز توانایی سازمان دادن و هماهنگ کردن تکالیف و پروژه‌ها را دارد به گونه‌ای که منجر به افزایش کیفیت کار و اتمام رساندن پروژه‌ها و تکالیف شود. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش‌آموز بندرت توانایی خود را برای سازمان دادن و هماهنگی در پروژه‌ها و تکالیف همگام با کارهای عادی کلاس نشان می‌دهد. بنابراین برای کمک به او در جهت یادآوری تقاضاها و شرایط، نیاز به چند بار تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی وجود دارد. به گونه کلی وی فاقد سازماندهی پروژه‌ها و تکالیف کلاسی است که با عملکرد مدرسه وی تداخل ایجاد می‌کند
- ۲ = دانش‌آموز گهگاه توانایی خود را برای سازمان دادن و هماهنگی در پروژه‌ها و تکالیف همگام با کارهای عادی کلاس نشان می‌دهد. اما در اکثر مواقع سازمان نیافته و نامرتب است و برای سازمان دادن و همکاری در جهت مسائل کلاسی نیاز به چند تذکر و راهنمایی کلامی است
- ۳ = دانش‌آموز اغلب توانایی خود را برای سازمان دادن و هماهنگی در پروژه‌ها و تکالیف همگام با کارهای عادی کلاس نشان می‌دهد. اما ممکن است به شیوه کاملاً مؤثر سازماندهی نکند و نیاز به بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی برای افزایش اثربخشی داشته باشد
- ۴ = دانش‌آموز توانایی خود را برای سازمان دادن و هماهنگی در پروژه‌ها و تکالیف، همگام با کارهای عادی کلاس با کارآمدترین روش نشان می‌دهد که این مطلب بدون تردید در انجام تکالیف و پروژه‌ها از وی حمایت می‌کند

**G. پرداختن (انتقال) از یک فعالیت به فعالیت دیگر کلاسی به گونه مرتب (یکی را به گونه مؤثر تمام و دیگری را شروع نماید).** دانش‌آموز توانایی تغییر کارآمد از یک فعالیت به فعالیت دیگر را دارد. نشان می‌دهد که قادر است توجه خود را از یک تکلیف یا موضوع به تکلیف دیگر برگرداند و نیرویی برای آن سطح به دست آورد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش‌آموز بندرت می‌تواند براحتی از یک فعالیت به فعالیت دیگر بپردازد و تمرکز خود را بر روی فعالیت جدید متمرکز کند. ممکن است هنگام این جابجایی دچار آشفتگی شود. برای هدایت رفتار وی و تلاش برای تسهیل این تغییر، نیاز به چندین تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی وجود دارد.
- ۲ = دانش‌آموز گهگاه می‌تواند براحتی از یک فعالیت به فعالیت دیگر بپردازد. گاهی اوقات قادر است این جابجایی را براحتی انجام دهد. وقتی که تکلیف جدید شبیه به قبلی باشد (هر دو فعالیت نیاز به انرژی یکسان و هر دو فعالیت‌های گوش‌دانی باشد) برای وی چند تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی فراهم می‌شود
- ۳ = دانش‌آموز اغلب با یک یا دو تذکر و راهنمایی کلامی، جابجایی در فعالیتها عادی را انجام می‌دهد
- ۴ = دانش‌آموز براحتی جابجایی بین کارهای عادی کلاس را به گونه مستقل (و در صورت نیاز با یک تذکر و راهنمایی کلامی) انجام می‌دهد

**III نقش‌ها Roles:** فرایند درونی ساختن قوانین، شامل دیدن خود به عنوان یک دانش‌آموز، بازیکن، دوست، و... نقشهای درونی شده، تصاویر یا انعکاس آن است که افراد خود را در درون موقعیتهای معین در گروههای اجتماعی قرار داده و انتظارات مربوط به آن را برآورده سازند.

**A. داشتن نقش دانش‌آموزی تثبیت شده.** کودک مشخص می‌کند که به عنوان یک دانش‌آموز نسبت به تکالیف و وظایف مربوط به موقعیت خود آگاهی دارد و آنها را می‌پذیرد. وی تلاش می‌کند این تکالیف و انتظارات را از طریق رفتارهای مختلفی مانند پذیرش اقتدار معلم و درخواست کمک به گونه مناسب برآورده سازد. \*\* این ماده نباید بر پایه توانایی‌های حرکتی نمره‌گذاری شود

۱ = دانش‌آموز هرگز یا بندرت علاقه خود را به رفتارها و فعالیتهای مربوط به مدرسه نشان می‌دهد و وظایف دانش‌آموزی خود را مانند ادامه تکلیف، استفاده از رفتارهای موردقبول اجتماع و ... برآورده نمی‌کند. علاوه بر این، هرگز یا بندرت اقتدار معلم را می‌پذیرد و در صورت نیاز کمک می‌گیرد. ممکن است برای برآورده ساختن وظایف به عنوان یک دانش‌آموز نیاز به کمک نفر به نفر داشته باشد

۲ = دانش‌آموز گهگاه علاقه خود را به رفتارها و فعالیتهای مربوط به مدرسه نشان می‌دهد و وظایف و انتظارات را به عنوان یک دانش‌آموز برآورده می‌کند. علاوه بر این، گهگاه اقتدار معلم را می‌پذیرد و در صورت نیاز از او کمک می‌گیرد. برای برآورده ساختن وظایف به عنوان یک دانش‌آموز نیاز به چند تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی وجود دارد.

۳ = دانش‌آموز اغلب علاقه خود را به رفتارها و فعالیتهای مربوط به مدرسه نشان می‌دهد و وظایف دانش‌آموزی خود را برآورده می‌کند. علاوه بر این، اغلب اقتدار معلم را می‌پذیرد و از او در صورت نیاز کمک می‌گیرد. برای کمک به وی برای برآورده ساختن وظایف به عنوان یک دانش‌آموز نیاز به بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی وجود دارد.

۴ = دانش‌آموز همواره علاقه خود را به رفتارها و فعالیتهای مربوط به مدرسه نشان می‌دهد و اکثر وظایف و انتظارات دانش‌آموزی خود را برآورده می‌کند. علاوه بر این، اقتدار معلم را می‌پذیرد و در صورت نیاز از او کمک می‌گیرد.

## B. نشان دادن تغییر و گذر از نقشها بدون مشکل (مثلا تغییر از نقش رهبر به نقش

پیرو): توانایی دانش آموز برای تغییر کارآمد از یک نقش به نقش دیگر. نشان می‌دهد که می‌تواند رفتارهای متعلق به یک نقش را به رفتارهای مربوط به نقش دیگر تغییر دهد و توجه خود را بر روی نقش جدید متمرکز کند. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش آموز هرگز یا بندرت می‌تواند نقشهای خود را تعویض کند. برای تعویض نقش نیاز به چندین تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی وجود دارد. بسیاری از مواقع دانش آموزی که نمره یک می‌گیرد معمولا نقشهای خیلی کمی دارد که می‌تواند آنها را تعویض کند
- ۲ = دانش آموز گهگاه می‌تواند نقشهای خود را به راحتی و پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی تعویض کند.
- ۳ = دانش آموز اغلب می‌تواند نقشهای خود را با بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی تعویض کند.
- ۴ = دانش آموز می‌تواند نقشهای خود را به گونه مستقل و به راحتی تغییر دهد. او فرض می‌کند که نقشهای متعددی دارد و باید در یک روز بتواند در قالب چند نقش ظاهر شود

## C. پاسخ قابل قبول به نقشهای گوناگونی که توسط دیگران اتخاذ می‌شود: توانایی دانش آموز

برای درک و همراه بودن با نقشهای بسیاری که توسط دیگران نشان داده می‌شود (مانند قدردانی و همکاری با دانش آموزی که در یک فعالیت گروهی نقش رهبر را دارد. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش آموز بندرت می‌تواند به نقشهای مختلف افراد دیگر پاسخ داده یا با آنها رفتار سازگار داشته باشد. برای ارائه پاسخ قابل قبول نیاز به چند بار تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی وجود دارد
- ۲ = دانش آموز می‌تواند با کمک چند تذکر و راهنمایی کلامی یا فیزیکی مختلف به نقشهای افراد دیگر پاسخ داده یا با آنها رفتار سازگار داشته باشد.
- ۳ = دانش آموز اغلب می‌تواند به نقشهای افراد دیگر پاسخ داده یا با آنها رفتار سازگار داشته باشد. گرچه می‌تواند غالباً نقشهای دیگران را بپذیرد، اما گاهی اوقات به یک یا دو تذکر و راهنمایی کلامی نیاز دارد.
- ۴ = دانش آموز همواره به نقشهای افراد دیگر پاسخ داده یا با آنها رفتار سازگار دارد.

**D. سازگار دانستن نقش‌ها با انتظارات کلاس و مدرسه:** توانایی دانش‌آموز برای برعهده گرفتن نقشه‌هایی که به وی کمک می‌کند تا انتظارات مدرسه و کلاس را برآورده کند. \*\* این ماده نباید بر پایه تواناییهای حرکتی نمره‌گذاری شود

- ۱ = دانش‌آموز فقط یک یا دو نقش را با انتظارات کلاس و مدرسه سازگار می‌داند و بنابراین، بندرت این انتظارات را برآورده می‌کند ( برای مثال ممکن است چیزی در باره چگونگی نقش یک عضو گروه را ) که جزو انتظارات کلاسی است)، نداند بنابراین موفقیت کمی در کارکردن با گروه به دست می‌آورد حتی وقتی چندین تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی دریافت می‌کند، هنوز برای برعهده گرفتن نقشهای دیگر مشکل دارد.
- ۲ = دانش‌آموز دو یا سه نقش را با انتظارات کلاس و مدرسه سازگار می‌داند که امکان برآوردن بخشی از انتظارات را فراهم می‌آورد. اما پس از دریافت چند تذکر و راهنمایی کلامی و فیزیکی مختلف قادر است نقشهای بیشتری را برعهده گیرد که به او کمک می‌کند تا توانایی خود را در برآوردن انتظارات کلاس افزایش دهد
- ۳ = دانش‌آموز چند نقش را با انتظارات کلاس و مدرسه سازگار می‌داند این مطلب از توانایی او برای برآورده ساختن این انتظارات حمایت می‌کند. اما ممکن است به بیش از یک تذکر و راهنمایی کلامی نیاز باشد تا نقشهای چالش‌برانگیز دیگری (مانند رهبری ) را نیز برعهده بگیرد.
- ۴ = دانش‌آموز نقشهای متعددی را برعهده می‌گیرد که به وی امکان می‌دهد انتظارات کلاس و مدرسه را برآورده سازد. وی نقشهای مناسبی را تنها با یک تذکر و راهنمایی کلامی به گونه مستقل برعهده می‌گیرد.



## دوره‌های موضوع و پرسش‌های پیشنهادی مصاحبه

---

اطلاعات حاصل از مصاحبه، سه دیدگاه متفاوت (به همراه دیدگاه خود دانش‌آموز) در باره عملکرد وی در مدرسه نسبت به مهارت‌های روانی اجتماعی فراهم می‌آورد. علاوه بر این، اطلاعات جدید درباره اثرات محیط بر عملکرد دانش‌آموز را می‌توان از طریق مصاحبه دانش‌آموز و معلم به دست آورد. به منظور دستیابی به بینش و تعمق در باره احساسات، ادراکها، علائق و محیط مدرسه دانش‌آموز، این مصاحبه‌ها در OT PAL ارائه شده است. زیرا دستیابی به آنها از روشهای دیگر امکان‌پذیر نیست. هر مصاحبه تقریباً بین ۳۰ - ۱۵ به طول می‌انجامد. چنانچه با محدودیت وقت روبه‌رو شدید، سؤلهایی را انتخاب کنید که احساس می‌کنید برای افراد مناسب‌تر است.

فهرست پرسش‌های پیشنهادی برای مصاحبه‌ها در پیوست‌های ج - خ ارائه شده است. هر مصاحبه دارای یک مقدمه و یک فهرست در باره حوزه‌های موضوع است که پیش از فهرست سؤلهای پیشنهادی قرار دارد. حوزه‌های موضوع شامل هدفهای مصاحبه می‌شود. به بیان دیگر، موضوعاتی که قادر خواهید بود هنگام اجرای مصاحبه با ارزیابی خود اضافه کنید. سؤلهای پیشنهادی در درون حوزه‌های موضوع سازمان داده می‌شود. سؤلهایی که به عنوان راهنما نوشته می‌شود تا منجر به کسب اطلاعات مطلوب شود؛ می‌تواند به منظور برآورده ساختن نیازهای مربوط به هر مصاحبه تغییر کند. برای کسب همه اطلاعات کاربردی و مفید، ممکن است به سؤلهای اکتشافی نیاز باشد.

*توجه داشته باشید که برخی از اطلاعات حاصل از مصاحبه با معلم را می‌توان در تماس‌های اولیه با وی به دست آورد. بنابراین، ضرورتی ندارد که سؤلهای تکرار شود، مگر اینکه احساس کنید انجام آن به عنوان بخشی از فرایند رسمی کار اهمیت دارد.*

## SECTION THREE

## بخش سوم

---

Appendices

پیوست‌ها

## پیوست‌ها

---

۳۹.....	<b>پیوست الف:</b> منابع.....
۴۱.....	<b>پیوست ب:</b> فرم پیش‌مشاهده و توصیف محیط.....
۴۶.....	<b>پیوست پ:</b> فرم OT PAL.....
۵۲.....	<b>پیوست ت:</b> گزارش‌های داستانی.....
۵۴.....	<b>پیوست ث:</b> جدول خلاصه.....
۵۱.....	<b>پیوست ج:</b> مصاحبه معلم.....
۶۱.....	<b>پیوست چ:</b> مصاحبه دانش‌آموز.....
۶۶.....	<b>پیوست خ:</b> مصاحبه والدین.....
۶۸.....	<b>پیوست د:</b> مصاحبه والدین برای خانه.....
۱۷۰.....	<b>پیوست ذ:</b> مطالعه موردی: جرالد.....
۹۰.....	<b>پیوست ر:</b> مطالعه موردی: لاری.....



## APPENDIX A:

## پیوست الف :

---

References

منابع

## منابع

---



**APPENDIX B:**

**پیوست ب:**

---

**فرم پیش‌مشاهده و توصیف محیط**

Pre-observation and Environmental Description Form



## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### فرم پیش مشاهده و توصیف محیط

پایه:	تاریخ تولد:	دانش آموز:
	معلم:	مدرسه:
	تاریخ:	درمانگر:

حوزه مورد علاقه معلم:

#### شرایط و مجموعه فیزیکی را ترسیم یا توصیف کنید. شامل:

- میزها و هر گونه تغییرات تازه‌ای که در آنها به عمل آمده است
- محل نشستن دانش آموز نسبت به معلم
- محل تخته سیاه و سایر جاهایی که نیاز به توجه دیداری دارد
- محل لوازمی که ممکن است دانش آموز در طول روز نیاز به دسترسی به آنها داشته باشد مانند سطل آشغال، مداد تراش و...
- روشنایی
- سایر اتاق‌ها ( آزمایشگاه، کارگاه و...) اگر قرار است مشاهده در آنجا صورت گیرد

تعداد دانش آموزان، معلمان و سایر افراد بزرگسال حاضر در اتاق

**فرصت‌های مربوط به تعامل‌های اجتماعی با معلم و سایر همکلاسی‌ها را توصیف کنید. شامل:**

- گروه‌هایی که بخشی از یادگیری به حساب می‌آیند
- گروه‌های اجتماعی
- ایستادن در صف
- فرصت‌های مربوط به تماس‌های اجتماعی، مانند ایستادن در صف برای گرفتن تغذیه، استفاده از دستشویی و غیره
- فرصت‌های مربوط به داوطلب شدن

**برنامه و فرصت‌های کلاس برای مشاهده جابه‌جایی‌ها، انجام تکالیف، شروع به انجام تکلیف، کار دانش‌آموز در**

**گروه و یا کار دانش‌آموز به گونه مستقل:**

(لطفاً راهنمای مربوط به تکالیف اضافی و موقعیت‌های مشاهده را ببینید)

## APPENDIX C:

## پیوست پ :

---

OT PAL Assessment Form

فرم ارزیابی OT PAL

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

پایه:	تاریخ تولد:	دانش آموز:
معلم:		مدرسه:
تاریخ:		درمانگر:

ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری یک مقیاس درجه بندی ملاک - مرجع و مصاحبه است که برای کودکان ۶-۱۲ سال و به منظور استفاده در مجتمع های آموزش طراحی شده است. لطفاً به راهنمای اجرا و روشهای نمره گذاری رجوع کنید. مقیاس درجه بندی برای اجرا توسط کاردرمان توسعه یافته است. هر نوع رفتاری که مشاهده نگردد با گزینه م/ن مشخص نمی شود. نظرات معلم که از طریق مصاحبه به دست می آید؛ به منظور تهیه اطلاعات در زمینه هایی به کار می رود که مورد مشاهده قرار نمی گیرد. لطفاً به بخش " مقیاس درجه بندی اختصاصی برای هر ماده " مراجعه کنید.

### مقیاس درجه بندی

- م/ن = مشاهده نمی شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می کند و منجر به بازده مثبت می شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردید آمیز (۳) = عملکرد تردید آمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می کند.

تاریخ	نام‌آور	تربیدآمیز	توانمند	مشاهده نمی‌شود	I. انتخاب کردن – دانش آموز انتخاب می‌کند که:
۱	۲	۳	۴	م/ن	A. شروع به یک فعالیت وقتی که از طرف یک بزرگسال هدایت می‌شود. ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	B. شروع یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان. ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	C. درگیر ماندن در یک فعالیت، ادامه تلاش برای تمام کردن آن. ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	D. استمرار فعالیت یا پرداختن به یک فعالیت جدید پس از راهنمایی و هدایت توسط یک بزرگسال. ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	E. خاتمه دادن به یک فعالیت پس از راهنمای و هدایت توسط یک بزرگسال ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	F. خاتمه دادن به یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان ملاحظات:

۱	۲	۳	۴	م/ن	G. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان با هدایت یک فرد بزرگسال
۱	۲	۳	۴	م/ن	H. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان به گونه خود-فرمان و در زمان مناسب ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	I. پیروی از قوانین اجتماعی (مانند شریک شدن در وسائل و رعایت نوبت) ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	J. نشان دادن ترجیح (تمایل / بی میلی) نسبت به فعالیتها: ملاحظات:

II. عادت‌ها و کارهای عادی – دانش آموز:					
مشاهده نمی‌شود	توانمند	تردیدآمیز	نامؤثر	نارسا	
م/ن	۴	۳	۲	۱	A. کارهای عادی مدرسه در حد قابل مقایسه با همسالان انجام می‌دهد ملاحظات:
م/ن	۴	۳	۲	۱	B. به انجام کارهای عادی مدرسه علاقه‌مند و وفادار است ملاحظات:
م/ن	۴	۳	۲	۱	C. اتمام فعالیتها را در زمانهای تعیین شده تمام می‌کند ( به پایان رساندن تکالیف و کارها را با رعایت زمان) ملاحظات:
م/ن	۴	۳	۲	۱	D. مرتب نگهداشتن میز به هماهنگی با کارهای عادی کلاس میز خود را مرتب نگه می‌دارد ملاحظات:
م/ن	۴	۳	۲	۱	E. از متعلقات شخصی هماهنگ با کارهای عادی کلاس نگهداری می‌کند ملاحظات:
م/ن	۴	۳	۲	۱	F. تکالیف و پروژه‌ها را مطابق با کارهای عادی و روزمره کلاس سازمان‌دهی می‌کند ملاحظات:
م/ن	۴	۳	۲	۱	G. از یک فعالیت به فعالیت دیگر کلاسی به گونه مرتب می‌پردازد ( یکی را به گونه مؤثر اتمام و دیگری شروع نماید) ملاحظات:

III. نقش‌ها – دانش آموز:				
نارسی	ناموثر	تردیداآمیز	توانمند	مشاهده نمی‌شود
۱	۲	۳	۴	م/ن
A. نقش دانش‌آموزی تثبیت شده دارد ملاحظات:				
۱	۲	۳	۴	م/ن
B. بدون مشکل در نقش‌ها تغییر و گذار نشان می‌دهد (مثلا تغییر از نقش رهبر به نقش پیرو) ملاحظات:				
۱	۲	۳	۴	م/ن
C. نقشها را با انتظارات کلاس و مدرسه: تمام فعالیتها را در زمانهای تعیین شده تمام می‌کند ( به پایان رساندن تکالیف و کارها را با رعایت زمان) ملاحظات:				
۱	۲	۳	۴	م/ن
D. مرتب نگهداشتن میز به هماهنگ با کارهای عادی کلاس میز خود را مرتب نگه می‌دارد ملاحظات:				

توصیف محیط در طی مشاهده	
فعالیت‌های مشاهده شده:	
سایر فعالیت‌های در دسترس برای دانش‌آموز	
سطح روشنایی و سروصدا:	
تعداد کودکان:	تعداد بزرگسالان
سایر موارد مهم را ثبت کنید، شامل همه چیزهایی که از زمان تکمیل فرم تحلیل محیطی تفاوت دارد:	



**APPENDIX D:**

**پیوست ث :**

---

Narrative Reports

گزارشهای انشایی

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### گزارشهای انشایی

پایه:	تاریخ تولد:	دانش آموز:
	معلم:	مدرسه:
	تاریخ:	درمانگر:

#### گزارش معلم:

الف: توصیف معلم از محیط کلاس و سبک تدریس خود:

ب) دیدگاه معلم نسبت به توانایی دانش آموز برای برآورده ساختن انتظارات کلاس:

پ) جملات معلم برای توصیف دانش آموز (مانند، این کودک ...)

**گزارش دانش آموز:**

الف: توصیف دانش آموز از کلاس ( محیط، کارهای روزمره و مانند آن):

ب) گزارش دانش آموز از خود به عنوان یک دانش آموز و توانایی وی برای برآورده ساختن انتظارات کلاس:

**گزارش والدین:**

## APPENDIX E:

## پیوست ث :

---

Summary Table

جدول خلاصه

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### جدول خلاصه

پایه:	تاریخ تولد:	دانش آموز:
معلم:		
تاریخ:		

مقیاس درجه بندی:

- م/ن = مشاهده نمی شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می کند و منجر به بازده مثبت می شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردیدآمیز (۳) = عملکرد تردیدآمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می کند.

نقشها				عاداتها و کارهای روزمره							اراده									
دانش آموز				دانش آموز:							دانش آموز انتخاب می کند:									
نقشهای مربوط به مدرسه را می پذیرد	به نقشهای مختلف پاسخ می دهد	به راحتی نقشها را تغییر می دهد	نقشهای دانش آموزی را نشان می دهد	انتقال فعالیتها را انجام می دهد	پروژه ها و کارهای خود را سازمان می دهد	متعلقات خود را مرتب نگه می دارد	میز خود را مرتب نگه می دارد	فعالیتها را انجام می دهد	شعده به کارهای روزمره است	کارهای روزمره را نشان می دهد	نشان دادن ترجیحات	پیروی از قوانین اجتماعی	همکاری با همسالان خود فرمان	همکاری با همسالان با راهنمایی	قطع فعالیت خود فرمان	قطع فعالیت با راهنمایی	ادامه/ انتقال فعالیت خود با راهنمایی	درگیر ماندن با فعالیت	شروع فعالیت خود فرمان	شروع فعالیت با راهنمایی
بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

### تناسب دانش آموز – محیط شامل موارد زیر است:

- چگونه محیط از اراده دانش آموز در مورد کارهای مربوط به مدرسه (چالشهای ارائه شده، حمایت یا تقویت فراهم شده، فرصت برای تعامل اجتماعی) حمایت یا در آن دخالت می‌کند.
- چگونه محیط از عاداتها و کارهای روزمره دانش آموز در مورد مدرسه و کلاس (مانند قوانین تعریف شده روشن، در دسترس بودن آسان لوازم، بی توجهی، برنامه روزانه مشخص، تکالیف و کارهای خانه که بروشنی تعریف شده، امکان دریافت کمک در صورت نیاز) حمایت یا در آن دخالت می‌کند.
- چگونه محیط از نقشهای دانش آموز در رابطه با کلاس و مدرسه (مانند امکان تقبل نقشهای مختلف و نشان دادن رفتارهای دانش آموزی، مسئولیتهای دانش آموزی که توسط معلم برای تکالیف/وظایف تعریف شده است) حمایت یا در آن دخالت می‌کند.

**تناسب دانش آموز - محیط (ادامه)**

**خلاصه توانمندیها و نیازها:**

نیازها	توانمندیها

**طرح مداخله:**



**APPENDIX F:**

**پیوست ج :**

---

Teacher Interview

مصاحبه معلم

## مصاحبه معلم برای OT PAL

### مقدمه

مایلم با شما در باره ( نام دانش آموز را بیان کنید) صحبت کنم. هدف من آن است که در باره تواناییهای وی در رابطه با مدرسه و نیز هر نوع مشکل دیگری که مربوط به مدرسه می شود اطلاعات بیشتری به دست آید. علاوه بر این، مایلم در باره ادراک شما از اثرات محیط کلاس بر عملکرد دانش آموز بیشتر بدانم. امیدوارم از طریق صحبت با شما تصویر بهتری از (نام دانش آموز را بیان کنید)، محیطی که در آن کار می کند و نیز حس وی در باره رفتارهای روزمره مدرسه به دست آورم.

### حوزه های موضوع

- ادراک معلم از محیط کلاس
- توصیف معلم از روش تدریس خود
- توصیف معلم از توانایی دانش آموز برای برآورده ساختن انتظارات کلاس
- درک معلم از تناسب بین دانش آموز و کلاس

### پرسشهای پیشنهادی

#### ادراک معلم از محیط کلاس

- ۱) محیط کلاس را چگونه توصیف می کنید (آرام، شلوغ، ساخت یافته، ساخت نایافته، تعداد دانش آموزان در کلاس و مانند آن)؟
- ۲) آیا معلم دیگری هست که به شما کمک کند و یا سایر معلمان با شما در کلاس کار می کنند؟
- ۳) آیا همه موضوعات ( جدا از نرمش<sup>۱</sup>) در این کلاس اجرا می شود؟
- ۴) دانش آموز در یک روز با چند معلم سرو کار دارد؟

#### توصیف معلم از روش تدریس خود

- ۵) روش تدریس خود را چگونه توصیف می کنید ( تدریس مقتدرانه، دیداری، وسائل دستی، فعالیتها و وظایف)؟
- ۶) چه انتظاراتی از دانش آموز در کلاس دارید؟
- الف) انتظارات کلاس را چگونه تشریح می کنید و چگونه مشخص می کنید که آیا همه دانش آموزان را متوجه شده اند یا نه؟

#### توصیف معلم از توانایی دانش آموز برای برآورده ساختن انتظارات کلاس

- ۷) دانش آموز چگونه در کلاس تن به ریسک های اجتماعی (مانند پرسیدن سؤال، پاسخ به سؤال، رهبر بودن) می دهد؟
- ۸) دانش آموز چه نقشهایی ( رهبر، پیرو، یاری گر، دوست و مانند آن) در کلاس ایفا می کند؟
- ۹) آیا وقتی فرصتی در اختیار دانش آموز قرار می گیرد، قادر است فعالیت های کلاسی را انتخاب کند؟
- الف) اگر نه، در باره توانایی وی در انجام این کارها چه فکر می کنید؟
- ب) اگر بلی، از انتخابهایی که می کند راضی به نظر می رسد؟ آیا دیگران نیز به این فرصتها می پیوندند؟

- ۱۰) نگرش دانش آموز را نسبت به مدرسه چگونه توصیف می کنید؟
- ۱۱) دانش آموز چگونه عزت نفس بالا یا پایین خود را نشان می دهد؟
- ۱۲) دانش آموز چگونه با رفتارهای سایر دانش آموزان، کارکنان و سایر تقاضاهای غیرروزمه مانند تمرین آتش سوزی تطبیق می دهد؟
- ۱۳) به گونه کلی، عملکرد دانش آموز را در کلاس در مقایسه با همسالان وی چگونه توصیف می کنید؟
- ۱۴) آیا احساس می کنید که کودک انتظارات کلاس را می داند و آنها را درک می کند و قادر است آنها را برآورده سازد؟
- الف) اگر دانش آموز به سختی می تواند انتظارات کلاس را برآورده سازد، به نظر شما چرا نمی تواند این انتظارات را برآورده کند؟
- ۱۵) دانش آموز چگونه در طی روز به محیطها و موقعیت های گوناگون (مانند وقت ناهار، فعالیتهای خاص کلاسی، موقعیتهای غیرروزمه مانند تمرین آتش سوزی) پاسخ می دهد؟
- ۱۶) چگونه با دانش آموزان کلاس های دیگر تعامل می کند؟
- ۱۷) چگونه به جایزه پاسخ می دهد؟
- ۱۸) چگونه به انتقادهای سازنده پاسخ می دهد؟
- ۱۹) \*\*\* چگونه می توانید این دانش آموز را در رابطه با توانایی های کلاسی در ۱۰ کلمه یا کمتر توصیف کنید؟  
\*\*\*
- (# ۱۹ باید برای گزارش معلم پاسخ داده شود)

### درک معلم از تناسب بین دانش آموز و کلاس

۲۰) کدام مؤلفه های محیطی توانایی کارکرد دانش آموز را در کلاس افزایش یا کاهش می دهد؟

**APPENDIX G:**

**پیوست چ :**

---

Student Interview

مصاحبه دانش آموز

## مصاحبه دانش آموز برای OT PAL

### مقدمه

مایلم با شما در باره مدرسه صحبت کنم. می‌خواهم سؤالاتی در باره شما به عنوان یک دانش‌آموز بپرسم. اگر متوجه برخی از سؤالات من نشدید، به من بگویید تا بیشتر توضیح دهم.

### حوزه‌های موضوع

- ادراک دانش‌آموز از محیط کلاس (محیط، کارهای روزمره و غیره)
- نظر دانش‌آموز در باره توانایی خود برای برآورده ساختن انتظارات کلاس
- علاقه دانش‌آموز به مدرسه

### پرسشهای پیشنهادی

#### ادراک دانش‌آموز از محیط کلاس (محیط، کارهای روزمره و غیره)

- ۱) من بگویند روز شما در مدرسه شبیه به چیست؟
- ۲) آیا قوانینی در کلاس وجود دارد که شما باید از آنها پیروی کنید؟  
الف) این قوانین چیست؟
- ۳) آیا کارهای خاصی در کلاس دارید که باید آنها را انجام دهید (مانند توزیع کردن ورقه‌ها، پاک کردن تخته و..)  
الف) اگر بله، می‌توانید به من بگویید چه کارهایی می‌کنید؟
- ۴) آیا کلاس خود را دوست دارید؟  
الف) چه چیزهایی در کلاس مورد علاقه شما هست یا نیست (دانش‌آموزان، معلمان، میزها، تصاویر و غیره)
- ۵) آیا دوست دارید با همکلاسی‌ها در یک گروه بازی یا کار کنید؟

#### نظر دانش‌آموز در باره توانایی خود به منظور برآورده ساختن انتظارات کلاس

- ۶) در وقت آزاد یا تعطیل چه کار می‌کنید؟ آیا پیدا کردن چیزی برای بازی کردن در وقت آزاد یا در تعطیلات برایتان دشوار است؟  
الف) آیا به کاری که دیگران انجام می‌دهند، ملحق می‌شوید یا خودتان کار جدیدی را شروع می‌کنید؟
- ۷) در چه موضوعات یا فعالیت‌هایی در مدرسه خوب هستید (مانند ورزش، هنر، رنگ‌آمیزی، خواندن و غیره)؟
- ۸) انجام چه موضوعات یا فعالیت‌هایی برای شما در مدرسه آسان است (مانند قرائت، ریاضی، گوش کردن و غیره)؟
- ۹) انجام چه موضوعات یا فعالیت‌هایی برای شما در مدرسه دشوار است؟
- ۱۰) آیا کار مدرسه برای شما آسان، متوسط یا دشوار است؟
- ۱۱) آیا اگر در مدرسه نیاز به کمک داشته باشید، آن را درخواست می‌کنید؟ از چه کسی؟  
الف) چرا بلی / چرا نه؟
- ۱۲) آیا از راهنمایی‌ها پیروی می‌کنید؟

### علاقه دانش آموز در باره مدرسه

۱۳) آیا مدرسه را دوست دارید؟

الف) چرا بلی / چرا نه؟

۱۴) انجام چه کارهایی در مدرسه مورد علاقه شماست؟

الف) چرا این کارها مورد علاقه شماست (مثلاً برای اینکه آنها آسان، سرگرم کننده، جالب و مانند آن است)؟

۱۵) چه کارهایی را دوست ندارید در مدرسه انجام دهید؟

الف) چرا این کارها را دوست ندارید؟

۱۶) آیا برای انجام کارهایی که مایلید در مدرسه انجام دهید، وقت آزاد دارید؟

۱۷) آیا در مدرسه دوستان زیادی دارید؟

۱۸) وقتی بزرگتر شدید می خواهید چه کسی باشید؟

الف) وقتی بزرگ شدید می خواهید چه کار کنید؟

ب) چرا مایلید این کار را انجام دهید؟

**APPENDIX H:**

**پیوست ح :**

---

Parent Interview

مصاحبه والدین

## مصاحبه والدین برای OT PAL

(اختیاری است اما توصیه می‌شود)

### مقدمه

مایلم در باره عملکرد و احساسات فرزند شما نسبت به مدرسه بیشتر بدانم. هدف من آن است که دیدگاه شما را نسبت به فرزندتان بدانم و بفهمم آیا با آنچه وی واقعاً به عنوان یک دانش‌آموز هست، همخوانی دارد. دانستن دیدگاه شما به من کمک می‌کند تا تصویر بهتری از وی به دست آورم. اگر بتوانید در این باره (با من ملاقات کنید، پرسشنامه‌ای پر کنید یا در یک مصاحبه تلفنی شرکت کنید) بسیار سپاسگذار خواهم شد. (نحوه گردآوری داده‌ها برای هر کودک، به اختیار درمانگر است).

### حوزه‌های موضوع

- نظر والدین نسبت به احساسات کودک در باره دانش‌آموز بودن
- دیدگاه والدین در باره باور کودک نسبت به توانایی خود برای برآورده ساختن انتظارات کلاس
- باور والدین در باره علاقه دانش‌آموز به مدرسه

### پرسشهای پیشنهادی

#### نظر والدین نسبت به احساسات کودک در باره دانش‌آموز بودن

- ۱) فرزندتان در باره کارهای روزمره مدرسه چه می‌گوید؟
- ۲) فرزندتان در باره انجام چه کارهایی در مدرسه با شما صحبت می‌کند و در باره درگیر شدن در انجام این کارها چه می‌گوید؟
- ۳) کودک شما چه نوع نگرشی را نسبت به مدرسه مشخص می‌کند؟  
الف) آیا مشخص می‌کند چه چیز یا چه کسی (مانند دانش‌آموزان، معلم، میزان سروصدا و غیره) بر نگرش او تأثیر داشته است؟
- ۴) در باره دوستان و همکلاسی‌های خود در مدرسه چه می‌گوید؟
- ۵) در باره اینکه در چه کارهایی در مدرسه خوب است، چه می‌گوید؟  
الف) آیا تا به حال در باره اینکه چرا احساس می‌کند در برخی کارها در مدرسه خوب است، حرف زده است (مثلاً برای اینکه در آن کار احساس غرور می‌کند، رتبه‌های خوبی به دست می‌آورد؟)
- ۶) چه موضوعات و فعالیتهایی را وی دشوار یا آسان می‌داند؟  
الف) در باره اینکه چرا برخی از موضوعات و فعالیتها برای وی آسان یا دشوار است، چه می‌گوید؟

#### دیدگاه والدین در باره باور کودک نسبت به توانایی خود برای برآورده ساختن انتظارات کلاس

- ۷) آیا فکر می‌کنید کودک شما انتظارات کلاس را می‌داند و درک می‌کند؟  
الف) در باره انتظارات کلاس (قوانین، وظایف و غیره) چه می‌گوید؟



### باور والدین در باره علاقه دانش آموز به مدرسه

- ۸) آیا فرزندان به مدرسه علاقه دارد یا نه؟ شما چگونه این را دانستید؟
- ۹) اگر فرزندان برای یک فعالیت حق انتخاب داشته باشد، چه فعالیتی را انتخاب می کند و چرا می گوید که این فعالیت بهتر از سایر فعالیتهاست؟
- الف) آیا وی آزادی برای انتخاب را ترجیح می دهد، چرا؟
- ۱۰) در باره مطلوب بودن یا نامطلوب بودن موضوعات و فعالیتها در مدرسه چه می گوید؟
- الف) این فعالیتها و موضوعات چه هستند و دلایل وی برای علاقه یا بی علاقهگی نسبت به آنها چیست؟
- ۱۱) آیا هیچ فعالیتی در مدرسه وجود دارد که بدانید فرزندان انجام آن را دوست دارد و می خواهد آن را در مقایسه با فعالیتهای دیگر انجام دهد؟
- الف) اگر چنین است وی چگونه آن را مشخص می کند؟
- ب) چرا فکر می کنید وی از انجام این فعالیت خاص لذت می برد؟
- ۱۲) در باره اینکه وقتی بزرگ شد می خواهد چه کسی باشد، چه می گوید؟

**APPENDIX I:**

**پیوست خ :**

---

Take Home Parent Interview

**مصاحبه والدین در خانه**

## مصاحبه والدین در خانه برای OT PAL

والدین دانش آموز \_\_\_\_\_: نام من \_\_\_\_\_ است. من یک کاردرمان و در حال ارزیابی \_\_\_\_\_ در کلاس درس به منظور کمک به بررسی این مطلب هستم که چگونه وی می تواند بهترین عملکرد را در کلاس کنونی خود داشته باشد. برای تکمیل این ارزیابی، بسیار مهم است که تا حد ممکن اطلاعات بیشتری در باره فرزند شما به دست آورم. افکار و احساسات شما و نیز آنچه که فرزندتان وقتی در خانه است در باره مدرسه می گوید، بسیار اهمیت دارد. تعدادی سؤال و نیز فضایی برای پاسخ و شرح بیشتر شما در زیر آمده است. لطفاً برای استفاده از این فرم احساس راحتی کنید و هر اطلاعاتی را که لازم می دانید و احساس می کنید مناسب است، بنویسید. برای هر سؤالی داشتید، می توانید با من \_\_\_\_\_ تماس بگیرید. مناسبترین زمان برای تماس \_\_\_\_\_ است.

با سپاس

۱. فرزندتان در باره کارهای روزمره مدرسه چه می گوید؟

۲. کودک شما چه نوع نگرشی نسبت به مدرسه دارد؟

۳. در باره دوستان و همکلاسی های خود در مدرسه چه می گوید؟

۴. در باره اینکه در چه کارهایی در مدرسه خوب است، چه می گوید؟

۵. چه موضوعات و فعالیت هایی را برای خود دشوار یا آسان می داند؟

۶. آیا کودک شما به مدرسه علاقه دارد یا بی علاقه است؟ چگونه این را دانستید؟

۷. در باره اینکه وقتی بزرگ شد می خواهد چه کسی باشد، چه می گوید؟

۸. آیا مطلبی وجود دارد که بخواهید اضافه کنید؟

## APPENDIX J:

## پیوست د :

---

Case Study: Gerald

مطالعه موردی: جerald

## مطالعه موردی: جرالد

### تاریخچه و زمینه

جرالد ۷ سال و ۱۱ ماه دارد و در کلاس اول درس می‌خواند. او از دو سال پیش به علت سرطان لنفاوی خون تحت شیمی درمانی بوده و یک عمل جراحی نیز برای تصحیح بینایی داشته است. در حال حاضر با یک نوار، چشم چپ خود را پوشانده است. جرالد دچار بدعملکردی حسی یکپارچه نیز هست و این مطلب بر گستره توجه، سطح برانگیختگی، جهت‌گیری فضایی (بعدی)، کنترل وضعی<sup>۱</sup>، مهارت‌های دیداری حرکتی، مهارت‌های ادراکی دیداری و یکپارچگی دوسویه<sup>۲</sup>، وی تأثیر گذاشته است. جرالد در حال حاضر چند وسیله انطباقی کمکی در محیط کلاس در اختیار دارد که به قرار زیر است:

- یک میز در دار که همه محتویات را در دسترس قرار می‌دهد و حوزه دیداری وی را هنگام پیدا کردن لوازم افزایش می‌دهد.
- یک سبده در کنار میز برای قرار دادن لوازم و افزایش مهارت‌های سازمان‌دهی.
- یک تشکچه نشست و برخاست<sup>۳</sup>، برای صندلی به منظور کمک به جهت‌یابی فضایی و افزایش گستره توجه. علاوه بر این، این تشکچه یک ورودی عضلانی و دهلیزی دارد که به او کمک می‌کند تا نیاز به حرکت و جابجایی وی به اطراف کم شود.
- یک عروسک متحرک که یک ورودی حرکتی دارد و به وی کمک می‌کند تا رفتارهای نامطلوب اجتماعی خود را کاهش دهد.
- یک دستیار پاره‌وقت که کمک‌های مورد نیاز را در طول روز در مدرسه فراهم می‌آورد.

توجه: علاوه بر OT PAL که در دو نوبت مشاهده ۴۰ دقیقه‌ای در محیط کلاس بر روی جرالد اجرا شد، یک مصاحبه با او و معلم وی نیز انجام گردید.

1. postural control
2. bilateral integration
3. move and sit cushion

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### فرم پیش مشاهده و توصیف محیط

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۹۲/۳/۱۸	دانش آموز: برالد
معلم: فائمه اسمیت		مدرسه: لینکن
تاریخ: ۲۰۰۰/۲۶/۲		درمانگر: فائمه بلاندریس

#### حوزه مورد علاقه معلم:

گستره توبه برالد، توانایی برای مرتب کردن میز و سایر متعلقات، دستفط، نوشتن از روی تخته و رفتار مناسب اجتماعی.

#### شرایط و مجموعه فیزیکی را ترسیم یا توصیف کنید. شامل:

- میزها و هر گونه تغییرات تازه‌ای که در آنها به عمل آمده است
  - محل نشستن دانش آموز نسبت به معلم
  - محل تخته‌سیاه و سایر جاهایی که نیاز به توجه دیداری دارد
  - محل لوازمی که ممکن است دانش آموز در طول روز نیاز به دسترسی به آنها داشته باشد مانند سطل آشغال، مدادتراش و...
  - روشنایی
  - سایر اتاق‌ها ( آزمایشگاه، کارگاه و...) اگر قرار است مشاهده در آنجا صورت گیرد
- میزها در گروه‌های ۴ نفری مرتب شده است. سر و صدای در هر متوسط است. تعدادی تصویر در جلوی کلاس قرار ارد مانند تقویم و مقررات. وسایل انطباقی شامل: میز دردار، سبدهای مرتب کردن، تشکله مفصوم و عروسک متحرک می شود. برالد در عقب کلاس می نشیند.

#### تعداد دانش آموزان، معلمان و سایر افراد بزرگسال حاضر در اتاق

۱۹ دانش آموز، دو معلم، یک درمانگر و یک کمک معلم.

**فرصت‌های مربوط به تعامل‌های اجتماعی با معلم و سایر همکلاسی‌ها را توصیف کنید. شامل:**

- گروه‌هایی که بخشی از یادگیری به حساب می‌آیند
- گروه‌های اجتماعی
- ایستادن در صف
- فرصت‌های مربوط به تماس‌های اجتماعی، مانند ایستادن در صف برای گرفتن تغذیه، استفاده از دستشویی و غیره
- فرصت‌های مربوط به داوطلب شدن

وقت آزار، وقت قهقه‌فروانی، هپی‌کردن و گروه قرائت، تماماً زمان‌های رسمی و غیررسمی برای تعامل است.

**برنامه و فرصت‌های کلاس برای مشاهده جابه‌جایی‌ها، انجام تکالیف، شروع به انجام تکلیف، کار دانش آموز در**

**گروه و یا کار دانش آموز به گونه مستقل:**

(لطفاً راهنمای مربوط به تکالیف اضافی و موقعیت‌های مشاهده را ببینید)

مواقع مناسب برای مشاهده، زمان جابه‌جایی کلاس و رفتن به کلاس هنر و موسیقی است. هر زمانی

که یک فعالیت گروهی در جریان است.

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۹۲/۳/۱۸	دانش آموز: بهرالد
معلم: قائم اسمیت		مدرسه: لینکلن
تاریخ: ۲۰۰۰/۲۶/۲		درمانگر: قائم بلاندریس

ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری یک مقیاس درجه بندی ملاک - مرجع و مصاحبه است که برای کودکان ۶-۱۲ سال و به منظور استفاده در مجتمع های آموزش طراحی شده است. لطفاً به راهنمای اجرا و روشهای نمره گذاری رجوع کنید. مقیاس درجه بندی برای اجرا توسط کاردرمان توسعه یافته است. هر نوع رفتاری که مشاهده نشود با گزینه م/ن مشخص می شود. نظرات معلم که از طریق مصاحبه به دست می آید؛ به منظور تهیه اطلاعات در زمینه هایی به کار می رود که مورد مشاهده قرار نمی گیرد. لطفاً به بخش "مقیاس درجه بندی اختصاصی برای هر ماده" مراجعه کنید.

### مقیاس درجه بندی

- م/ن = مشاهده نمی شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می کند و منجر به بازده مثبت می شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردید آمیز (۳) = عملکرد تردید آمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می کند.



نارضا	نامؤثر	تردیدآمیز	نواهنمند	مشاهده نمی‌شود	I. انتخاب کردن - دانش آموز انتخاب می‌کند که:
۱	۲	۴	۴	م/ن	A. شروع به یک فعالیت وقتی از طرف یک بزرگسال هدایت می‌شود. ملاحظات: بهرالذ همواره یک فعالیت را وقتی شروع می‌کند که یک بزرگسال آن را هدایت کند.
۱	۲	۴	۴	م/ن	B. شروع یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان. ملاحظات: بهرالذ به ندرت یک فعالیت را خودش شروع می‌کند.
۱	۲	۳	۴	م/ن	C. درگیر ماندن در یک فعالیت، ادامه تلاش برای تمام کردن آن. ملاحظات: بهرالذ به کرات به یک فعالیت ادامه می‌دهد تا آن را تمام کند اما گاهی مواقع هواسش پرت می‌شود و تمرکز خود را از دست می‌دهد
۱	۲	۴	۴	م/ن	D. استمرار فعالیت یا پرداختن به یک فعالیت جدید پس از راهنمایی و هدایت توسط یک بزرگسال. ملاحظات: بهرالذ همواره یک فعالیت را زمانی متوقف می‌کند که یکبار از طرف یک بزرگسال هدایت و راهنمایی شود.
۱	۲	۴	۴	م/ن	E. خاتمه دادن به یک فعالیت پس از راهنمای و هدایت توسط یک بزرگسال ملاحظات: بهرالذ همواره یک فعالیت را زمانی متوقف می‌کند که یکبار از طرف یک بزرگسال هدایت و راهنمایی شود.
۱	۲	۳	۴	م/ن	F. خاتمه دادن به یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان ملاحظات: ممکن است گاهی اوقات یک فعالیت را در زمان مناسب فایده دهد اما برای متوقف کردن نیاز به راهنمایی و تذکر کلامی از طرف معلم یا دستیار کمکی دارد. او به تذکر کلامی وقتی نیاز دارد که یک فعالیت را انجام نداده و موقع رفتن است.

۱	۲	۳	۴	م/ن	G. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان با هدایت یک فرد بزرگسال ملاحظات: وقتی مورد خطاب قرار می‌گیرد تمایل به پاسخ دادن به سؤال را نشان می‌دهد. نیاز به تذکر کلامی دارد تا با بقیه کلاس با صدای بلند بفواند
۱	۲	۳	۴	م/ن	H. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان به گونه خود-فرمان و در زمان مناسب ملاحظات: داوطلبانه جلوی کلاس می‌رود و پاسخ خود را روی تخته می‌نویسد. در موقه استراحت به گونه خودانگلیفته شروع به گفتگو با همکلاسها می‌کند. از بغل دستی‌اش پاک‌کن قرض می‌گیرد
۱	۲	۳	۴	م/ن	I. پیروی از قوانین اجتماعی (مانند شریک شدن در وسائل و رعایت نوبت) ملاحظات: با ایستادن در صف، گوش دادن، و بالاگرفتن دست برای صرف زدن از قوانین اجتماعی مدرسه به گونه مستقل پیروی می‌کند.
۱	۲	۳	۴	م/ن	J. نشان دادن ترجیح (تمایل / بی‌میلی) نسبت به فعالیتها: ملاحظات: هنگام مشاهده، فعالیت‌هایی را که ترجیح می‌دارد، انتخاب می‌کرد.

II. عادت‌ها و کارهای عادی - دانش آموز:					
نارضا	ناموثر	تردیدآمیز	توانمند	مشاهده نمی‌شود	
۱	۲	۳	۴	م/ان	A. کارهای عادی مدرسه در حد قابل مقایسه با همسالان انجام می‌دهد ملاحظات: پیرالدگاهی اوقات توانایی برای همراهی با همکلاسی‌هایش را در ارتباط با کارهای عادی کلاس نشان می‌دهد اما اغلب تقلا می‌کند و نیاز به کمک دارد.
۱	۲	۳	۴	م/ان	B. به انجام کارهای عادی مدرسه علاقه‌مند و وفادار است ملاحظات: پیرالد از برنامه‌های عادی یک روز مدرسه آگاهی دارد اما به گونه دوره‌ای نیاز به تذکر کلامی دارد تا به او در کارهای عادی کمک کند.
۱	۲	۳	۴	م/ان	C. اتمام فعالیتها را در زمانهای تعیین شده تمام می‌کند ( به پایان رساندن تکالیف و کارها را با رعایت زمان) ملاحظات: پیرالد اغلب تکالیف خود را در زمان تعیین شده تمام نمی‌کند زیرا در نوشتن تکالیف کندتر از همکلاسی‌هایش است.
۱	۲	۳	۴	م/ان	D. مرتب نگهداشتن میز به هماهنگی با کارهای عادی کلاس میز خود را مرتب نگه می‌دارد ملاحظات: حتی با وسایل انطباقی کمکی، هنوز در پیدا کردن برقی لوازم مشکل دارد. در مقایسه با همکلاسی‌ها وقت زیادی را برای پیدا کردن کتابهای خود صرف می‌کند.
۱	۲	۳	۴	م/ان	E. از متعلقات شخصی هماهنگی با کارهای عادی کلاس نگهداری می‌کند ملاحظات: می‌داند متعلقات شفاهی خود را کجا باید بگذارد اما طی مشاهده کیف و کتش روی زمین است ( نه در جای مناسب).
۱	۲	۳	۴	م/ان	F. تکالیف و پروژه‌ها را مطابق با کارهای عادی و روزمره کلاس سازمان‌دهی می‌کند ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ان	G. از یک فعالیت به فعالیت دیگر کلاسی به گونه مرتب می‌پردازد ( یکی را به گونه مؤثر اتمام و دیگری شروع نماید) ملاحظات: پیرالد معمولاً آخرین نفری است که تکالیف خود را تمام کرده به تکلیف دیگر می‌پردازد و اغلب با توجه به تکلیف پدیدری که به آن مشغول می‌شود نیاز به تذکر کلامی دارد.

III. نقش‌ها – دانش آموز:					مشاهده نمی‌شود	توانمند	تردید آمیز	نامؤثر	نارسا
A. نقش دانش‌آموزی تثبیت شده دارد ملاحظات: بسیاری از رفتارهای وابسته به نقش دانش‌آموز را نشان می‌دهد، اما، نیاز دارد تا بیشتر خودفرمان شود					م/ن	۴	۴	۲	۱
B. بدون مشکل در نقش‌ها تغییر و گذار نشان می‌دهد (مثلا تغییر از نقش رهبر به نقش پیرو) ملاحظات:					م/ن	۴	۴	۲	۱
C. نقشها را با انتظارات کلاس و مدرسه: تمام فعالیتها را در زمانهای تعیین شده تمام می‌کند ( به پایان رساندن تکالیف و کارها را با رعایت زمان) ملاحظات:					م/ن	۴	۴	۲	۱
D. مرتب نگهداشتن میز به هماهنگ با کارهای عادی کلاس میز خود را مرتب نگه می‌دارد ملاحظات:					م/ن	۴	۳	۲	۱

توصیف محیط در طی مشاهده	
فعالیت‌های مشاهده شده: فوانرن، کتابچه تمرین، و تخته سیاه	
سایر فعالیت‌های در دسترس برای دانش‌آموز	
سطح روشنایی و سروصدا: نور ملایم و سطح سرو صدا متوسط	
تعداد کودکان: ۱۹	تعداد بزرگسالان: ۴ نفر با در مانگر
سایر موارد مهم را ثبت کنید، شامل همه چیزهایی که از زمان تکمیل فرم تحلیل محیطی تفاوت دارد: تفاوت مهمی پیدا نشد	

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### گزارشها

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۹۲/۳/۱۸	دانش آموز: جیرالد
معلم: قائم اسمیت		مدرسه: لینکن
تاریخ: ۲۰۰۰/۲۶/۲		درمانگر: قائم بلاندریس

#### گزارش معلم:

الف: توصیف معلم از محیط کلاس و سبک تدریس خود:

"من سفت کار می‌کنم تا محیط سافت یافته و کنترل شده‌ای داشته باشم. کاملاً به آنچه درس می‌دهم مسلط و آگاه هستم... اما روش تدریس من هر سال تغییر می‌کند. به سابقه و پیشینه آنچه تدریس می‌کنم علاقه مند هستم. برایم مهم است تا سبک یادگیری هر یک از دانش‌آموزان را درک کنم. انتظارات زیادی از دانش‌آموزان دارم اما وقتی دانش‌آموزان مشکل دارند و به زحمت می‌افتند عقب نشینی می‌کنم. معلم همکار و دستیار کمکی برای انطباق سطوح مختلف توانایی دانش‌آموزان به من کمک می‌کنند هر دانش‌آموزی شرایط خاص خود را دارد و من این تفاوتها را در نظر می‌گیرم."

ب) دیدگاه معلم نسبت به توانایی دانش‌آموز برای برآورده ساختن انتظارات کلاس:

"جیرالد می‌داند چه چیزی درست و نادرست است و به اندازه همکلاسی‌های خود انتظارات کلاس را درک می‌کند. او بیشتر از گذشته می‌داند که چگونه باید رفتار کند. به گونه نامناسب با دیگران تماس جسمی برقرار می‌کند و در شروع سال پرفاشگری خود را به آنها نشان می‌دهد. اما در حال حاضر زیاد تماس نامناسب ندارد و پرفاشگری‌اش کاهش یافته است. جیرالد از لحاظ تمهیلی متوسط است. اما برای کارهای نوشتنی به شدت تقلا می‌کند زیرا در نوشتن مشکل دارد. گستره توجه وی کم است و به دلیل نیاز به حرکت و جنبش، هواسش پرت می‌شود. اما از موقعی که یک تشکله نشست برفاست برایش تهیه شده این مشکل بهبود یافته است. جیرالد برای کارهایی مانند فعالیت‌های نوشتنی، جابجا شدن از یک تکلیف به تکلیف دیگر و سازمان دادن لوازم و وظایفش به کمک دستیار پاره وقت نیاز دارد. بدون کمک این دستیار نمی‌تواند آنچه را باید، درست انجام دهد. او اغلب به دلیل اینکه نمی‌تواند در کارهای مطلوب کلاسی شرکت کند و آنها را انجام دهد دچار ناکامی می‌شود. علاوه بر این، وقتی سایر دانش‌آموزان به او اجازه نمی‌دهند تا در زنگ تفریح با آنها بازی کند زیرا به اندازه آنها مهارت ندارد دچار احساس ناکامی می‌شود."

پ) جملات معلم برای توصیف دانش‌آموز (مانند، این کودک ...)

"... توانایی تمهیلی او خیلی بالاست، می‌فواهد سفت کار کند، پراثری است و امیدها و آرزوهایش برای یک کلاس اولی نرمال است (می‌فواهد مورد توجه قرار گیرد و با او عادی رفتار شود)".

**گزارش دانش آموز:**

الف: توصیف دانش آموز از کلاس ( محیط، کارهای روزمره و مانند آن):  
 "کلاس را دوست دارم". پرالد از کارهایی که باید به عنوان یک دانش آموز انجام دهد آگاه است. علاوه بر این از کارهای عادی و روزمره مدرسه نیز خبر دارد زیرا می تواند آنچه را در طول روز اتفاق می افتد تشریح کند. او حتی می تواند توضیح دهد که برنامه روزانه بسته به روزهای مختلف تغییر می کند ( مثلاً موسیقی در روزهای سه شنبه و پنجشنبه). او کلاسش را دوست دارد زیرا فعالیت های مختلفی در آن انجام می دهد اما گاهی اوقات در هیجی کردن هوصله اش سر می رود زیرا معتقد است برایش خیلی آسان است. می گوید همکلاسی های خود را دوست دارد "...به غیر از یک نفر که قلدر است".

ب) گزارش دانش آموز از خود به عنوان یک دانش آموز و توانایی وی برای برآورده ساختن انتظارات کلاس:

"من دانش آموز خوبی هستم. کتابچه کارم را دوست دارم زیرا اغلب ستاره یا عکس برگردان می گیرم. فوآندن و نوشتن سفت است اما وقتی به کمک نیاز دارم از دستیار معلم کمک می گیرم. ریاضیات و علوم من خوب است آنها در سهای آسانی است. مواقعی را که فوآندان فعالیتها را انتقاب می کنیم تا در زمان استراحت انجام دهیم، خیلی دوست دارم".

**گزارش والدین:**

والدین قادر به انجام مصاحبه نبودند.

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL) جدول خلاصه

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۹۲/۳/۱۸	دانش آموز: پیرالد
معلم: قائم اسمیت		مدرسه: لینکن
تاریخ: ۲۰۰۰/۲/۲۶		درمانگر: قائم بلاندریس

مقیاس درجه بندی:

- م/ن = مشاهده نمی شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می کند و منجر به بازده مثبت می شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردید آمیز (۳) = عملکرد تردید آمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می کند.

نقشها				عاداتها و کارهای روزمره							اراده									
دانش آموز				دانش آموز:							دانش آموز انتخاب می کند:									
نقشهای مربوط به مدرسه را می پذیرد	به نقشهای مختلف پاسخ می دهد	به راحتی نقشها را تغییر می دهد	نقشهای دانش آموزی را نشان می دهد	انتقال فعالیتها را انجام می دهد	پروژهها و کارهای خود را سازمان می دهد	متغیقات خود را مرتب می لگه می دارد	میز خود را مرتب نگه می دارد	فعالیتها را انجام می دهد	مشهد به کارهای روزمره است	کارهای روزمره را نشان می دهد	نشان دادن ترجیحات	پیروی از قوانین اجتماعی	همکاری با همسالان خود فرمان	همکاری با همسالان با راهنمایی	قطع فعالیت خود فرمان	قطع فعالیت با راهنمایی	ادامه / انتقال فعالیت خود با راهنمایی	درگیر ماندن با فعالیت	شروع فعالیت خود فرمان	شروع فعالیت با راهنمایی
بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

### تناسب دانش آموز - محیط شامل:

- چگونه محیط از اراده دانش آموز در مورد کارهای مربوط به مدرسه (چالشهای ارائه شده، حمایت یا تقویت فراهم شده، فرصت برای تعامل اجتماعی) حمایت یا در آن دخالت می‌کند.
- چگونه محیط از عاداتها و کارهای روزمره دانش آموز در مورد مدرسه و کلاس (مانند قوانین تعریف شده روشن، در دسترس بودن آسان لوازم، بی توجهی، برنامه روزانه مشخص، تکالیف و کارهای خانه که بروشنی تعریف شده، امکان دریافت کمک در صورت نیاز) حمایت یا در آن دخالت می‌کند.
- چگونه محیط از نقشهای دانش آموز در رابطه با کلاس و مدرسه (مانند امکان تقبل نقشهای مختلف و نشان دادن رفتارهای دانش آموزی، مسئولیتهای دانش آموزی که توسط معلم برای تکالیف/وظایف تعریف شده است) حمایت یا در آن دخالت می‌کند.

به طور کلی، *پرال* با محیط کلاس خود هماهنگی فوبی دارد. محیط کلاس وی کنترل شده و سافت یافته است. *پرال* همراه با سایر همکلاسی‌ها از برنامه فوب و سفت و سفتی پیروی می‌کند. وی به این سافت نیاز دارد زیرا وقتی محیط انعطاف‌پذیر و سافت نیافته است، برای تمرکز داشتن و کار کردن به سفتی می‌افتد. این محیط سافت یافته یادگیری *پرال* را تسهیل می‌کند و به وی امکان می‌دهد تا به بهترین شکل مطابق با توانایی خود عمل کند. *پرال* رفتارهای متعددی در کلاس نشان می‌دهد که نشان‌دهنده حس مثبت وی نسبت به علیت شفصی در زمینه توانایی تمهیلی و آگاهی او به قوانینی است که باید اجرا شود. بنا به نظر معلم، *پرال* به غیر از مواقع نادری که پرفاشگر می‌شود، یادگرفته است که چگونه در محیط کلاس با دانش‌آموزان دیگر تعامل کند. علاوه بر این، او با معلمان نیز تعامل فوبی دارد، از آنها کمک می‌خواهد و در بحث‌های گروهی مشارکت به پاسخ‌دهی می‌کند.

میزهای کلاس که به شکل ۴ نفری مرتب شده (و محل نشستن در آن مشخص شده است) تعامل اجتماعی بین دانش‌آموزان را تسهیل می‌کند. *پرال* در عقب کلاس می‌نشیند و گاهی اوقات هواسش در مورد کاری که انجام می‌دهد پرت می‌شود و تمرکز خود را از دست می‌دهد. به گفته معلم، هواسپرتی *پرال* تنها به خاطر محیط کلاس نیست، بلکه چون نیاز به حرکت و جنبش به اطراف کلاس را دارد و گاهی اوقات گستره توجه‌اش کم می‌شود، مستعد هواسپرتی است. با وجود این، *پرال* از یک تشکیه مفهومی استقاره می‌کند (وسیله‌ای برای نشستن که به وی کمک می‌کند تا گستره توجه خود را افزایش داده نیاز به حرکت را کم کند) که توانسته هواسپرتی وی را بهبود بخشد. *پرال* علاوه بر این وسایل، از یک میز دردار، یک سبد و یک دستیار کمکی نیز سود می‌جوید که به یادگیری وی کمک کرده و تقلای او را برای برآورده کردن انتظارات کلاس کاهش می‌دهد. میز و سبد مفهومی به *پرال* کمک می‌کند تا مهارت‌های سازمان‌دهی در وی افزایش یابد تا وسایل خود را راحت‌تر پیدا کند. گرچه این وسایل خیلی به *پرال* کمک کرده است تا نسبت به ارسال به گونه مؤثرتری عمل و لوازم خود را پیدا کند، اما هنوز وقت زیادی صرف پیدا کردن لوازم ضروری خود می‌کند. معلم کمکی *پرال* به شرت از عملکرد کلاسی وی حمایت می‌کند. از این گذشته وی هنگامی که معلم بر درس تمرکز دارد و *پرال* نیز کمک نفر به نفر دریافت می‌کند، از محیط کلاس نیز حمایت می‌کند.



### تناسب دانش آموز - محیط شامل (ادامه)

معلم جِراالد به فوبی با وی هماهنگ است. با آنکه توقعات او از کلاس زیاد است؛ اما شرایط هر یک از دانش‌آموزان را در نظر می‌گیرد و از هر دانش‌آموز به گونه انفرادی امتحان می‌گیرد تا مشخص کند در کدام موارد (تفصیلی، عاطفی و رفتاری) بیشتر به کمک نیاز دارند. او به شدت کار می‌کند تا کمک مناسبی برای همه دانش‌آموزان فراهم آورد. به نظر می‌رسد دید مثبتی به هر یک از دانش‌آموزان دارد. به اعتقاد وی مهارت‌های ارتباطی جِراالد بالاتر از متوسط است اما به دلیل مهارت‌های حرکتی نسبتاً کم به دشواری می‌تواند اندیشه‌های خود را در نوشته‌هایش نشان دهد. معلم از این ویژگی آگاهی دارد و آن را مورد ملاحظه قرار می‌دهد. وی بیان می‌کند که جِراالد در سال آینده یک کامپیوتر دستی می‌فرد و یک کاردرمان خواهد داشت که در درمان خود برای مهارت‌های مربوط به استقاره از صفحه کلید با وی کار می‌کند.

## خلاصه توانمندیها و نیازها:

نیازها	توانمندیها
<p>(۱) رفتارهای خودفرمان و حس استقلال وی کاهش یافته است.</p> <p>(۲) در برنامه زمانی مقرر تکالیف خود را انجام نمی‌دهد.</p> <p>(۳) نقش سافت‌یافتهای در دوستی و بازی با همکلاسی‌ها ندارد.</p> <p>(۴) به سفتی وسایل خود را پیدا می‌کند و وظایف خود را مطابق با کارهای عادی و روزمره کلاس سازمان‌دهی می‌کند.</p> <p>(۵) با سایر دانش‌آموزان رفتار پرفاشگرانه دارد.</p> <p>(۶) حس خودکارآمدی وی از نظر اجتماعی کاهش یافته.</p> <p>(۷) گاهی اوقات به علت محدودیت درگستره توجه و نیاز به حرکت دچار هواسپرتی می‌شود.</p>	<p>به روشنی ترسیمات خود را مشخص می‌کند دوست دارد فعالیت‌هایش را وقتی اجازه دارد، خود انتساب کند. از قوانین پیروی می‌کند، می‌تواند برنامه‌های عادی و روزانه را شرح می‌دهد، نقش خود را به عنوان یک دانش‌آموز به خوبی ایفا می‌کند و از رفتارهای وابسته به آن آگاهی دارد. تمایل خود را به فطرد کردن در کلاس نشان می‌دهد. پیرالد یک دانش‌آموز سفت‌کوش است.</p>

## طرح مداخله:

- ۱) پیرالد در شروع و پایان‌دادن به فعالیتها خودفرمان‌تر و مستقل‌تر خواهد شد.
- ۲) در مانگر در باره انواع فعالیتهایی که پیرالد در اوقات فراغت و آزاد خود انجام می‌دهد با معلم مشاوره خواهد کرد.
- ۳) به معلم توصیه می‌شود دوباره برنامه‌ریزی کند به گونه‌ای که پیرالد بتواند کار خود را انجام دهد و زیاد وقت آزاد نداشته باشد.
- ۴) پیرالد با شرکت در فعالیتهای مربوط به نقش دوست و همبازی و با نشان دادن رفتار اجتماعی متناسب با سن خود و تعامل‌ها، این دو نقش را در خود بهبود بخشد.
- ۵) پیرالد توانای خود را برای پیدا کردن وسایل مورد نیاز برای انجام تکالیف بهبود بخشد.
- ۶) ممرک رفتار پرفاشگرانه پیرالد بیشتر مورد ارزیابی قرار گیرد.
- ۷) پیرالد حس خودکارآمدی فویش را در فعالیتهای برنی افزایش خواهد داد.
- ۸) معلم و در مانگر مکان‌های نشستن پیرالد را مشخص می‌کنند تا توانایی تمرکز وی بیشتر و هواسپرتی او کمتر شود.

### خلاصه شرح حال: جرالده

OT PAL ارزیابی خوبی از جرالده به عمل آورد. زیرا توانایی‌ها و نگرانی‌های مربوط به وی را در زمینه انتخاب کردن، عادت‌ها و کارهای روزمره و نقش‌ها آشکار ساخت. در این بخش اطلاعاتی که از طریق OT PAL به دست آمده و نیز چگونگی شروع طرح درمانی درمانگر بر پایه این اطلاعات مورد بحث قرار می‌گیرد.

### اراده (انتخاب کردن)

جرالده حس مثبتی نسبت به علیت شخصی برپایه توانایی تحصیلی خود نشان می‌دهد. رفتارهای وی در کلاس بیانگر باور او به توانایی خود در جهت توانمند بودن در کلاس به منظور برآورده ساختن انتظارات آن با کمک دستیار پاره وقت است. جرالده طی فعالیتهای گروهی کلاس چند بار دست به ریسک‌های اجتماعی زده و با بلند کردن دست برای پاسخ به سؤالات کلاسی به گونه فعال در بحث‌های کلاسی شرکت می‌کند. او داوطلبانه به جلوی کلاس می‌رود تا پاسخ خود را به سؤالات کلاسی روی تخته سیاه بنویسد. این مطلب نشان می‌دهد که جرالده به توانایی تحصیلی خود برای پاسخ به سؤالات اعتماد دارد و احساس راحتی می‌کند. معلم نیز می‌گوید که وی چگونه در کارهایش احساس غرور می‌کند و از خود برای خوب انجام دادن کارها تمجید می‌کند.

با آنکه جرالده در زمینه توانایی‌های تحصیلی توانمندی خود را نشان می‌دهد؛ اما به نظر می‌رسد نسبت به خودکارآمدی در فعالیتهای حرکتی و جسمانی اغراق می‌کند. به گفته معلم، جرالده می‌خواست ظرف غذا را با یکی دیگر از دانش‌آموزان به سالن غذاخوری ببرد، کاری که همه دانش‌آموزان در همه کلاس‌ها انجام می‌دهند، اما به علت توان و استقامت کمی که دارد قادر به انجام این کار نبود. علاوه بر این، به اعتقاد معلم اغلب دانش‌آموزان در وقت آزاد جرالده را طرد می‌کنند. برای نمونه وی بارها قصد داشته با دانش‌آموزان دیگر توپ بازی کند، اما آنها به دلیل آنکه بازی جرالده خوب نیست نمی‌خواستند با وی بازی کنند. این احتمال وجود دارد که جرالده به خاطر احساس بارز بی‌کفایتی، بویژه در مواقعی که ارزیابی واقع‌گرایانه‌تری از مهارت‌های وی به عمل می‌آید، در معرض خطر باشد.

جرالده در اکثر مواد OT PAL که هدایت و راهنمایی شدن توسط یک بزرگسال را بیان می‌کرد؛ نمره ۳ و ۴ و در موادی که بیانگر انجام خودفرمان کارهاست نمره ۱ و ۲ گرفته است. زیرا وی یک معلم پاره وقت دارد که در فعالیتهای مختلف به وی کمک می‌کند. جرالده نیز متکی به این کمک‌هاست. تنها یک مورد استثنا در اینجا وجود دارد که مربوط به توانایی وی برای خودفرمان بودن در بیشتر فعالیتهای و بحث‌های گروهی کلاس است. تنها موقعی که وی برای مشارکت به تذکر کلامی نیاز دارد، زمانی است که کلاس باید سه جمله را با هم بخوانند و او نمی‌تواند به آن توجه کند.

جرالده به عملکرد خود در کلاس ارزش می‌نهد و اغلب می‌خواهد در کارهای کلاس مشارکت کند و به نظر می‌رسد نگران دریافت یک ستاره یا عکس برگردان برای تکالیف خود است. به نظر معلم برای جرالده خیلی مهم است که مورد توجه قرار گیرد و به عنوان یک دانش‌آموز عادی (هنجار) با وی رفتار شود. مورد توجه بودن و عادی رفتار شدن موجب هدایت و راهنمایی برخی از فعالیتهای وی می‌شود. برای نمونه، جرالده با درگیر شدن در بحث‌ها و فعالیتهای کلاسی ممکن است احساس کند که دیگران (همکلاسی‌ها و معلمان) او را فردی عادی می‌شناسند. با وجود این، ارزشی که جرالده به مورد توجه

قرارگرفتن و عادی تلقی شدن در اوقات استراحت می‌دهد یعنی مواقعی که دانش‌آموزان دیگر به وی اجازه نمی‌دهند با آنها بازی کند، به چالش می‌افتد. تعارض بین اهمیتی که جرالده به مورد توجه قرارگرفتن و عادی تلقی شدن می‌دهد با این واقعیت که وی مورد توجه نیست و در اوقات استراحت به گونه عادی با وی رفتار نمی‌شود، موجب کاهش حس خودکارآمدی وی می‌گردد. علاوه‌براین، به نظر می‌رسد تصمیم جرالده برای پیروی از قوانین به این علت باشد که وی به نظرات دانش‌آموزان و معلم در باره خود، ارزش زیادی می‌دهد. جرالده خود را مقید به انجام کارها به روش‌هایی می‌کند که می‌تواند موجب ایجاد تصویر مثبت معلم و دانش‌آموزان نسبت به وی به عنوان یک دانش‌آموز شود (رفتاری که بیانگر پیروی از قوانین اجتماعی است).

جرالده تمایل و ترجیح خود را به برخی موضوعات خاص نشان می‌دهد و موضوعات موردعلاقه خود را بدون هیچ خجالتی در جلسه مصاحبه بیان می‌کند. علت اصلی علاقه جرالده به این موضوعات آن است که انجام مناسب و درست آنها برای وی آسان است و احتمال بیشتری دارد تا به موضوعات موردعلاقه خود تمرکز بیشتری نماید.

بر پایه اطلاعات گردآوری شده در بخش انتخاب کردن، چند محور وجود دارد. نخست آنکه ممکن است درمانگر بخواهد بر روی افزایش استقلال و رفتارهای خودفرمان جرالده تمرکز کند تا برای کلاس‌های بعدی آماده شود. زمینه دیگر مداخله افزایش حس خودکارآمدی جرالده در فعالیتهای بدنی است. و سرانجام تأکید بر لوازم و راهبردهای کلاسی برای بهبود توانایی جرالده در تمرکز کردن می‌توان مفید باشد. این زمینه‌ها را می‌توان از طریق مداخله مستقیم و مشاوره پیشرونده با معلم به دست آورد<sup>۱</sup>.

### عادت‌ها و کارهای روزمره

جرالده در طول مصاحبه دانش‌آموز بروشنی کارهای عادی و روزمره مدرسه را می‌فهمید. بنا بر نظر معلم، جرالده در رابطه با کارهای عادی مدرسه گاهی مواقع توانایی همراهی با همکلاسی‌ها را نشان می‌دهد. اما در بسیاری از مواقع تقلای زیادی می‌کند. تقلای زیاد وی را در کلاس می‌توان از نیاز او به کمکهای جنبی که دستیار پاره‌وقت در اختیار می‌گذارد تشخیص داد. این دستیار در مواقع معینی از روز در کلاس حضور دارد.

جرالده از کارهای عادی و روزمره یک روز مدرسه آگاهی دارد. این موضوع را درمانگر از طریق آگاهی وی نسبت به آنچه در یک روز انجام می‌دهد، مشاهده کرده است. رفتارهایی مانند آویزان کردن کت و کیف مدرسه وقتی که صبح به مدرسه می‌آید، گوش دادن به راهنمایی‌های معلم و تلاش برای پیروی از قوانین کلاس. جرالده معمولاً فعالیتهای خود را در زمان مقرر تمام نمی‌کند و گاهی اوقات برای کاردرمانی، درمانهای جسمانی و مددکاری اجتماعی از کلاس بیرون می‌رود. علاوه‌براین، بنا بر گزارش معلم او به گونه کلی در نوشتن از سایر همکلاسی‌های خود کندتر است. بنابراین اغلب مشغول انجام تکالیف و وظایف خود در وقت استراحت است. برای جرالده لوازمی در کلاس تهیه شده است تا اینکه سازماندهی و پیدا کردن وسایل موردنیاز در وی بهبود یابد. با وجود این، هنوز برای پیدا کردن وسایل ضروری به زحمت

\* اصطلاح معلم برای توصیف هر بزرگسالی به کار می‌رود که ممکن است با جرالده کار کند. مانند معلم پاره‌وقت یا سایر درمانگران.

می‌افتد و در فرایند انجام تکالیف خود کند است. این موارد موجب ناتوانی وی در اجرا و تکمیل فعالیتها در زمان مقرر می‌شود.

معلم جرالده معتقد است که وی قادر نیست بدون کمک دستیار پاره‌وقت تکالیف و وظایف خود را همراه با کارهای عادی و روزمره کلاس سازماندهی کند و اغلب نیاز به راهنمایی و یادآوری مراحل لازم برای انجام آنها دارد. علاوه بر این، بنا بر نظر معلم، جرالده برای اطمینان نسبت به اینکه کتابهای ضروری و تکالیف مربوط به خانه را با خود برده است، نیاز به کمک دارد.

مداخله‌هایی که در باره نگرانی‌های مربوط به عادت‌ها و کارهای روزمره به کار می‌رود، می‌تواند شامل مداخله مستقیم و مشاوره باشد. جرالده برای انجام ندادن و گم کردن کارهای کلاسی تنبیه می‌شود. درمانگر این تنبیه را با مجبور کردن وی به جبران کارها و انجام تکالیف در وقت استراحت اعمال می‌کند. معلم در ابتدا باید متوجه شود که جرالده نیاز به حرکت دارد. علاوه بر این، درک بهتر نیاز جرالده به حرکت می‌تواند برای وی مفید باشد تا به او کمک کند مابقی روز را بر موضوعات اصلی تمرکز نماید. مطالب دیگری که در این قسمت به چشم می‌خورد، مشکل جرالده در سازماندهی است. جرالده، معلم و درمانگر باید با یکدیگر کار کنند تا یک نظام سازماندهی برای جرالده شکل بگیرد و از این طریق بهترین عملکرد برای وی فراهم آید.

### نقشها

نقش دانش‌آموزی جرالده در کلاس از ساختار خوبی برخوردار است. او اقتدار معلم را می‌پذیرد و در مواقع مناسب از وی کمک می‌گیرد. به عنوان یک دانش‌آموز سخت‌کار می‌کند و در فعالیتها و بحث‌های کلاسی شرکت می‌کند. به نظر می‌رسد معنای دندش آموز بودن را می‌فهمد و آن را با ایفای نقش و رفتارهای وابسته به آن نشان می‌دهد. اما معلم جرالده معتقد است که تعامل وی با همکلاسی‌ها که جزء ضرورت‌های نقش دانش‌آموزی است، با انتظارات اجتماعی مربوط به مدرسه تداخل می‌کند. این تداخل را می‌توان تا اندازه‌ای ناشی از مواقع نادر پرخاشگری و رفتار نامناسبی دانست که به سایر دانش‌آموزان نشان می‌دهد. او گاهی اوقات نقشهای متناسب با سن خود را بر عهده می‌گیرد. با وجود این، نقش وی به عنوان دوست و همبازی (بازیکن) خوب شکل نگرفته است. همانگونه که در بخش اراده توضیح داده شد، دانش‌آموزان نمی‌خواهند جرالده در وقت استراحت با آنها بازی کند. به گفته معلم، جرالده در وقت استراحت تنها با یک یا دو دوست بازی می‌کند. حتی وقتی همکلاسی‌ها او را در بازی می‌پذیرند نمی‌خواهند وقتی که مورد تمسخر قرار می‌گیرد از وی دفاع کنند. وی اضافه می‌کند که صرف‌نظر از مواقع نادری که جرالده رفتارهای پرخاشگرانه نشان می‌دهد، به نظر می‌رسد کار با همکلاسی‌ها را یاد گرفته است. گرچه اوقات دشواری را پشت‌سر می‌گذارد. معلم به دلیل زحمت کار با دانش‌آموزان در ابتدای سال تحصیلی، در باره برخورد و تعامل جرالده با دانش‌آموزان جدید در کلاس دوم نگرانی دارد. وی معتقد است که اگر در حال حاضر بین جرالده و دانش‌آموزان مشکل وجود دارد، معمولاً مربوط به همکلاسی‌های وی نیست. با وجود این، موقعی نیز وجود دارد که وی با همکلاسی‌های خود نیز مشکل پیدا می‌کند.

معلم جرالده توضیح می‌دهد که وی چگونه در جابجایی از یک نقش به نقش دیگر، بویژه از نقش رهبر به نقش پیرو که مستلزم پذیرش همکلاسی‌هایی است که نقش رهبر را بر عهده دارند، با مشکل مواجه می‌شود. زیرا جرالده همواره می‌خواهد رییس باشد و کارها به شیوه او انجام شود. از سوی دیگر، وی می‌گوید که جرالده را هنگام پذیرش نقش پیرو در یک فعالیت کلاسی مشاهده کرده است. نقش‌هایی که

جرالد بر عهده دارد، بویژه نقش دانش‌آموزی، در عملکرد تحصیلی وی دخالت دارد. باوجوداین، نقش‌های دوست و همبازی باید نیرومندتر شود تا موجب رشد مهارت‌های اجتماعی وی گردد. علاوه‌براین، کسب خشنودی از نقش‌های موردانتظار بخشی از علیت شخصی است. بنابراین، توانمند کردن این نقش‌ها مهم است و می‌تواند علیت شخصی را به گونه مثبت تحت‌تأثیر قرار دهد. مداخله در این زمینه باید مستقیم و مشاوره‌ای باشد. درمانگر می‌تواند به گونه مستقیم با جرالد کار کند تا به تمرین در حل‌مسأله و نقش‌های دوست و همبازی بپردازد. اما باید با معلم نیز کار کرد تا بتواند رفتارهای مطلوب جرالد را در کلاس شناسایی و تشویق کند.

### طرح مداخله برای جرالد

*توجه: تنها نمونه‌ای از مشکلات و هدفهایی که برای جرالد در نظر گرفته شده است در اینجا مورد بحث قرار می‌گیرد و از بحث درباره راهبردهای مداخله صرف‌نظر شده است تا بیشتر بر کاربرد این ابزار در شناسایی مشکل تأکید شود.*

مشکل: کمبود استقلال و رفتارهای خودفرمان.

شاخص‌های OT PAL: "انتخاب کردن" ماده‌های B و F

هدف: جرالد در شروع و خاتمه دادن به فعالیت‌ها مستقل‌تر و خودفرمان‌تر شود.

منطق مداخله: چون جرالد کلاس اول است، مانند سایر دانش‌آموزان هم‌سن خود نیاز به راهنمایی دارد. باوجوداین، به کمک نفر به‌نفر کمتر و برای خودفرمان شدن به تمرین بیشتری نیاز دارد تا برای کلاس‌های بعدی آماده شود. برای دستیار معلم نیز مهم است که کمک خود را به آهستگی کاهش دهد و تنها زمانی مداخله کند که جرالد واقعاً در حال تقلا کردن است. درباره این موضوع باید با دستیار گفتگو و مشخص کرد که چه احساسی در این باره دارد. علاوه‌براین، برای جرالد مهم است که مورد توجه قرار گیرد و هم‌کلاسی‌ها با وی به عنوان یک فرد عادی رفتار کنند. همچنانکه جرالد بزرگتر می‌شود و به کلاس‌های بالاتر می‌رود، احتمالاً به کمک دستیار نیاز نخواهد داشت. زیرا متوجه خواهد شد که هیچ‌یک از هم‌کلاسی‌های وی دستیار پاره‌وقت ندارد و او به نظر غیرعادی می‌رسد. ممکن است جرالد قادر باشد برخی از کارهایی را که برای آنها کمک دریافت می‌کند، خود انجام دهد. اما این کمک را دریافت می‌کند زیرا انجام تکالیف آسانتر می‌شود. تشویق وی به خودفرمان شدن او را برای سطوح بالاتر آماده می‌کند و کمک می‌کند که با دانش‌آموزان هم‌هنگ باشد (یا خود را نرمال در نظر بگیرد) و توانایی او در حل مسأله نیز افزایش یابد. ازسوی دیگر، متوجه شود که می‌تواند بسیاری از کارهایی را که برای آنها کمک می‌گیرد، به گونه مستقل انجام دهد.

مشکل: جرالد برای انجام تکالیف خود مطابق با ساعات برنامه‌ریزی شده آماده نمی‌شود.

شاخص‌های OT PAL: "عادت‌ها و کارهای روزمره" ماده E و گزارش معلم. "جرالد اغلب به دلیل کاردرمانی، روان‌درمانی و مددکاری اجتماعی از کلاس بیرون می‌رود و بیشتر کارهای خود را در وقت استراحت انجام می‌دهد."

هدف: درمانگر درباره انواع فهاالیت‌هایی که در اوقات استراحت برای جرالځ مفید است، مشاوره خواهد کرد. توصیه می‌شود که معلم دوباره برنامه‌ریزی کند به گونه‌ای که جرالځ بتواندکار خود را انجام دهد و وقت آزاد نگیرد.

منطق مداخله: برای جرالځ گرفتن وقت آزاد بسیار اهمیت دارد. زیرا فرصت‌های متعددی در اختیار قرار می‌دهد تا توانمندی خود را افزایش دهد و نقش دوست و همبازی را رشد دهد. علاوه‌براین، وی به این زمان نیاز دارد تا تفریح کند. برای جرالځ مهم است که وقت‌های آزاد خود را از دست ندهد تا " انرژی خود را خالی کند" و بتواند در مابقی روز تمرکز خود را حفظ نماید. علاوه‌براین، وقت آزاد و استراحت به دانش‌آموزان این فرصت را می‌دهد تا مهارت‌های موردنیاز (حرکتی، خلاقیت، تعامل اجتماعی و...) خود را توسعه دهند. سرانجام اینکه منصفانه نیست مواقعی که دیگران سرگرم فعالیت‌های تفریحی هستند، جرالځ به انجام تکالیف خود بپردازد. بویژه به این دلیل که عقب‌تر بودن جرالځ از دیگران تقصیر او نیست.

مشکل: جرالځ نقش ساخت‌یافته و مناسبی برای دوستی و همبازی بودن ندارد  
شاخص‌های OT PAL: "نقشها" ماده‌های B و E و گزارش معلم. "من در این مورد که جرالځ بتواند سال آینده دوست پیدا کند، نگرانم. او دوستن خیلی کمی دارد تا در وقت استراحت و آزاد با آنها بازی کند".

هدف: جرالځ با شرکت در فعالیت‌هایی که فرصت درگیرشدن در این نقشها را برای وی ایجاد می‌کند و نیز با نشان دادن رفتارهای اجتماعی متناسب با سن در طی تعامل، نقش دوست و همبازی را در خود افزایش می‌دهد.

منطق مداخله: توسعه و رشد نقش دوست و همبازی در دوران ابتدایی به دلایل متعدد دارای اهمیت است. دوست و همبازی بودن به فرد کمک می‌کند تا روشهای مناسب تعامل با دیگران، مانند توانایی تفسیر نشانه‌های اجتماعی و پاسخ مطابق با آن را رشد دهد. دوست بودن در این سن اهمیت فوق‌العاده‌ای برای اکثر دانش‌آموزان دارد. زیرا احساس پذیرفته شدن می‌کنند و فرصت می‌یابند تا حمایت گروه همسالان خود را به دست آورند. احساس پذیرفته نشدن می‌تواند بر عزت‌نفس و یا حس علیت شخصی اثر منفی بگذارد و این امر به نوبه خود حوزه‌های بسیاری از زندگی روزمره را تحت تأثیر قرار دهد.

مشکل: دشواری در پیدا کردن وسایل ضروری و سازمان دادن تکالیف و وظایف.  
شاخص‌های OT PAL: "عادت‌ها" ماده‌های F، G و H و گزارش معلم. "جرالځ اغلب فراموش می‌کند کتاب‌هایش را با خود به خانه ببرد تا تکالیف خانه را انجام دهد".

هدف: جرالځ توانایی پیدا کردن وسایل موردنیاز برای انجام تکالیف را بهبود خواهد داد.  
اهمیت مداخله: حتی اگر برای جرالځ میز و سبدهای مناسب تهیه شود تا به افزایش مهارت‌های سازمان‌دهی وی کمک کند و بتواند وسایل ضروری خود را به گونه مؤثرتری پیدا کند، باز هم در پیدا کردن لوازم مورد نیاز به زحمت می‌افتد. داشتن میز و سبدهای مناسب به جرالځ امکان می‌دهد تا وسایل خود را به سرعت پیدا کند به گونه‌ای که بتواند تکالیف خود را به موقع شروع و تمام کند. وی باید در برنامه‌ریزی مربوط به بهبود سازماندهی خود مشارکت داشته باشد.

مشکل: جرالده به سایر دانش‌آموزان پرخاش می‌کند.

شاخص‌های OT PAL: "نقشها" ماده E.

گزارش معلم: بنا به گفته معلم در برخی موقعیت‌های نادر جرالده به دانش‌آموزان دیگر پرخاش می‌کند. به اعتقاد وی فراوانی رفتارهای پرخاشگری به دانش‌آموزان در کلاس، در شروع سال بیشتر است. هدف: بررسی بیشتر محرک‌های رفتار پرخاشگرانه جرالده.

اهمیت مداخله: پرخاشگری جرالده تعامای اجتماعی وی را به عنوان یک دانش‌آموز تحت تأثیر قرار می‌دهد. اگر وی به دانش‌آموزان پرخاش کند شرایط دشواری برای برقرار کردن دوستی و نگاه‌داشتن آن ایجاد می‌کند. علاوه بر این، برای افراد مهم است که بتوانند هیجانهای خود را به شیوه‌های قابل‌قبول اجتماعی کنترل و ابراز نمایند.

مشکل: در خطر رشد بی‌کفایتی و کاهش خودکارآمدی در فعالیتهای بدنی (مانند فعالیتهایی که موجب نیرومند شدن می‌گردد و فعالیت‌های شبه‌ورزشی) قرار دارد.

شاخص‌های OT PAL: (گزارش معلم). "جرالده قادر نیست در فعالیتهای مطلوب کلاسی و تفریحی شرکت کند. زیرا توانمندی وی کم است."

هدف: جرالده حس خودکارآمدی خویش را در فعالیتهای بدنی افزایش خواهد داد.

اهمیت مداخله: فراهم آوردن فرصت برای مشارکت موفقیت‌آمیز در بازیها و بردن سبد ناهار به جرالده کمک می‌کند تا در مقایسه با همکلاسی‌ها احساس کفایت کند و حس خودکارآمدی وی نیز افزایش خواهد یافت. زیرا می‌بیند که قادر است سبد ناهار را به سالن غذاخوری ببرد و در وقت استراحت بازی کند. این موارد به وی حس کنترل در دستیابی به بازده مطلوب را می‌دهد

مشکل: جرالده برخی مواقع به دلیل کاهش گستره توجه و نیاز به حرکت دچار حواسپرتی می‌شود.

شاخص‌های OT PAL: مشاهده کلاسی و "انتخاب کردن" ماده‌های C و H.

هدف: معلم و درمانگر محل نشستن جرالده را مشخص می‌کنند تا موجب توانایی تمرکز و کاهش حواسپرتی وی شوند.

اهمیت مداخله: فراهم آوردن بهترین زمینه برای کمک به منظور تمرکز حواس و حمایت از توانایی او برای یادگیری و برآورده کردن انتظارات کلاس.



## **APPENDIX H:**

## **پیوست ر :**

---

Case Study: Lori

**مطالعه موردی: لوری**

## مطالعه موردی: لوری

### تاریخچه و زمینه

لوری یک دختر شش ساله است که وارد برنامه مدرسه قبل و بعد<sup>۱</sup> در یک طرح اسکان انتقالی<sup>۲</sup> شده است. در اینجا زبانی که مورد سوء استفاده قرار گرفته‌اند به همراه کودکان خود زندگی می‌کنند. با آنکه کودکان آنها ممکن است مورد سوء استفاده قرار گرفته یا نگرفته باشند، اما اثرات این خشونت خانوادگی را احساس کرده‌اند. دامنه سنی کودکانی که در این برنامه هستند بین ۶ تا ۱۲ سال است و در تمام طول سال و همه ماه‌های تابستان در اینجا اقامت دارند. حدود ۲۵-۲۰ کودک و به تعداد مساوی دختر و پسر در کلاس هستند. دو معلم در تمام اوقات یک روز کاری در کلاس حضور دارند. کلاس بزرگ و جادار است اما وقتی همه کودکان حضور دارند بسیار شلوغ و متراکم می‌شود. تقریباً ۷۵ درصد کودکان بیش از یک سال در اقامت دارند و از این رو، دوستی و اتحاد نیرومندی بین آنها شکل گرفته است.

لوری تازه به کلاس آمده و فقط کمی بیشتر از یک ماه است که در آنجا حضور دارد. تنها یک دختر همسن با لوری در کلاس هست اما او دوستان زیادی دارد. طی یک ماهی که لوری در آنجا حضور دارد حوادثی اتفاق افتاده که اثرات شدیدی بر وی گذاشته است. مادر لوری برای روز تولد او جشنی در آپارتمان محل زندگی برگزار کرد. در این جشن مادر لوری ناگهان به سر کار رفت و چند ساعتی نگذشته بود که سر از بیمارستان درآورد. مادر لوری یک زایمان بسیار غیرطبیعی در اتاق خواب آپارتمان کوچک خود داشت و لوری شاهد این تولد بود. بچه یک دختر سالم بود که در روز تولد شش سالگی لوری و درست در وسط جشن تولد وی به دنیا آمد. مادر اسم خواهر کوچولو را لازل گذاشت. اسمی که تنها دو حرف آن با اسم لوری تفاوت داشت. بعد از این اتفاق، لوری مسئولیت‌های بزرگسالانه‌تری را برعهده گرفت و در مراقبت از دو خواهر و برادر کوچکترش (۳ ساله) به مادر کمک می‌کرد. معلم لوری احساس می‌کند که این حادثه و زمانی که منجر به ورود آنها به برنامه اسکان انتقالی شد، اثر زیادی بر رفتار و عملکرد لوری در مدرسه داشته است. رفتار لوری در کلاس خیلی عجیب و غریب است. به نظر می‌رسد او همه جای کلاس است و تقریباً برایش غیرممکن است که برای انجام تکلیفی پشت میز خود بنشیند. او به شدت به معلمان و همکلاسی‌های خود می‌چسبده حدی که سایر کودکان به شدت عصبانی می‌شوند و گاهی اوقات به وی پرخاش می‌کنند. رفتار لوری به شدت عملکرد و روابط اجتماعی او را در کلاس تحت تأثیر قرار داده است.

### سؤال #۱: چرا OT PAL ارزیابی مناسبی برای لوری به حساب می‌آید؟

پاسخ: OT PAL یک ابزار ارزیابی توصیفی است که بر پایه مدل شغل آدمی (کایلپهوفر، ۱۹۹۵) و به منظور اندازه‌گیری جنبه‌های روانی اجتماعی عملکرد دانش آموز در مدرسه و به عنوان بخشی از ارزشیابی کلی کاردرمانی OT طراحی شده است. OT PAL تنها ابزار ارزیابی برای کودکان در این گروه سنی است که محیط و رابطه فرد را با آن در نظر می‌گیرد. در این مدرسه که خشونت خانوادگی بخش اصلی

1. Before and After School Program
2. transitional housing program

محیط و تجربه کودکان آن را تشکیل می‌دهد، ضروری است که این رابط‌ها مورد بررسی قرار گیرد. این ارزیابی ترکیبی از مقیاس درجه‌بندی و مصاحبه‌ها یعنی، شامل مقیاس درجه‌بندی، گزارش معلم، گزارش دانش‌آموز، گزارش والدین و جدول خلاصه است. اطلاعات به دست آمده از طریق همکاری معلم این امید را به وجود می‌آورد که اطلاعات عمیق‌تری را که از روش‌های دیگر به دست نمی‌آید، فراهم نماید. مقیاس درجه‌بندی به روش‌هایی می‌پردازد که مربوط به انتخاب کردن در کلاس، عاداتها و کارهای روزمره، نقشها و تناسب محیط و دانش‌آموز می‌شود.

**سؤال # ۲: کدام فعالیت‌ها برای مشاهده مفیدترین فعالیت‌هاست؟**

**پاسخ:** فعالیت‌های گروهی، غذا خوردن، وقت بازی، وقت آرامش و جلسات مشاوره ایده‌آل خواهد بود.

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### فرم پیش مشاهده و توصیف محیط

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۹۲ / ۳ / ۷	دانش آموز: لوری
معلم: فائز مارتین		مدرسه: برنامه مدرسه قبل و بعد
تاریخ: ۲۰۰۰/۲/۲۶		درمانگر: ای. هافمن

#### حوزه مورد علاقه معلم:

رفتار عیب و غریب، پسیدن به معلمان و دانش آموزان، سایر کودکان از رفتار وی عصبانی می شوند و گاهی اوقات نسبت به وی پرفاش می کنند. رفتار او از نظر تفصیلی و اجتماعی به شدت تحت تأثیر قرار گرفته است.

#### شرایط و مجموعه فیزیکی را ترسیم یا توصیف کنید. شامل:

- ...میزها و هر گونه تغییرات تازه‌ای که در آنها به عمل آمده است
- محل نشستن دانش آموز نسبت به معلم
- محل تخته سیاه و سایر جاهایی که نیاز به توجه دیداری دارد
- محل لوازمی که ممکن است دانش آموز در طول نیاز به دسترسی به آنها داشته باشد مانند سطل آشغال، مدادتراش و...
- روشنایی
- سایر اتاق‌ها (آزمایشگاه، کارگاه و...) اگر قرار است مشاهده در آنها صورت گیرد

کلاس فیلی مترکم و شلوغ و یک فضای پندمنظوره با کودکان بین ۶ تا ۱۲ سال است. قفسه کتابها، میز و سایر چیزها به منظور تقسیم بندی کلاس به چند حوزه فعالیتی جداگانه به کار رفته است. تعدادی تصویر نیز در اطراف کلاس قرار دارد. کلاس شلوغ است زیرا پسبیده به یک برنامه امتیازدهی<sup>۱</sup> و فعالیت های پندگانه است که برای کودکان با گروه های سنی مختلف اجرا می شود.

#### تعداد دانش آموزان، معلمان و سایر افراد بزرگسال حاضر در اتاق

دوازده دانش آموز، دو معلم، دو درمانگر.

**فرصت‌های مربوط به تعامل‌های اجتماعی با معلم و سایر همکلاسی‌ها را توصیف کنید. شامل:**

- گروه‌هایی که بخشی از یادگیری به حساب می‌آیند
  - گروه‌های اجتماعی
  - ایستادن در صف
  - فرصت‌های مربوط به تماس‌های اجتماعی، مانند ایستادن در صف برای گرفتن تغذیه، استفاده از دستشویی و غیره
  - فرصت‌های مربوط به داوطلب شدن
- فرصت‌های بدون سافت‌تار و چندمنظوره همرا با حمایت کم برای کمک به سازمان دادن کودکی که مشکل دارد. تعداد زیادی کودک همسن برای تعام در دسترس قرار دارد.

**برنامه و فرصت‌های کلاس برای مشاهده جابه‌جایی‌ها، انجام تکالیف، شروع به انجام تکلیف، کار دانش آموز در گروه و یا کار دانش آموز به گونه مستقل:**

(لطفاً راهنمای مربوط به تکالیف اضافی و موقعیت‌های مشاهده را ببینید)

مشاهده لوری هنگام فعالیت‌های گروهی، غذا خوردن، وقت بازی و یا وقت آرامش اطلاعات زیادی در اختیار می‌گذارد.

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

دانش آموز: لوری	تاریخ تولد: ۱۹۹۲/۳/۷	پایه: یکم
مدرسه: برنامه مدرسه قبل و بعد	معلم: قائم مارتین	
درمانگر: ای. هافمن	تاریخ: ۶ تا ۱۴ جولای	

ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری یک مقیاس درجه بندی ملاک - مرجع و مصاحبه است که برای کودکان ۱۲-۶ سال به کار می رود و به منظور استفاده در مجتمع های آموزش طراحی شده است. لطفاً به راهنمای اجرا و روشهای نمره گذاری رجوع کنید. مقیاس درجه بندی برای اجرا توسط کاردرمان و هر نوع رفتاری طراحی شده که با گزینه م/ن مشخص نمی شود. نظرات معلم که از طریق مصاحبه به دست می آید؛ به منظور تهیه اطلاعات در زمینه هایی است که مورد مشاهده قرار نمی گیرد. لطفاً به بخش "مقیاس درجه بندی اختصاصی برای هر ماده" مراجعه کنید.

### مقیاس درجه بندی

- م/ن = مشاهده نمی شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می کند و منجر به بازده مثبت می شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردیدآمیز (۳) = عملکرد تردیدآمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می کند.

I. انتخاب کردن - دانش آموز انتخاب می کند که:				
نارسا	نامؤثر	تردیدآمیز	توانمند	مشاهده نمی شود
۱	۲	۳	۴	م/ن
A. شروع به یک فعالیت وقتی که از طرف یک بزرگسال هدایت می شود. ملاحظات:				

۱	۲	۳	۴	م/ن	B. شروع یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان. ملاحظات: قادر است یک فعالیت را به روش خودفرمان آغاز کند.
۱	۲	۳	۴	م/ن	C. درگیر ماندن در یک فعالیت، ادامه تلاش برای تمام کردن آن. ملاحظات: بندرت تکالیف کلاسی و فعالیت‌ها را به پایان می‌رساند
۱	۲	۳	۴	م/ن	D. استمرار فعالیت یا پرداختن به یک فعالیت جدید پس از راهنمایی و هدایت توسط یک بزرگسال. ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	E. خاتمه دادن به یک فعالیت پس از راهنمای و هدایت توسط یک بزرگسال ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	F. خاتمه دادن به یک فعالیت در زمان مناسب و به گونه خود-فرمان ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	G. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان با هدایت یک فرد بزرگسال ملاحظات: در فعالیت‌های باسافتار و گفتگوها، با هدایت یک بزرگسال درگیر می‌شود.
۱	۲	۳	۴	م/ن	H. درگیر شدن در کار یا گفتگو با گروه همسالان به گونه خود-فرمان و در زمان مناسب ملاحظات: رفتار نامناسب نسبت به دیگران.
۱	۲	۳	۴	م/ن	I. پیروی از قوانین اجتماعی (مانند شریک شدن در وسائل و رعایت نوبت) ملاحظات:.
۱	۲	۳	۴	م/ن	J. نشان دادن ترجیح (تمایل / بی‌میلی) در باره فعالیتها: ملاحظات:

II. عادت‌ها و کارهای عادی – دانش آموز:				
تاریخ	نام‌آور	تدریس آمیز	توانمند	مشاهده نی‌شود
۱	۲	۳	۴	م/ن
A. کارهای عادی مدرسه در حد قابل مقایسه با همسالان انجام می‌دهد ملاحظات: به آسانی از کارهای روزمره منصرف می‌شود.				
۱	۲	۳	۴	م/ن
B. به انجام کارهای عادی مدرسه علاقه‌مند و وفادار است ملاحظات: برای اتمام تکالیف نیاز به سرپرست ثابت دارد.				
۱	۲	۳	۴	م/ن
C. اتمام فعالیتها را در زمانهای تعیین شده تمام می‌کند ( به پایان رساندن تکالیف و کارها را با رعایت زمان) ملاحظات:				
۱	۲	۳	۴	م/ن
D. مرتب نگهداشتن میز به هماهنگی با کارهای عادی کلاس میز خود را مرتب نگه می‌دارد ملاحظات				
۱	۲	۳	۴	م/ن
E. از متعلقات شخصی هماهنگ با کارهای عادی کلاس نگهداری می‌کند ملاحظات:				
۱	۲	۳	۴	م/ن
F. تکالیف و پروژه‌ها را مطابق با کارهای عادی و روزمره کلاس سازمان‌دهی می‌کند ملاحظات:				
۱	۲	۳	۴	م/ن
G. از یک فعالیت به فعالیت دیگر کلاسی به گونه مرتب می‌پردازد ( یکی را به گونه مؤثر اتمام و دیگری شروع نماید) ملاحظات:				



III. نقش‌ها – دانش آموز:					
نارسانا	نام‌آور	تردیدآمیز	توانمند	مشاهده نمی‌شود	
۱	۲	۳	۴	م/ن	A. نقش دانش‌آموزی تثبیت شده دارد ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	B. بدون مشکل در نقش‌ها تغییر و گذار نشان می‌دهد (مثلا تغییر از نقش رهبر به نقش پیرو) ملاحظات: دانش‌آموز همواره یک پیرو است
۱	۲	۳	۴	م/ن	C. نقشها را با انتظارات کلاس و مدرسه: تمام فعالیتها را در زمانهای تعیین شده تمام می‌کند ( به پایان رساندن تکالیف و کارها را با رعایت زمان) ملاحظات:
۱	۲	۳	۴	م/ن	D. مرتب نگهداشتن میز به هماهنگی با کارهای عادی کلاس میز خود را مرتب نگه می‌دارد ملاحظات:

توصیف محیط در طی مشاهده	
فعالیت‌های مشاهده شده: رنگ‌آمیزی، کتابچه‌های تمرین و معماها.	
سایر فعالیت‌های در دسترس برای دانش‌آموز: بازیها، حرکت دور زمین‌بازی، بازی نقش‌آزایی تظاهری و فعالیت‌های گروهی	
سطح روشنایی و سروصدا: نور ملایم، میزان سروصدا متوسط.	
تعداد کودکان: ۱۲	تعداد بزرگسالان: ۴ نفر همراه با درمانگر
سایر موارد مهم را ثبت کنید، شامل همه چیزهایی که از زمان تکمیل فرم تحلیل محیطی تفاوت دارد: تفاوت‌های مهمی وجود ندارد.	

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL)

### گزارشهای گزارشی

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۱۹۹۲/۳/۷	دانش آموز: لوری
معلم: خانم مارتین	مدرسه: برنامه مدرسه قبل و بعد	
تاریخ: ۶ تا ۱۴ جولای	درمانگر: ای. هافمن	

#### گزارش معلم:

الف: توصیف معلم از محیط کلاس و سبک تدریس خود:

"من یک زمان مشخص و برنامه ریزی شده برای طول روز فراهم کرده ام. در وقت آرامش، گروه های مباحثه مانند روشن سازی تعارض دارم. سبک تدریس من شامل تأیید اساسات و حل مسئله است. من برای هر یک از کودکان قبل از ترک برنامه کار مناسب انجام می دهم."

ب) دیدگاه معلم نسبت به توانایی دانش آموز برای برآورده ساختن انتظارات کلاس:

"لوری در برآوردن انتظارات مشکلاتی دارد. گستره توجه وی کم است. با محدودیت ها و مرزهای دیگران مشکل دارد. او به دیگران احترام نمی گذارد، اغلب آنها را بدون اجازه لمس می کند و توجه منفی از همسالان خود می گیرد و به همین دلیل دوستان زیادی ندارد."

پ) جملات معلم برای توصیف دانش آموز (مانند، این کودک ...)

"... تأثیر از نظر تعوی در مهارتهای اجتماعی و شناختی."

**گزارش دانش آموز:**

الف: توصیف دانش آموز از کلاس ( محیط، کارهای روزمره و مانند آن):  
 دانش آموز می گوید فعالیت های زیادی در کلاس وجود دارد که نسبت به برفی از آنها بی هوسله است. دانش آموز از کارهای عادی کلاس به غیر از غذا، پاشت و وقت آرامش ناآگاه است. او افراد کلاس خود را دوست دارد اما فکر می کند که دیگران وی را دوست ندارند.

ب) گزارش دانش آموز از خود به عنوان یک دانش آموز و توانایی وی برای برآورده ساختن انتظارات کلاس:

او خود را یک دانش آموز خوب و یک یاری گر بزرگ توصیف می کند.

**گزارش والدین:**

گزارش والدین در دسترس نیست.

لطفاً توجه داشته باشید بخش خلاصه فرم ارزیابی به دلیل هدف از این مطالعه موردی به قسمت آخر سؤال ۱۲ انتقال یافته است

### سؤال # ۳: درباره خرده‌نظام اراده (انتخاب کردن) لوری چه می‌توان گفت؟

پاسخ: لوری در بیشتر ماده‌های "انتخاب کردن" ضعیف عمل می‌کند. به گونه کلی " او در انجام تکالیف و تعامل‌های اجتماعی بدون نظارت یک بزرگسال مشکل دارد". لوری تمایل خود را به برخی از فعالیت‌های معین نشان می‌دهد اما معتقد است که بسیاری از فعالیت‌های کلاسی حوصله‌اش را سر می‌برد. لوری نشان نمی‌دهد که ارزش راه‌های مناسب رفتار کردن را درک کرده‌است.

### سؤال # ۴: درباره خرده‌نظام خوگیری ( عادت‌ها/ کارهای روزمره و نقشها) لوری چه می‌توان گفت؟

پاسخ: لوری از کارهای عادی و قوانین کلاس آگاهی خوبی ندارد. وی در پیروی از کارهای روزمره کلاس دچار مشکل است و به آسانی حواسش پرت می‌شود. علاوه‌براین، برای برآورده کردن نقش دانش‌آموز و دوست نیاز به نظارت دارد.

### سؤال # ۵: درباره تناسب محیط – دانش‌آموز لوری چه می‌توان گفت؟

(جدول خلاصه را ببینید)

پاسخ: چون لوری در مقیاس درجه‌بندی OT PAL عملکرد ضعیفی داشت، بررسی ریشه این عملکرد که ممکن است در بخش تناسب محیط-دانش‌آموز باشد، از اهمیت زیادی برخوردار است. متناسب بودن محیط-دانش‌آموز و هماهنگی بین انتظارات کلاس شامل جنبه‌های فرهنگی-اجتماعی، جسمانی و اخلاقی محیط-دانش‌آموز می‌شود. لوری به سادگی در محیط دچار حواس‌پرتی می‌شود که بیشتر ناشی از سر و صدا و محرک‌های دیداری است. محیط وی فاقد ساختارهایی است که او نیاز دارد. لوری برای انجام یک تکلیف و فعالیت، نیاز به راهنمایی و حمایت دارد. وی به دلیل رفتارهای نامناسب اجتماعی در تعامل با سایر کودکان مشکل دارد و برای این کار نیاز به نظارت یک بزرگسال دارد.

### سؤال # ۶: لوری در گزارش خود گفته دانش‌آموزان کلاس خود را دوست دارد، اما آنها وی را دوست ندارند.

چگونه این عبارت می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد؟

پاسخ: پی‌گیری و بررسی این جمله از دید معلم بسیار مفید خواهد بود. از معلم بپرسید آیا این جمله اعتبار دارد. اگر بلی، آیا می‌تواند اطلاعات بیشتری در مورد اینکه چرا وی اینگونه فکر می‌کند در اختیار بگذارد؟ علاوه‌براین، مشاهده دوباره لوری در کلاس با توجه خاص به تعاملها و واکنش‌های همسالان وی بسیار مفید خواهد بود.

### سؤال # ۷: با بررسی نتایج مقیاس درجه‌بندی موارد نگرانی در باره لوری در کدام حوزه وجود دارد؟ (مقیاس

درجه‌بندی مربوط به لوری را نگاه کنید)؟

پاسخ: لوری در همه مقیاسهای درجه‌بندی یعنی انتخاب کردن، عادت‌ها/ کارهای روزمره و نقشها عملکرد ضعیفی دارد. بیشتر نمره‌های لوری ۱ یا ۲ است و نشان می‌دهد که وی بندرت، هرگز و یا گهگاه ملاک‌های مربوط به ماده‌های مقیاس درجه‌بندی را برآورده می‌سازد. مشکلات لوری شامل ادامه دادن یک تکلیف، مشارکت در یک فعالیت تا اتمام آن، آغاز کردن گفتگو/فعالیت‌های متناسب و توسعه نقش‌های مختلف می‌شود.

### سؤال # ۸: برای ارزیابی کارآمد لوری چه ارزیابی‌های دیگری ضروری است؟

توجه: نگارندگان توصیه می‌کنند که *OT PAL* همراه با سایر ابزار ارزیابی به کار رود. زیرا *OT PAL* خرده‌نظام عملکرد را در مدل شغل آدمی اندازه نمی‌گیرد. به منظور بررسی گسترده‌تر دانش آموز به اطلاعات بیشتری نیاز است.

پاسخ: چون در توصیف معلم تز دانش آموز در بخش گزارش معلم نشان می‌دهد " لوری در مهارت‌های اجتماعی شناختی از لحاظ تحولی دچار تأخیر است." در این مورد تصمیم گرفته شد تا ارزیابی گام نخست<sup>۱</sup> (میلر<sup>۲</sup>، ۱۹۹۱) اجرا شود. گام نخست یک ابزار سرند کننده پیش‌دبستانی استاندارد شده است می‌توان برای کودکان ۲ سال و ۹ ماه تا ۶ سال و ۲ ماه به کاربرد. هدف این ابزار سرند کردن کودکان پیش‌دبستانی برای وجود تأخیر در ۵ حوزه شناخت، ارتباط، حرکتی، خود-هیجانی<sup>۳</sup> و عملکرد انطباقی است.

لوری در هر ۵ حوزه عملکرد خیلی خوبی داشت. نتایج هر ۵ زمینه نشان داد که نرخ رشد لوری در مقایسه با سایر همسالان بالاتر از حد متوسط است. همانگونه که مقیاس اجتماعی-شناختی (که رفتار مشاهده شده وی را در حین اجرای ابزار درجه‌بندی می‌کند) نشان می‌دهد، رفتارهای وی در این محیط به گونه معناداری با رفتار او در کلاس تفاوت دارد. نمره‌های لوری در چک‌لیست رفتار انطباقی نشان می‌دهد مهارت‌های زندگی روزمره، مدیریت خود، و مهارت‌های تعامل اجتماعی و توانایی برای عملکرد در اجتماع بالاتر از حد متوسط است. مهارت‌های وی در حوزه‌های شناختی، ارتباط، و حرکتی بسیار قوی است.

### سؤال # ۹: در باره نتایج نخستین قدم وقتی با *OT PAL* مقایسه می‌شود چه چیزی مهم است؟

پاسخ: نتایج ابزار گام نخست با نتایج *OT PAL* به گونه فوق‌العاده و با نتایجی که از متخصصان به دست آمد بسیار تفاوت داشت. بنابراین، بسیار مهم است که بررسی دقیق‌تری به عمل آید تا دلیل این اختلافات مشخص شود.

نتایج نشان داد که کاربرد این دو ابزار با هم اطلاعات معتبری فراهم می‌کند که با استفاده از یکی از آنها به تنهایی به دست نمی‌آمد. برپایه نتایج حاصل از هر دو ابزار باید در نظر گرفت مشکلات لوری بیشتر از

1. FirstStep
2. Miller
3. Self- Emotional

آنکه ناشی از خرده‌نظام عملکرد باشد، احتمال دارد مربوط به خرده‌نظام‌های اراده، خوگیری (انتخاب کردن، عادت‌ها/نقشه‌ها) و تا حد زیادی ناشی از محیط است (تفاوت عملکرد در کلاس و بررسی آزمون حواس پرتی در محیط). وقتی اثر محیط در نظر گرفته می‌شود، محیط خانه را نباید نادیده گرفت. بدیهی است که موقعیت لوری در خانه اثر نیرومندی بر عملکرد وی در کلاس دارد. پس از به دنیا آمدن خواهر کوچکتر، لوری احساس می‌کند که در خانه یک رقیب برای مورد توجه بودن پیدا کرده است. بنابراین، ناامیدانه تلاش می‌کند تا این توجه را در کلاس به دست آورد. اما معلمان به دلیل محدودیت‌های کلاس نمی‌توانند به دانش‌آموزان به گونه انفرادی توجه کنند. لوری بر خلاف محیط کلاس و خانه، طی اجرای مقیاس گام‌نخست در مرکز توجه قرار داشت.

### سؤال # ۱۰: چه چیزهایی هنوز باید کنار گذاشته یا مورد توجه قرار گیرد؟

پاسخ: البته، در بررسی رفتارهای لوری در کلاس نباید احتمالات دیگر را نادیده گرفت. آیا مشکل پردازش حسی وجود دارد؟ شاید محیط وی، یعنی همه دانش‌آموزان، سر و صدا و غیره، محرک زیادی برای لوری باشد و عملکرد وی را در کلاس تا حد زیادی غیرممکن سازد. این احتمال را باید موقع برنامه‌ریزی برای مداخله در نظر گرفت.

### سؤال # ۱۱: مشکلات حسی چگونه از مداخله کنار گذاشته می‌شود؟

پاسخ: تصمیم گرفته شد که مدل شغل آدمی به عنوان چارچوب مداخله و کاربرد نتایج و نیز به عنوان وسیله‌ای برای تعیین منابع مشکلات مورد استفاده قرار گیرد. اگر مداخله موفقیت‌آموز نبود، ممکن است موضوع یکپارچگی حسی<sup>۱</sup> در این آزمودنی وجود داشته باشد. هدف از مداخله مستقیم با لوری و مشاوره با معلمان کلاس، ایجاد تغییر و تازگی در محیط است تا از عملکرد وی در کلاس حمایت شود. تغییرات محیطی می‌تواند بر مشکلات حسی تأثیر بگذارد.

### سؤال # ۱۲: هدفها و مداخله‌هایی که می‌تواند برای لوری به کار رود کدام‌هاست؟

پاسخ: لوری در هر سه ماده این مقیاس یعنی انتخاب کردن، عادت‌ها و کارهای روزمره و نقش‌ها نمره ۱ و ۲ گرفته است. هدفهای زیر اولویت درمانگر را برای کار با لوری تشکیل می‌دهد.

(۱) لوری نقشهای خود را در کلاس توسعه خواهد داد.

بحث: لوری در خرده‌مقیاس نقش در OT PAL نمره‌های کمی به دست آورده است. علاوه بر توضیح درمانگر مبنی بر اینکه لوری همواره نقش پیرو را ایفا می‌کند (ماده B را ببینید)، معلم نیز معتقد است که لوری به دلیل رفتارهای خود در برقراری دوستی نیز مشکل دارد. وارد کردن لوری در فعالیتهای کلاسی و ارائه نقش رهبری به وی، نقشهای او را در کلاس توسعه خواهد داد.

- (۲) لوری حس کارآمدی خود را افزایش خواهد داد.  
 بحث: لوری در همه ماده‌های انتخاب کردن عملکرد ضعیفی دارد. برپایه گزارش‌های معلم و دانش‌آموز، لوری توانایی کمی برای کنترل هیجانها/ افکار و نیز خویشتنداری از خود نشان می‌دهد. برای نمونه، به گفته لوری او همکلاسی‌های خود را دوست دارد، اما آنها وی را دوست ندارند. لوری به دوستی به عنوان چیزی که در کنترل خود اوست نگاه نمی‌کند. تسهیل تجربه‌های انتخاب کردن مثبت برای لوری سودمند خواهد بود.
- (۳) لوری گستره توجه خود را برای انجام تکالیف و درگیر شدن در گفتگو با همسالان بدون نظارت یک بزرگسال افزایش خواهد داد.  
 الف) کاردرمان مشاوره پیشرونده‌ای را با معلم انجام خواهد داد تا همکاری وی را برای تغییر در فعالیتهای کلاسی به دست آورد.  
 ب) کاردرمان با معلم مشاوره خواهد کرد تا عوامل حواس‌پرتی را در کلاس محدود سازد.
- بحث: ادامه یک تکلیف برای لوری مشکل است و این مطلب در گزارش معلم و مقیاس درجه‌بندی OT PAL نشان داده شده است. لوری می‌گوید که اغلب برخی فعالیت‌های کلاس حوصله وی را سر می‌برد. بنابراین او می‌تواند از محیطی که حواس‌پرتی کمتری ایجاد می‌کند به همراه فعالیت‌هایی که علاقه وی را افزایش می‌دهد، بهره ببرد.
- (۴) لوری برای تعامل با همسالان رفتارهای مناسب اجتماعی را در خود افزایش خواهد داد.  
 بحث: بنابر گزارش معلم، لوری در برقراری تماس بدنی مناسب مشکل دارد. علاوه بر این، او به محدودیت‌ها و حد و مرزهایی که دیگران در فضای شخصی خود ایجاد می‌کنند، احترام نمی‌گذارد. تسهیل تعامل ساخت‌یافته مثبت برای لوری مفید خواهد بود. مداخله‌ای که در بالا توصیه شد، عملکرد وی را در این حوزه‌ها بهبود خواهد بخشید.

لطفاً به جدول خلاصه در صفحه بعد مراجعه کنید.

## ارزیابی روانی اجتماعی کاردرمانی از یادگیری (OT PAL) جدول خلاصه

پایه: یکم	تاریخ تولد: ۹۲/۳/۷	دانش آموز: لوری
معلم: قائم مارتین		مدرسه: برنامه مدرسه قبل و بعد
تاریخ: ۱۴ تا ۶ جولای		درمانگر: ای. هافمن

مقیاس درجه بندی:

- م/ن = مشاهده نمی شود
- باکفایت (۴) = عملکرد کامل که از کارکرد مستقل حمایت می کند و منجر به بازده مثبت می شود. ارزیاب شواهدی برای وجود مشکل ندارد.
- تردید آمیز (۳) = عملکرد تردید آمیز که کارکرد مستقل را در معرض خطر قرار داده و منجر به بازده نامشخص می گردد. ارزیاب در مورد وجود مشکل تردید دارد.
- نامؤثر (۲) = عملکرد نامؤثر که در کارکرد مستقل تداخل می کند. ارزیاب مشکل متوسط و در حد نسبی را مشاهده می کند.
- نارسا (۱) = عملکرد ناقص که باعث جلوگیری از کارکرد مستقل و منجر به بازده غیرقابل پذیرش می شود. ارزیاب مشکل شدید و جدی را مشاهده می کند.

نقشها				عادتها و کارهای روزمره							اراده									
دانش آموز				دانش آموز:							دانش آموز انتخاب می کند:									
نقشهای مربوط به مدرسه را می پذیرد	به نقشهای مختلف پاسخ می دهد	به راحتی نقشها را تغییر می دهد	نقشهای دانش آموزی را نشان می دهد	انتقال فعالیتها را انجام می دهد	پروژهها و کارهای خود را سازمان می دهد	متغیقات خود را مرتب می نگه می دارد	میز خود را مرتب نگه می دارد	فعالیتها را انجام می دهد	مشهد به کارهای روزمره است	کارهای روزمره را نشان می دهد	نشان دادن ترجیحات	پیروی از قوانین اجتماعی	همکاری با همسالان خود فرمان	همکاری با همسالان با راهنمایی	قطع فعالیت خود فرمان	قطع فعالیت با راهنمایی	ادامه / انتقال فعالیت خود با راهنمایی	درگیر ماندن با فعالیت	شروع فعالیت خود فرمان	شروع فعالیت با راهنمایی
بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون	بدون
۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴
۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱



### تناسب دانش آموز – محیط شامل:

- چگونه محیط از اراده دانش آموز در مورد کارهای مربوط به مدرسه (چالشهای ارائه شده، حمایت/تقویت فراهم شده، فرصت برای تعامل اجتماعی) حمایت یا در آن دخالت می کند.
- چگونه محیط از عاداتها و کارهای روزمره دانش آموز در مورد مدرسه و کلاس (مانند قوانین تعریف شده روشن، در دسترس بودن آسان لوازم، بی توجهی، برنامه روزانه واضح، تکالیف و کارهای خانه که بروشنی تعریف شده، امکان دریافت کمک در صورت نیاز) حمایت یا در آن دخالت می کند.
- چگونه محیط از نقشهای دانش آموز در رابطه با کلاس و مدرسه (مانند امکان تقبل نقشهای مختلف و نشان دادن رفتارهای دانش آموزی، مسئولیتهای دانش آموزی مه توسط معلم برای تکالیف/وظایف تعریف شده) حمایت یا در آن دخالت می کند.

لوری در این محیط به سادگی دچار هواسپرتی می شود. برای او سفت است که به فعالیتی که چند دقیقه قبل به آن می پرداخت علاقه مند باقی بماند. برای انجام تکالیف به هدایت ثابت نیاز دارد. لوری به دلیل رفتارهای نامناسب اجتماعی در تعامل با کودکان دیگر در این محیط مشکل دارد، اما با سرپرستی یک بزرگسال می تواند به گونه مناسبی تعامل داشته باشد.

**تناسب دانش آموز - محیط شامل (ادامه)**

**خلاصه توانمندیها و نیازها:**

نیازها	توانمندیها
<p>لوری می‌تواند با سرپرستی مستقیم یک بزرگسال درگیر مکالمه شود. او تریج و رغبت خود را نسبت به فعالیت‌های معین نشان می‌دهد، و قادر است از متعلقات شفاهی خود محافظت کند و مراقب خودش باشد. لوری تمایل شدید خود را به هماهنگی با کلاس ابراز می‌دارد</p>	<p>لوری باید رفتارهای مناسب اجتماعی را یاد بگیرد به گونه‌ای که بر دیگران تأثیر بگذارد. علاوه بر این، باید توجه خود را بر تماس مناسب متمرکز کند. گستره توجه وی اندک است و در انجام تکالیف در یک محیط بی‌نظم مشکل دارد.</p>

**طرح مداخله:**

- ۱) لوری نقش‌های خود را در کلاس توسعه خواهد داد.
  - ۲) لوری حس خودکارآمدی فویش را افزایش خواهد داد.
  - ۳) لوری گستره توجه خود را افزایش می‌دهد تا تکالیف خود را انجام داده و در غیاب یک بزرگسال درگیر گفتگو با همسالان خود شود.
- الف) کاردرمانی مشاوره پیشرونده‌ای را با معلم ترتیب می‌دهد تا فعالیت‌های کلاسی تغییر و یکسان‌سازی چیردنی انجام دهد.
- ب) کاردرمانی مشاوره‌ای با معلم انجام خواهد داد تا بوم‌ریختگی‌هایی که در حال حاضر در محیط لوری وجود دارد، محدود سازد.
- ۴) لوری رفتارهای مناسب اجتماعی را توسعه خواهد داد تا درگیر تعامل با همسالان خود شود.